

TÂNĂRUL BOGAT

-1 -

Un tânăr frământat de întrebări; de cea mai mare întrebare: ce să fac să moștenesc viața cea veșnică ? Auzise de „Proorocul”. Se apropie de Mântuitorul cu cuviință, ca unul ce era de neam bun:

-, Învățătorule bune, ce să fac să moștenesc viața cea veșnică ?" Mântuitorul îi întrerupe întrebarea: „Ce mă numești «bun» - singur Dumnezeu e bun". - Ca și când ar fi vrut să-l corecteze de mai înainte în părerea ce-o avea tânărul despre bunătate sau chiar despre bunătatea sa. (Sunt oameni care se bat în piept că-s cinstiți. Așa o fi; dar să nu creadă că cinstea e numai atâta câtă o au ei. Cinstea și bunătatea câtă o avem noi e o măsură prea mică față de mărimea ei adevărată, cum sunt acestea numai la Dumnezeu). Iată cum îl ridică dintr-o dată la o înțelegere mai adevărată despre bunătate. Mântuitorul știa sigur că tânărul nu-L cunoaște, ci-L socotește numai ca pe un Prooroc în Israel.

-, Știi poruncile Legii ?" (Și i le spune Mântuitorul pe scurt: să nu curvești, să nu ucizi, să nu furi și celelalte; începe cu porunca ce l-ar primejdi mai mult - tânăr fiind.) Deci dacă vrei să intri în viață, ține poruncile. Tânărul „voind să se îndrepteze" - unii din părinți spun: vrând să se laude înaintea Mântuitorului, mărturisește că toate acestea le-a păzit din tinerețele sale. E de crezut; familiile alese păzesc poruncile legii. Totuși tânărul acesta, deși împlinise poruncile, stăruia în el nemulțumirea cu sine însuși și cu omeneasca sa bunătate.

-, Vrei să fii desăvârșit ? Mergi vinde-ți averile tale și le împarte săracilor și vei avea comoară în cer, și vino urmează-Mi Mie !"

La nimeni până aci n-a cerut Iisus să-și vândă averile ! Tânărul voia mai mult decât intrarea în viață, de pe urma împlinirii poruncilor.

-, Vrei să fii desăvârșit ?" - împlinește sfaturile ! Pe cuvântul acesta se întemeiază călugăria !

Deci iată ce făgăduință dau călugării: că împlinesc mai mult decât poruncile; se făgăduiesc să împlinească sfaturile: al sărăciei, al viețuirii curate și al urmării Mântuitorului, ascultători făcându-se lui Dumnezeu și povățuitorilor lor.

Aci tânărul, luat oarecum pe neașteptate, nu și-a dat seama Cine îl cheamă și la ce îl cheamă. N-a adâncit răspunsul Mântuitorului și a plecat întristat.

Mântuitorul, dând din cap, a văzut că era lipit cu inima de bogăție și n-a cugetat destul de adânc. Și a zis ucenicilor cuvântul acesta: „Cât de anevoie vor intra bogații în împărăția lui Dumnezeu", - gândindu-se la ispitele și primejdiile bogăției. Atunci au zis ucenicii: „Doamne, dar cine poate să se mântuiască ?" Era credința la cei vechi că bogații se pot mântui mai ușor, ca unii ce au miei și boi și pot aduce jertfe, pe când cei săraci n-au de unde aduce jertfe.

-, Ceea ce la oameni e cu neputință, e cu putință la Dumnezeu !" Jertfele oamenilor nu pot să-i mântuiască, ci numai jertfa de pe Crucea Mântuitorului ne este dată spre mântuire.

înțelesul bogăției:

Nu sărăcia te mântuiește, nici bogăția nu te osândește; precum

nici bogăția nu te mântuiește, nici sărăcia nu te osândește, ci cum ai sufletul tău și față de bogăție și față de sărăcie. Ești sărac și zorit cu gândul după avere, iată că nu te mântuiește sărăcia ta. Ești bogat, dar desfăcut cu inima de bogăția ta, iată că nu te primejduiește bogăția ta. Cum stai cu sufletul și față de una și față de alta, de la asta atârna mântuirea sau osânda ta.

Iată împărați care s-au mântuit: sfântul împărat Constantin și maica sa, Elena; împărăteasa Irina; sfântul Ioan Gurădeaur era de neam înalt și având bogăție; sfântul Vasile avea bogăție, dar avea inima dezlipită de ea și trăia ca și cum n-ar fi avut-o. Sfântul Vasile a întemeiat din averea sa primul spital.

Maica Domnului nu era o cerșetoare. Sfântul Marcu avea case în Ierusalim. Pescarii aveau oameni angajați.

Mai departe știm din predanie despre tânărul acela, că după Răstignirea Mântuitorului și după înviere, dovedindu-și dumnezeirea Sa, după înălțare și după Pogorârea Duhului Sfânt, a auzit și el despre toate acestea și abia atunci și-a dat seama cine era Cel cu care vorbise el și nu L-a înțeles. Iar când a văzut uciderea lui Ștefan și liniștea lui cerească, precum și propoveduirea pe față și fără nici o frică a Apostolilor, a venit acasă și s-a mărturisit creștin, lepădându-se de toate, așa cum îl sfătuisese Iisus.

S âmbăta. Rezumat după omilia

25.XI.1946 I.P.S. Mitropolit Nicolae Bălan

„MÂNĂȚI MAI ADÂNC !"

-2-

Cu aceste cuvinte a sfârșit Iisus zdroaba de toată noaptea a unor pescari, întorcându-o într-o așa bucurie, încât printr-însa au cunoscut că Iisus e Dumnezeu, Stăpânul mărilor și al vietăților dintr-însa.

Oricine dintre noi poate că s-ar mulțumi cu atâta; cu bucuria că Dumnezeu i-a ajutat la necaz, cu recunoștința pentru un moment.

Simon pescarul a mai făcut ceva: și-a simțit toată nevrednicia sa de om în preajma lui Dumnezeu, și, neputând scăpa de simțământul nevredniciei, a spus o vorbă, care poate fi și potrivită și nepotrivită:

„Doamne, ieși de la mine, că om păcătos sunt!"

Domnul, nu numai că nu l-a ascultat să se ducă de la el, dar l-a chemat la Sine, printre primii ucenici. L-a chemat din marea peștilor, unde n-a avut necaz decât o noapte, în marea societății omenești: apostol, pescar de oameni, unde „necazurile Evangheliei" țin toată viața.

Ca pescar de oameni, ca vestitor al Evangheliei lui Dumnezeu, s-a îndoit de câteva ori în misiunea sa. Odată - dorind el - Iisus l-a chemat pe valuri. În curtea lui Pilat de trei ori s-a lepădat de Iisus. Iar ultima dată - spune o predanie - Petru, văzând urgia prigoanei lui Neron-Cezarul, a fugit, vrând să scape. Atunci, spune predania, Iisus i s-a arătat mergând spre cetate. Petru-„pescarul", cum îl numeau creștinii în ascuns - L-a întrebat: „Unde mergi Doamne ?" Iar Iisus i-a răspuns: „Merg la Roma să mă răstignesc a doua oară !" Petru și-a înțeles greșala și dojana pe care i-a făcut-o Iisus.

Întors de Dumnezeu iarăși la misiunea sa, la necazurile morții pentru Viață, sigur că, - după cuvântul ce-l auzise odinioară: „mână mai adânc" - a simțit din nou nevrednicia sa de om și bucuria pe care i-a făcut-o Dumnezeu, bucurie care a covârșit necazul firii, cu adâncurile rostului dumnezeiesc. În necazurile, pline de bucurie, ale Evangheliei, mult mai multă roadă a adus creștinătății moartea sa mucenicească pentru Iisus, decât dacă și-ar fi cruțat viața pentru sine.

Iată ce rosturi au avut cuvintele lui Iisus „mână mai adânc", în viața și misiunea ucenicului Său Petru-„Pescaru"

Ce învățăminte putem desprinde noi din cuvântul lui Iisus: „mânați mai adânc" ?

-Că în toată strădania noastră bună, să mănăm mai adânc. Necazul, piedicile sau încercările sunt puse ca să le trecem, iar nu ca să ne oprim sau să ne întoarcem păgubași.

-Încercările de tot felul sunt binecuvântate de Dumnezeu și trimise oamenilor, cu rostul ca din prilejul lor să ne întâlnim cu El, căci de la El primim puterea neobișnuită, care întoarce necazul în bucurie.

-Că întotdeauna, ori de câte ori ne întâlnim cu Dumnezeu în necazuri, toate sunt chemări de-a-I fi mai aproape, de-a-I fi ucenici, de-a nu tăcea binefacerile Sale către noi. - Că mare trebuință au oamenii, confracții noștri, de mărturia noastră, precum că în încercări e mai aproape Dumnezeu de noi și noi de El.

-Să mănăm deci mai adânc rosturile vieții acesteia și ale tuturor încercărilor ei, că sfârșitul lor e moartea păcatului și întâlnirea nedespărțită cu Dumnezeu.

-Că fără găsirea lui Dumnezeu în încercările vieții, viața noastră ar fi o noapte de zdroabă zadarnică, mai zadarnică decât odinioară cea a lui Simon pescarul.

Nu pricepem viața fără Dumnezeu. Dar îl pricepem pe Dumnezeu din necazurile vieții - bune toate - și din ele propoveduim pe Dumnezeu.

- Și propoveduiți-L și voi!

Sâmbăta

5 .IX.48 Duminecă; Luca 5,1-11.

O ÎNTREBARE IUBIRII

-3-

„Căci așa a iubit Dumnezeu lumea, încât pe Fiul Său Cel Unul-Născut L-a dat, ca oricine crede în El să nupiară, ci să aibă viață veșnică" (Ioan 3,16).

- De ce L-a dat Dumnezeu pe Fiul Său, Iisus, spre jertfa, „și încă jertfa de cruce" ?

- Pentru că singurul grai care mai poate răzbi până la inima oamenilor, s-a dovedit că nu mai rămâne altul, decât Jertfa Cuiva pentru ei.

Când moare cineva pentru tine, pe acela nu-l poți uita niciodată.

La începutul unui război ieșise o lege că poți lipsi de la război dacă îți găsești un înlocuitor. Greu de găsit înlocuitor la moarte. Era undeva un om, cu o casă de copii, dar necredincios și trebuia să plece la război. Când la plecare, iată vine la el un tânăr și-i spune: „Eu sunt singur, chiar dacă mor după mine nu plânge nimeni; merg eu în

locul d-tale la război !" S-a dus tânărul. După oarecare vreme tânărul cade rănit de moarte și cum ajunge acasă moare.

Mormântul său era mereu împodobit cu flori și nimeni nu știa cine i le pune, până când într-o noapte a fost găsit necredinciosul că-i ducea flori la mormânt.

- Bine, dar tu nu crezi în Dumnezeu !

- Ba acum cred, fiindcă numai Dumnezeu i-a putut da tânărului acestuia iubirea de mine și de copiii mei, ca să meargă el în locul meu la moarte, și asta numai Dumnezeu a mai făcut-o, când a trimis pe Fiul Său să moară în locul nostru !

întrebarea:

Dacă așa de mult ne iubește Dumnezeu, cum se face că viața noastră e așa de apăsată de tot felul de încercări ? Sau, punând întrebarea cu cuvintele Scripturii: De ce „pe cel ce-l iubește Dumnezeu îl ceartă, iar pe cine-l primește îl bate" ? Cu alte cuvinte, dacă așa de mult ne iubește Dumnezeu, de ce-i viața noastră așa de necăjită ?

- Fiindcă „pe cât sunt de departe răsăriturile de la apusuri așa sunt de departe judecățile Mele de judecățile voastre" (Psalmul 102,12; Isaia 55,8-9) - zice Domnul ! O mică pildă: altfel sunt judecățile unui tată care-și ia la rost copiii, decât e socoteala copiilor. Dar când copiii vin la minte deplină, atunci înțeleg care a fost judecata tatălui lor când le-a dat bătaie.

(Sf. Marcu Ascetul, Filocalia I, pedeapsa - întărire.)

Așa și noi, cât suntem înfășurați în trup, suntem destul de legați într-o înțelegere trupească a vieții, într-o înțelegere pruncească. Dar când vom scăpa de muritorul acesta de pe noi, atunci cu mare recunoștință vom mulțumi lui Dumnezeu pentru toate încercările la câte ne-a supus cât eram în lume.

Trebuie, prin urmare, să lungim vederea până dincolo de zarea vieții acesteia, până în cealaltă împărăție, că altfel nu putem pricepe necazurile vieții acesteia, și, nepricepând-o pe aceasta prin cealaltă, n-o putem răbda.

Dar, dacă o înțelegem așa cum este, pe una în legătură cu alta, atunci oricum ar fi de necăjită, capătă o valoare neprețuită. Și atunci se întâmplă un lucru minunat: omul iubește necazurile și pe toți cei ce-l necăjesc îndeosebi. De-acum creștinul stă liniștit pe conducerea lui Dumnezeu și vede că orice cruce a vieții sale este o mărturie a iubirii părintești a lui Dumnezeu; orice cruce e o treaptă a desăvârșirii.

Deci dacă ne împărtășim cu Sfânta Jertfa a Domnului, ne împărtășim cu Taina Iubirii supreme a lui Dumnezeu, împărtășire, care, printre alte daruri, are și pe acesta: că ne ridică de la înțelegerea pruncească a vieții la înțelegerea pe care o avea Iisus, în temeiul căreia Li suntem următori convinși și liniștiți, oricât de neliniștită ar fi marea vieții de aici.

Știm Cui credem și știm Cine-i la cârmă !

Sâmbăta. 12.IX.948

ZIUA CRUCII

-4-

într-una din cântările Bisericii, alcătuită după Psalmii lui David, preamărim pe Dumnezeu în cuvintele: „Sfânt este Domnul Dumnezeul nostru; înălțați pe Domnul Dumnezeul nostru, și vă* închinați așternutului picioarelor Lui, că Sfânt este”. O altă cântare bisericească, preamărind crucea, zice: „Acum vedem așternutul unde au stătut picioarele Tale Stăpâne...” „Astăzi cu adevărat cuvântul cel de Dumnezeu grăitor al lui David a luat sfârșit, că iată arătat ne închinăm și așternutului preacuratelor Tale picioare.”

Deci până la răstignirea Domnului pe cruce, crucea era lemnul morții celei mai de ocară. Prin sfintele Sale patimi, Iisus a schimbat ocară în slavă, încât Apostolul Pavel nu găsea alt cuvânt în care să se laude decât în Crucea Domnului, muștrând pe cei ce sunt vrăjmașii crucii.

Deci lemnul crucii a fost prevestit prin prooroci, prin Moise și prin David. Prin proorocul David ne poruncește să ne închinăm Crucii, așternutului picioarelor Lui, că sfânt este.

Oare de ce zice despre Cruce că e așternut numai al picioarelor Lui ? - Fiindcă Iisus S-a răstignit pe Cruce nu cu ființa Sa dumnezeiască, ci cu firea omenească, Adam cel nou, ceea ce în graiul profetului e tot una cu picioarele lui Dumnezeu.

Să lămurim ceva și din înțelesul crucii ca suferință.

Suferința, necazurile, încercările sunt cea mai necunoscută cruce, deși fiecare are de dus câte una. Mai toți se roagă lui Dumnezeu să-i scape de cruce. Nu e bine așa. E semn că oamenii nu-i cunosc rostul și nu-i cunosc pe sfinți. Iată de pildă ce spune sfântul Marcu Ascetul, că prin aceasta se cunoaște dacă o are cineva, dacă primește cu bucurie necazurile. Tot acest sfânt ne spune despre crucea încercărilor, că pentru trei pricini vin asupra noastră: 1. ca pedeapsă pentru păcatele făcute („pedeapsă” în graiul bătrânilor înseamnă învățare de minte); 2. pentru ferirea de cele ce altfel le-am face; și 3. pentru întărirea virtuții. „Să nu spui că se poate câștiga virtutea fără necazuri: căci virtutea necercată în necazuri nu e întărită !” (Filocalia I, p. 236. 66).

Cea mai grea încercare a vieții este necazul morții. Cum stăm față de o asemenea încercare ? Ar trebui să stăm și mai liniștiți ca față de cruce; fiindcă Mântuitorul, prin moartea Sa, a schimbat nu numai rostul crucii din ocară în slavă, ci a schimbat și rostul morții și l-a făcut bun.

Până la Iisus moartea era o pedeapsă dată firii omenești, plată a păcatului. De la înfrângerea morții, prin învierea Omului nou, moartea, cea mai grea încercare a vieții acesteia, s-a schimbat în moarte a păcatului și a izbăvirii firii omenești. Așa ne învață sf. Maxim Mărturisitorul.

Iată de ce prăznuind Crucea vorbim de înviere și a morții omorâre.

Acestea sunt cunoștințe duhovnicești care dau curaj vieții acesteia, îi dau înțeles și o liniște cu atât mai mare cu cât e mai învolburată marea societății omenești.

Iată pe ce temelie stăm, în praznicul înălțării, când zicem: „Crucii Tale ne închinăm Stăpâne și sfântă învierea Ta o lăudăm și o mărim!”...

Sâmbăta,

14 sept. 49 Ziua Crucii.

OAMENI CARE „AU LĂSAT TOTUL”

-5-

„Trăgând luntrile la țarm, au lăsat totul și au mers după EP\

(Luca5,11)

1. „Toată noaptea ne-am trudit și n-am prins nimic, dar

2. pe cuvântul Tău voi lăsa mreжіle jos.”

3. Pescuitul minunat.

4. Au lăsat totul: (luntri, pești, casă, părinți, nevastă) și au mers după El. Au simțit că nu-i chema un om, om ca oarecare, ci îi chema un Om ca nimeni altul. Dumnezeu se făcuse om. Un om sărac, bun, blând și de-o nemaivăzută smerenie. Prin acestea se străvedea Dumnezeu; sufletul lor simțea și pe loc s-a aprins de o mare dragoste de El, cât au uitat toate și nu le-au mai trebuit acelea, ci numai pe El.

Este prin urmare o sete, o foame, o trebuință a sufletului, care nu se **stampară** cu nimic altceva decât numai cu Dumnezeu; iar când îl găsește nu-i mai trebuie nimic din cele de aici, ci pe toate le lasă și urmează Lui.

Mântuitorul Iisus cheamă ucenicii - urmașii Apostolilor - până la sfârșitul veacurilor. Durerea este, că deși noi îl cunoaștem și știm cui credem, noi nu lăsam nimic din ale noastre și totuși ne ținem că-I urmăm Lui. De aceea întunecul necunoștinței de Dumnezeu și de noi înșine s-a întărit, și tot mai grea se face noaptea fără de Dumnezeu. Și așa iată că lumea întreagă se trudește toată noaptea și nu prinde minte deloc. Oamenii se revarsă unii peste alții în valuri de mare, cum nu s-a mai văzut mai mare potop de valuri.

Dacă lăsam lucrurile să meargă în voia valurilor și nu vom face ca Simon pescarul de odinioară: „După cuvântul Tău...” truda oamenilor va fi din ce în ce mai zadarnică; noaptea necunoștinței de Dumnezeu din ce în ce mai întunecoasă, - și aceasta pentru înmulțirea fărădelegilor. - Știu că și astăzi lasă oamenii toate, dar neurmând pe nimeni. Și bătaia e așa de mare cât sare pământul în bucăți. Iar pământul, după graiul Scripturii, e inima oamenilor.

Aceia de bucurie că au aflat pe Domnul au lăsat toate și erau fericiți, urmând pe Domnul. Cei din zilele noastre, care lasă toate de urgia prăpădului, fiindcă n-au urmat pe Domnul, au vai peste vai.

Se răresc păstorii. „Iată vin zile zice Domnul Dumnezeu, în care voi trimite foamete pe pământ, nu foamete de pâine și nu sete de apă, ci de auzit cuvintele Domnului” (Amos 8,11). Ce e de făcut ? Răspuns: Copii curați, neîncărcați de atâtea păcate părințești, mai străvezii spre Dumnezeu, în stare să lase toate pentru dragostea de Dumnezeu și Evanghelia Sa.

Iată de unde începe chemarea Apostolilor, a propoveduitorilor de Dumnezeu neînfricați și în stare a purta necazurile Evangheliei: de la noi toți. Roade și nu frunze ! Soarta apostoliei în lumea aceasta e împreună cu primejdie de moarte. Dar dragostea de Dumnezeu ne desface de orice dragoste de pământ sau grijă de viață.

întâlnirea cu Mântuitorul schimbă pe oricine. Iar cine L-a întâlnit, nu poate să nu-L propoveduiască, să aibă și alții parte de neasemănata bucurie de a-L urma pe El toată stadia vieții.

După înviere:

Măria Magdalena, Petru; Luca și Cleopa spre Emaus. Saul pe drumul Damascului.

Toți avem datoria de a-L propovedui cu cuvântul, cu fapta, dar mai ales cu dragostea. Iar dacă vremea ne-o va cere, să ne ajute să lăsam toate cu bucurie pentru Dumnezeu, și să-I urmăm Lui, și în veacul de acum și în cel viitor.

Chemarea ucenicilor lui Iisus în lume:

Matei 10. Faptele Apostolilor 26,16-18.

SFÂNTUL VASILE CEL MARE:

- UN IERARH DE ATITUDINE -

-6-

Se scriu lucrurile acestea, mărturie pentru creștinii care vor să înțeleagă că trăim cele mai bune vremuri de mântuire. Iată dovada istorică:

La anul 313 de la Hristos, împăratul Constantin a dat edictul de la Milano, prin care recunosc creștinismul printre religiile de stat. Mare bucurie în creștinătate ! Dar... cum au scăpat creștinii de sub grijă, de îndată ce au trecut din ilegalitate la libertate, la persoană juridică, viața morală a creștinilor începu să se destrame. Cum și-au primit averile înapoi - urmașii mucenicilor -, puțini au mai rămas care să nu se încovoie cu dragostea mai mult spre lumea aceasta.

Deci de îndată ce-au ieșit de prin găurile pământului la larg, de îndată ce-au scăpat de prigoanele Cezarilor, cu un cuvânt de îndată ce-au ieșit din împrejurarea de jertfă a vieții, când adică nu mai era o primejdie a mărturisi creștinismul pe față, s-a întâmplat că și dragostea de Dumnezeu și grija de suflet, până la așa măsură răciseră, încât au început creștinii a se lua după un rățacit, Arie, care tăgăduia dumnezeirea Mântuitorului, - chiar piatra cea din capul unghiului, prin care stă sau cade cineva din creștinism.

De îndată ce creștinismul, mai bine zis creștinii fură lăsați la larg, se înmulți și înclinarea de-a cădea din creștinism. (Nu știu cum, dar parcă nu e nimic pe lume fără o rânduială; a venit și pentru aceștia o căpetenie, după care să se ia.) Parcă de-aici începe judecata, care desparte oile de capre. Ar fi fost mare mirare să nu se arate și o atare ispită de necredință, de vreme ce, odată cu împăratul Constantin, au trecut, cu numele, la creștinism, două treimi din imperiu. Era „la modă” să ai credința împăratului; - deși toți acești creștini cu numele, cu puțin înainte s-ar fi îngrozit de primejdiile mărturisirii lui Hristos. Deci nu e de mirare ca toți aceștia, la care se mai adaugă și urmașii lui Constantin, ba chiar și mulți episcopi, să se trezească la un moment dat, mărturisind o credință alături de creștinism, totuna cu necredința. Nu e greu de-a înțelege cum au ajuns lucrurile astfel.

Când viața aceasta e încurajată de statornicia bogăției, de negrija întâmplărilor, omul se strică; iar o viață stricată de patimi strică și mintea, care, odată stricată, nu mai deosebește adevărul de minciună sau binele de rău, ci le zice tocmai întors: răului bine și minciunii adevăr.

Încetând prigoanele, așa se stricaseră purtările creștinilor și așa se întindea tăgăduirea dumnezeirii Mântuitorului, încât - zice un istoric al vremii - dacă Dumnezeu n-ar fi trimis pe sfinții Vasile, Grigorie și Ioan, ar fi trebuit să vie Hristos a doua oară. (Căci fărădelegile grăbesc Judecata). Iar un filosof creștin din vremea noastră, făcând o supra-privire asupra istoriei creștinismului, la fel găsește că, creștinii au trecut cu succes prima ispită ridicată împotriva creștinismului: ispita persecuțiilor, dar n-au trecut cu același succes și ispita a doua, a triumfului (asupra păgânismului).

E și explicabil: prima ispită a întâlnit în față creștini adevărați, care se hotărâseră într-un fel cu viața aceasta: s-o jertfească pentru Dumnezeu; pe când ispita a doua, a triumfului, pentru care trebuie să fii înțelept s-o ocolești, a găsit în față o mare turmă de creștini figuranți.

Dar iată cum Providența a descălcit lucrurile: pentru cei credincioși a trimis pe sfinți; iar pentru figuranți, și îndeosebi arieni, a trimis pe împăratul Iulian Apostatul, care din creștin s-a declarat păgân și vrăjmaș al lui Hristos. Ba ca să-și bată joc de o proorocie a Mântuitorului, a întreprins un război în calea la Ierusalim, ca să zidească templul lui Solomon. În luptă însă s-a trezit cu o săgeată otrăvită în piept. Aceasta l-a îngrozit și l-a făcut să strige: „M-ai învins Galileene !”

Deci toți cei ce tăgăduiau dumnezeirea Mântuitorului, ca să facă pe placul împăratului apostat, ca să fie „la modă” s-au lepădat de creștinism.

Dar parcă era un făcut: toți cei ce s-au lepădat de Hristos nu se mulțumeau numai cu lepădarea lor, ci urmăreau și lepădarea altora; iar dacă aceia se împotriveau, vrajba era gata și începea prigoana.

Iată focul în care se lămuresc credincioșii, iată firul de legătură cu înaintașii lor - mucenicii.

Sunt vremuri, și împrejurări în toate vremurile, când, a spune adevărul și a propovedui îndreptarea, îți pot pune viața în primejdie de

moarte. Așa s-au întâmplat lucrurile în zilele lui Ioan Botezătorul și a lui Irod și așa s-a întâmplat în zilele sf. Ioan Gurădeaur și a împărătesei Eudoxia, fiindcă Ioan cerea dreptul văduvei împotriva împărătesei. Sfântul Ioan Gurădeaur a avut odată, apărând văduva, cuvintele acestea: „Iarăși se tulbură Irodiada, iarăși cere pe tîpsie capul lui Ioan...!” Pentru curajul său de-a apăra săracul împotriva lăcomiei bogatului sf. Ioan a trebuit să ia calea exilului, prigonit de împărăteasă, până când, sfârșit de puteri, a murit pe drum.

Iar Eudoxia era ariană.

Un creștinism fără recunoașterea lui Iisus ca Dumnezeu și Stăpân al lumii, nu-ți obligă viața la a o face mai curată. Iar cu cât viața se face mai necurată, cu atâta te-ntuneci dinspre Dumnezeu până la a-L tăgădui cu totul și a-I te face vrăjmaș declarat. Viața trăită pământește, fără grijă, la asta te duce.

Spre o atare stăvilire a răutății a trimis Dumnezeu pe Sfinții Trei Ierarhi. Ei au fost sarea vremii lor care au oprit firea oamenilor de-a se strica cu totul. E de la sine înțeles că firea omenească, povămită spre păcat, tocmai de aceea nu-i poate suferi. Dar ei n-au grijă că nu-s pe placul lumii. În ei arde luminos, înainte, misiunea care le-a dat-o Dumnezeu, de-a fi sare făpturii și martorii lui Dumnezeu între oameni.

Ca să scurtăm* cuvântul alegem din viața sf. Vasile câteva momente de mare înălțime morală, prin care se dovedește a fi cu adevărat mare dascăl al lumii și Ierarh.

Era prin anul 372, când însuși împăratul Valens merse în Cezareea Capadociei, unde păstorea sf. Vasile, cu gând să-l abată de la dreapta credință la arianism. Sf. Vasile îi răspunse liniștit că ține credința pe care au mărturisit-o sf. Părinți la Niceea (325) și că nimeni nu are putere să. dea altă mărturisire de credință peste aceea.

Primind un atare răspuns, împăratul Valens căuta pricină ca să-l exileze pe sfânt, știind că numai el susține dreapta credință în Asia Mică și că, dacă n-ar fi el, pe ceilalți ușor i-ar putea câștiga fie prin momele, fie prin înfricoșări.

Împăratul duse cu sine și pe Modestus, prefectul pretorienilor (Siguranța imperiului) și pe episcopul Evippius din Galatia, care era arian. Pe acesta îl duse ca să provoace scandalul, ca apoi prefectul să poată interveni cu armata. Evippius vru să slujească într-o biserică din Cezareea, dar sf. Vasile nu-l lăsă până nu subscrise afurisanile date de

soborul de la Niceea asupra arienilor. Acela se plânse împăratului, care trimise la sf. Vasile pe prefectul pretorienilor, ca să-l atragă la arianism, iar dacă nu va putea cu buna să-l înfricoșeze cu amenințări.

-Ce îndrăzneală ai tu să te împotrivești religiei împăratului ? - îi zise prefectul.

-Eu nu văd nici o îndrăzneală și nici nu știu care este religia

împăratului, ca să mă împotrivesc ei. Eu știu că și împăratul e creat de Dumnezeu ca și mine și prin urmare și el trebuie să aibă aceeași religie pe care o am eu și credincioșii mei.

Prefectul începu cu ademeniri, zicând:

- Uite, n-ai vrea tu să fii în mărire, asemenea împăratului ? O vei putea avea dacă vei mărturisi și tu credința împăratului.

Sf. Vasile îi răspunse:

-Amândoi suntem creați după chipul și asemănarea lui Dumnezeu deci sunt asemenea împăratului. În ce privește mărirea, aceasta se va vedea numai în viața viitoare. Apoi spune tu: dacă o va avea acela care face voia lui Dumnezeu sau acela care lucră împotriva Lui ?

-Dar nu te temi tu de relele care pot să vină asupra ta ? - îi zise prefectul.

-Eu nu mă tem de rele; - răspunse sf. Vasile - deoarece știu că

Dumnezeu nu va îngădui mai multe de câte sunt de trebuință pentru ispășirea păcatelor mele.

- Dar nu știi că împăratul poate să-ți facă atâta rău, cât tu nu vei putea răbda ?

- Ce anume ar putea să-mi facă împăratul ? întrebă sfântul Vasile liniștit.

- Să te despoaie de averi, să te exileze, să te ucidă chiar ! La acestea sf. Vasile râse zicând:

- Toate acestea împăratul nu mi le poate face. Astfel: nu mă poate despoia de averi, fiindcă m-am despuiat de mult eu însumi, așa că azi n-am nimic. Nu mă poate exila nicăieri unde să nu fie Dumnezeu de față. Apoi cu moartea nu-mi poate face alta decât să mă trimită mai degrabă la viața

pe care atât de mult o doresc. Spune deci stăpânului tău, împăratului, că dacă n-are alte rele cu care să mă înfricoșeze, de acestea de până acuma, nu mă tem, și nici gând n-am să-i fac pe voie, împotriva lui Dumnezeu.

Prefectul pretorienilor spuse împăratului totul și încheie cu aceste cuvinte: „De căpetenia acestei biserici suntem biruiți. Amenințărilor este superior. Decât cuvintele e mai tare; iar decât ademenirile este mai puternic (Minis superior est, sermonibus firmior, verborum bianditiis fortior). Dacă i-am zis:

- Niciodată n-am văzut om ca D-ta ! - știți ce mi-a răspuns ?
- Poate că niciodată n-ai văzut Episcop !

împăratul se aprinse de mânie și zbieră înfuriat: „Să fie exilat numaidecât !!!” Și însuși se apucă să scrie mandatul de exilare, dar de trei ori i se rupse penița și nu putu scrie. Împăratul crezu că acesta e semn de sus și de data aceasta lăsă mânia pentru mai târziu.

Reîntors la Constantinopol, din nou încercă să scrie mandatul de exilare pentru sf. Vasile, dar fără de veste i se îmbolnăvi copilul cel mai mare și se zbătea ca în ghearele morții și nu se liniști până ce nu-și propuse să lase pe Arhiepiscopul din Cezareea Capadociei în pace.

Iată Părinte al Bisericii, mare dascăl al lumii și Ierarh. Iată ucenic umblând liniștit pe marea înfuriată. Iată stâlp al Adevărului, nemișcat de talazuri. Iată liniște și modestie neclintită de vifor.

Iată om dintre noi: luminător nestins peste veacuri, străbătând veacurile și întărindu-ne pe noi în liniștea cea mai presus de fire, a certitudinii că tot Dumnezeu e la cârma lumii.

Cercările i-au dovedit pe Sfinți.
Iar sfințenia este superioară vieții și morții.

Prislop.

30.1.949. Sfinții Trei Ierahi

ZACHEU VAMEȘUL

-7-

„Toți murmurau și ziceau: a intrat să poposească la un om păcătos.” (Luca 19,7)

Ei, „dreptii”, osândeau și pe Iisus și pe Zacheu.

Pe Iisus că nu se „ține” sfânt, ci se „pogoară” și cinstește cu venirea Sa pe un păcătos; iar pe păcătos îl osândeau ca nevrednic de Iisus. Mutra aceasta tulburată, din care sfredeleau ochii osândirii, iată că primește următoarea palmă, - mai întâi de la Zacheu:

„Atunci Zacheu, stând în fața Domnului, a zis: iată, jumătate din averea mea, Doamne, o dau săracilor, și de-am năpăstuit pe cineva cu ceva întorc împătrit.”

Iată că îndreptarea omului „în fața Domnului” astupă gura oamenilor. Dar le-a astupat-o și Domnul, zicând: „Astăzi s-a făcut mântuire casei acesteia, căci și el fiu al lui Avraam este”.

Se vede limpede că Domnul îi are în vedere și pe cârtitori, căci și lor le bate răspunsul, pentru că de-ar fi vorbit Iisus numai cu Zacheu, i-ar fi zis acestuia așa: că și tu, fiu al lui Avraam ești; dar nezicând așa, se vede că le împrăștia acestora țepile osândelor.

Iată prin urmare, că omul care se îndreaptă, fie el oricât de vameș și de păcătos, simte bucuria pe care n-o rănesc osândeale, și nici el n-are om de osândit. De aci începe omul să samene cu Dumnezeu.

Când vine Domnul la tine te dezlegi de toate, nu numai de nedreptățile tale, ci și de toată dreptatea ta. Când „stai în fața Domnului” ești mai presus de lumea aceasta, mai presus de avuția lumii, mai presus de trâncăneala și cârteala vieții; - ai, cu un cuvânt, ceva din liniștea mai presus de lume a lui Dumnezeu.

De altfel nici n-ajungi „în fața lui Dumnezeu” până n-ai întors toate ale Cezarului, înapoi Cezarului.

De aci încolo, începe sfințenia.

Prislop, 30.1.49

... O femeie zdrobită de durerea ei: avea o fiică îndrăcită. O minte zdrobită de un singur gând: al durerii sale.

Durerea nu e obiect sănătos de meditație. De durere trebuie să scapi, să o depășești, să fii deasupra ei. Dar trebuie să vie cineva să te scoată din cercul tău chinuitor de îngust. Căci durerea ta te ia în vârtejul ei și te închide dinspre toată lumea și dinspre orice lume.

E, parcă, o prelungire a iadului după tine.

Cu cât orizontul tău e mai îngust, sau mai îngustat de durerea ta, cu atât neliniștea ta e mai mare, - și poate să fie mai mare ca a toată lumea.

Asta era starea sufletească a Cananeencii.

Dar iată trece Iisus pe lângă tragedia aceasta: toate tragediile țipă la Dumnezeu, ori rugându-L, ori hulindu-L. Iisus se face că nu aude. „Nu i-a răspuns ei nici un cuvânt.” Dar L-au rugat și ucenicii Lui s-o audă: „Că strigă în urma noastră”.

Iisus s-a făcut că nu-i ascultă. Dar în nevăzut atrăgea sufletul deznădăduit la Sine, și „ea venind, I s-a închinat Lui, zicând: Doamne, ajută-mi!”

În afară, în cuvinte, Iisus de asemenea s-a făcut că n-o ascultă. I-a spus și Iisus o îngustime, tot așa de strâmtă, ca a ei: „Nu sunt trimis fără numai către oile cele pierdute ale casei lui Israil” și că: „Nu se cade a lua pâinea fiilor și a o da câinilor”.

Cu alte cuvinte Iisus îi pune în față păcatul ei, peste care o îmbia să treacă.

Și iată femeia aceasta a ieșit din îngustimea sa și nu s-a smintit că-i asemănată cu câinii.

Atunci când ochiul ei a văzut mai mult, când s-a mutat din îngustimea durerii sale în bunătatea fără margini a lui Dumnezeu: s-a izbăvit în clipa aceea.

Așa a condus Dumnezeu minunea aceasta, că a tămăduit mama și prin tămăduirea ei s-a însănătoșit și fiica ei de acasă.

Și s-a mirat Iisus zicându-i: „O femeie, mare este credința ta, fie ție precum voiești!” - Și adaugă Evanghelia: „Și s-a tămăduit fiica ei în ceasul acela”.

Cu un cuvânt au ieșit toți din cercurile lor înguste, la orizontul cel mai larg, care este liniștea dumnezeiască și care tămăduiește orice boală și liniștește orice vifor din suflet.

Dumnezeu s-a biruit de rugăciunea omului - și încă a unei femei neputincioase - și i-a adus firea în liniștea Sa, mai presus de sminteală și durere.

Să ne fie Iisus și nouă, asemenea !

Prislop, 6.II.49.

VAMEȘUL ȘI FARISEUL

-9-

... Sau smerenia și trufia.

Unul își spunea virtuțile; celălalt, mai în urma templului, păcatele. Unul vrednicia, celălalt nevrednicia. Ar fi bune virtuțile fariseului.

Vameșul nu le avea, dar în lipsa lor avea smerenia. Rele erau faptele vameșului, dar, pentru smerenie s-a întors din templu mai îndreptat la casa sa.

Cel mai bine ar fi de-a avea virtuțile fariseului, și încă întrecute, după cuvântul că: „de nu va prisosi dreptatea voastră pe cea a cărturarilor și a fariseilor, nu veți intra în împărăția lui Dumnezeu” -virtuți unite cu smerenia vameșului.

Cu îmbinarea virtuților unuia și cu smerenia și cuvintele celuilalt s-au nevoit călugării de-a lungul veacurilor. Căci: „Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine păcătosul”, sunt cuvintele „rugăciunii neîncetate”, care-și au obârșia în cuvintele vameșului, spuse de Iisus.

Cu această rugăciune mulți s-au întors mai îndreptați „Acasă” în împărăție.

Păcatele au urmările cele mai felurite asupra omului: 1. Pe unii păcatele-i smeresc, îi rușinează înaintea lui Dumnezeu și-i hotărăsc la îndreptare. 2. Pe alții, mai înrăiți în ele, îi salbătesc cu totul. 3. Iar pe alții îi împing până la nebunia fără întoarcere.

Cu un cuvânt păcatele tulbură sufletul în diferite trepte.

Dar virtuțile fariseice tulbură împotriva lor pe Dumnezeu. Căci virtuțile din ambiție și din „slavă”, e limpede că nu sunt din har. De aceea dau naștere trufiei fariseice, care-și câștigă pe Dumnezeu împotriva, - precum însuși ne-a spus.

Deci trufia cu virtuți, fiind o virtute în pielea goală, sau își dă seama de goliciunea sa și cere acoperământ smerenia (sau dulamalui

Dumnezeu cum o numește sfântul Isaac Șirul), cum ne asigură toți sfinții Părinți.

- De ce să fim smeriți ?

- Fiindcă suntem mărginiți și neputincioși și trăim într-o lume plină de primejdii, călătorim pe-o mare, foarte adesea înfuriată, care-și strecoară viforul până în sufletele noastre.

Iisus a cunoscut durerea aceasta a oamenilor, de aceea le-a și îmbiat o ieșire, zicând: „Căutați la Mine că sunt blând și smerit cu inima și veți afla odihna sufletelor voastre !”

Ar fi bine să adâncim înțelesurile. Blândețea și smerenia inimii, pe care ni le îmbie Iisus odihnă, nu le avem odihnă decât prin Iisus. Cu alte cuvinte persoana lui Iisus își răsfrânge blândețea și smerenia Sa prin noi, și așa se face liniște; - altfel nu se face. Dar ce să înțelegem, căci toată odihna lui Iisus (care n-avea unde să-și plece capul și pe care -cum spune tradiția - nimenea nu L-a văzut vreodată râzând, dar plângând adesea), nu-i decât o cruce a iubirii, o sfâșiere de milă, o zguduire a sufletului de mila surorilor lui Lazăr, o sudoare de sânge ce picura ca apa și încă o zguduire de suflet, când Iuda avea să-L vândă.

Și totuși Iisus avea o „odihnă”: odihna misiunii Sale în lume, care se împlinea și se va împlini deplin, oricât vor scrâșni împotriva porțile iadului.

Dar să luăm model un om dintre noi, sfântul Ioan Gurădeaur, care mărturisește că: „Mai multe sunt furtunile care zbuciumă sufletul preotului, decât talazurile care bântuie marea”.

Liniștea, odihna, nu ți-o dă decât dorul de-a îmbrățișa destinul lui Iisus în lume. Iar cum El e una cu destinul Său, îl putem avea una cu noi, iar noi atunci nu mai suntem singuri.

Deci nu poți fi blând și smerit cu inima până nu ieși din tine și te muți în Iisus. În tine ești trufaș și tulburat. În Iisus ești blând și smerit și odihnit cu sufletul. Și pentru că Iisus e odihna noastră, de aceea El se îmbie mereu tuturor necăjiților și vameșilor lumii, să le fie dulamă, să le fie inimă, să le fie ideal de viață.

Fără Iisus, Cel ce susține lumea cu > mâna (cum arată unele icoane), fără Iisus, zic, sau împotriva Lui chiar, te afli în tulburare crescândă până la sinucidere. - Și e cel mai mare păcat de pe lume.

Sundar Singh era nemulțumit de toate Scripturile religiilor. În revolta sa tulburată a ars Sfânta Scriptură, și, înainte de-a pleca să se arunce înaintea trenului, a mai căzut o dată în genunchi, rugându-se... niciunui Dumnezeu. Dar Dumnezeu era și i s-a arătat Iisus în glorie divină... „ - Și pentru tine M-am răstignit pe Cruce...” „Am murit Eu în locul tău; tu trăiește, și mai mult trăiește !...” "

Sundar Singh s-a făcut „Shadou”, adică învățător sau apostol al lui Iisus Hristos, acum în veacul nostru, ca o mărturie a viului Dumnezeu Iisus, de peste veacuri. De unde fără Iisus era în pragul sinuciderii, după ce L-a cunoscut pe Iisus, și-a cunoscut sensul și idealul vieții sale.

„Căutați la Mine că sunt blând și smerit cu inima și veți afla odihnă sufletelor voastre !”

Atunci viața ta, ba și ceva din chipul tău, seamănă cu Iisus.

Prislop 13.11.49

NB -

... Alta e situația fariseului modern.

El știe că forma de odinioară e demascată și stigmatizată. Azi rolurile s-au schimbat:

Azi e vameș. Și zice: „Doamne mulțumescu-Ți că nu sunt ca acest fariseu.

... Trufia și smerenia:

Două atitudini față de sine, înaintea lui Dumnezeu și înaintea oamenilor.

... Smerenia, cenușereasa vieții acesteia, e haina de slavă a vieții viitoare.

În haina aceasta simplă și-a îmbrăcat Iisus viața; s-au îmbrăcat apostolii și întreg șirul sfinților.

Fragmente după o predică în catedrala din Sibiu.

- 29.1.950 -

FIUL RISIPITOR

-10-

Pilda aceasta numai Dumnezeu o putea spune; căci limba omenească nicicând n-a putut cuprinde în mai puține cuvinte, mai simplu și mai profund toată tragedia omului, peste care El revarsă un ocean de iubire și înțelepciune. Toți ne recunoaștem în acest fiu risipitor, căzut de la cinstea de fiu al lui Dumnezeu, până la „rangul” unui porcar decăzut și cu sufletul în zdrențe.

Tatăl i-a respectat partea de avere, deși o avea în dar. I-a respectat darul libertății, în baza căruia omul poate sui nebănuitele trepte ale desăvârșirii, dar poate coborî și până la cea mai grozavă desfigurare morală.

I

„Cina cea de taină” - cel mai cunoscut tablou din Renaștere - a fost lucrat de Leonardo da Vinci în vreme de 12 ani. A căutat mult un model pentru Iisus. În sfârșit l-a găsit într-un tânăr, frumos la chip, bun, blând, cu suflet mare și radiind de dragoste, un vrednic urmaș al lui Iisus. L-a zugrăvit deci la locul de cinste. Pe ceilalți apostoli i-a găsit mai ușor afară de Iuda. Acesta trebuia să exprime, - dacă nu chiar să fie - modelul neîncrederii, veninul invidiei, încremenirea îngustimii, răutatea și trădarea.

Aproape se împlineau cei 12 ani de când începuse tabloul, când iată că găsește la Milano un om, care corespundea întocmai vederilor lui Leonardo. Îl plătește ca model și-l aduce în trapeza mănăstirii, unde zugrăvea „Cina cea de taină”. Era model de Iudă: întunecat la chip, deci și la suflet, brăzdat de patimi, vulcan de ură și de necredință. Pictura se „aprofia de sfârșit. În sufletul lui „Iuda” se petrecea o frământare cumplită; când, deodată, oprește pictorul și-i spune: „Tot eu am fost model și acum 12 ani, când zugrăveai pe Iisus !” Leonardo a strigat

speriat: „Tu, ești același ?!”

Mai departe istoria nu ne spune nimic, dar se înțelege ce s-a petrecut, adică ce se petrecuse...

Fapt este că oricât ar fi cineva de cufundat în ticăloșie, oricât iad ar avea în suflet, oricâte turme de porci ar avea zugrăvite pe obraz, Dumnezeu totuși crede în fiul său, omul, și el nu este cu desăvârșire pierdut.

Noi obosim așteptând întoarcerea unui copil, a unui frate, a unui tată bețiv, dar Dumnezeu nu descurajează. Dumnezeu te urmărește cu iubirea Sa îndurerată, în orice țară te-ai duce. Iubirea e ca Dumnezeu: nu are hotare. Unul din sfinții Părinți o spune limpede: „Iisus urmărește pe toți oamenii, oricât fug de departe, să-i ajungă și să-i întoarcă acasă. Și asta face până la sfârșitul lumii”.

Pilda aceasta, a fiului pierdut, ne trezește un arzător interes să știm: care poate fi cauza, pentru care omul ajunge să piardă chipul lui Iisus din făptura sa și să apară în locul lui chipul lui Iuda ?

Cunoaștem decăderi cu răsunet:

Solomon - despre care spune Scriptura că „era cel mai înțelept dintre fiii răsăritului” - ajunge din cauza femeilor să-și disprețuiască templul și pe Iehova și să cadă în credințe rătăcite.

Faust (un fiu pierdut din epoca modernă) încheie contract cu diavolul să-și dea sufletul pentru veșnicie, în schimbul unei clipe, despre care să spună: „Stai clipă, ești prea frumoasă !”

Deci cauza desfigurării omului stă în căutarea greșită a fericirii sale în lucrurile acestei lumi. Făptura omului, ca fiu al lui Dumnezeu, are ceva din infinitatea Tatălui său, care nu se satură, nu numai cu roșcovele porcilor, dar nici cu nimic altceva, decât cu desăvârșirea lui Dumnezeu. E atât de mare sufletul omului - după obârșia sa cât numai Dumnezeu îl poate umple.

Cu orice altceva de-ai încerca să-ți sature sufletul, nu faci altceva decât să ți-l îngustezi pe măsura dorinței urmărite: asta-i desfigurarea lui ! Cu alte cuvinte renunți la înrudirea ta cu Dumnezeul nemărginirii și te lipești de ceea ce mulți Părinți ai Bisericii o izbesc cu o vorbă aspră: „Curva lume”.

Să fii în lume, dar totdeauna mai presus de lume. Nu îngusta rostul vieții numai la idealuri pământești!

împlinește-le și pe-acelea, dar totdeauna fii mai presus de ele !

Din cauza nestatorniciei lor, a conflictelor cu răutatea și infirmitatea lumii, trebuie să-ți asiguri viața în Dumnezeu, care nu te minte, cum te minte mai sus pomenita lume.

Iată ce însemnează să-ți „vii întru sine”: momentul cel mai de preț din viața ta pământească, adică să te regăsești în adevărata ta fire și apoi să te „scoli” din rosturi mărunte și să te întorci Acasă, în „brațele părintești” ale lui Dumnezeu, Tatăl tău și Tatăl nostru, care-ți va găti ție o „cină de taină”.

Nu-i mirare că, fără găsirea acestui rost al vieții, altul nu-i găsești,
— și fără rost nu te poți suferi.

Găsit-ai comoara aceasta în țarina vieții tale ?

Dacă da, ai găsit împărăția lui Dumnezeu; iar semn c-ai găsit-o e bucuria nestăvilită, care te face să spargi deznădejdea oricărui decepționat al lumii, să-i aprinzi și lui un ideal în inimă, și să-l duci: în inima ta, Cerului, bucurie mare !

Prislop. 20.11.49.

EVANGHELIA JUDECĂȚII

-11-

Evangelhia, adică Vestea cea bună, cuprinde și Judecata. Este desigur o zi înfricoșată, o zi a urgiei lui Dumnezeu, dar cu toate acestea este o zi dorită de creștinătate: ziua adevărării nădejdelor noastre ultime.

Dar, ca să vorbim despre judecata lui Dumnezeu cu omul, e bine să lămurim, pe cât cu putință, și în scurt, câteva din nedumeririle omului despre Dumnezeu.

Omul stă la îndoială despre existența lui Dumnezeu, pentru mai multe motive, dintre care pomenim pe acestea:

1. Că nu-L vede (deși crede într-o mulțime de lucruri pe care nu le-a văzut, dar se sprijină pe cuvântul altora, pe care-i crede). Răspundem că Dumnezeu poate fi văzut, dar trebuie împlinită o condiție: trebuie „inima curată” din cele nouă fericiri.

2. Stă omul la îndoială pentru că nu vede imediat răsplata lui Dumnezeu, atât pentru bine cât și pentru rău. Cu alte cuvinte omul vede nedreptatea și se smintește despre existența lui Dumnezeu, care o îngăduie, pentru că are o răbdare mai mare ca a noastră, așteptând întoarcerea.

Zăbovim puțin asupra acestei nedumeriri, cu lămuririle următoare: Dacă Dumnezeu ar răsplăti răul întotdeauna și numaidecât, ar însemna că e un Dumnezeu fricos dinspre libertatea omului și întinderea răului, sau că Dumnezeu ar mai avea pe cineva împotrivă, cam tot așa de tare, și s-ar teme de întinderea stăpânirii sale.

Apoi, Dumnezeu nu răsplătește întotdeauna și numaidecât nici binele, pentru că atunci oamenii ar face binele nu din dragoste și libertate, ci din interes. O atare răsplătire ar coborî și pe Dumnezeu și fapta bună. Dar, din când în când Dumnezeu răsplătește imediat și binele și răul, deși numai în parte, ca cei răi să se teamă și să știe că este o judecată, care îi ajunge. De asemenea se vede din când în când și răsplătirea imediată a binelui, ca dragostea oamenilor de Dumnezeu să nu scadă.

3. Oamenii mai stau la îndoială despre existența lui Dumnezeu pentru că e necuprins cu mintea, așa cum cuprindem știința sau altă îndeletnicire. Cu alte cuvinte, ca s-o spunem de-a dreptul: Dumnezeu nu poate fi dovedit cu mintea nici că există, nici că nu există. - O bucată de fier rece, bună și ea la ceva, nu-ți poate dovedi existența focului, până ce însăși va fi roșie ca focul. Cam așa-i și cu mintea omului, cât privește puterea și neputința ei.

Când făptura omului va fi străbătută de credința în Dumnezeu, adică de o evidență, de o siguranță interioară, mai puternică decât valoarea mărturiilor sau tăgăduirilor rațiunii, făptura sa va fi lumină și viața sa o minune între oameni.

Căci nu există argument mai tare ca viața trăită, prin care se străvede Dumnezeu, sau moartea de martir, ca o ultimă dovadă - și cea mai de seamă — despre existența lui Dumnezeu și a împărăției Sale.

De aceea nu cred într-o împărăție a Cerurilor care începe numai după moarte. Vom fi după moarte în împărăția în care am trăit de-aici, sau pentru care chiar am murit.

Cu acestea știute - bine-ar fi trăite - să ne lămurim înainte despre Evangelhia Judecății. - Firește că ultimul argument despre existența lui Dumnezeu îl va da El însuși, căci, înainte de judecată e învierea cea de obște:

„Iată Eu voi deschide mormintele voastre și vă voi scoate pe voi, poporul Meu, și veți învia , numai astfel veți cunoaște că Eu sunt Domnul, Cel ce am zis și am făcut acestea.”

(Ezechiil 37,12-14)

Deci dacă oamenii n-au crezut în Dumnezeu când a înviat Iisus și cu El toți dreptii Vechiului Testament, vor fi siliți să creadă în existența lui Dumnezeu, când vor vedea propria lor înviere din morți.

Deci ultimii „zăbavnici cu inima a crede” numai atunci vor crede, dar atunci e prea târziu. Pentru aceștia da, ziua învierii și ziua judecății (fiind una și aceeași zi) e ziua înfricoșată, ziua mâniei lui Dumnezeu.

Evangelhia ar fi fost nedeplină fără descrierea acestei zile de apoi. Fără această zi, în care se vor despărți pentru totdeauna oile de capre, Evangelhia n-ar fi avut nici un rost să fie descoperită oamenilor, și chiar de s-ar fi descoperit (dar fără judecata de apoi) rămânea o simplă carte, printre atâtea altele.

Iisus a făcut în mai multe rânduri rezumatul Scripturii și al Evangelhiei Sale în cele două porunci: iubirea de Dumnezeu și iubirea de oameni. Iar cum Dumnezeu e Adevărul și iubirea de oameni, mila, se împlinește cuvântul din Psalmi că: „Mila și Adevărul merg înaintea Ta (Psalmul 88,14). - Iar trăirea și propoveduirea acestora cere curaj !

Deci din acestea vom fi întrebați: despre trăirea și mărturisirea Adevărului și dovezile iubirii de oameni; - și încă a unei iubiri largi, la măsuri dumnezeiești, în care încapă toată făptura, din care n-ai pe nimenea de scos afară, sub nici un motiv.

Cu alte cuvinte ziua judecății consfințește, pentru toată veșnicia, una din cele două împărății, în care ne-am trăit viața pământească: fie împărăția iubirii feroce de sine însuși, care te făcea de vrajbă cu toată

lumea, cu Dumnezeu și cu tine însuși, fie împărăția iubirii, în primul și ultimul rând de alții, de toți oamenii, indiferent cum sunt, și a iubirii de Dumnezeu sau de Adevăr.

Vei fi adică, una din două, sau: ros de viermii poftelor tale neîngăduite, chinuit în cercul tău îngust, din care nu vei mai vedea pe nimenea, ars, mâncat de răutatea ta absurdă, chinuit de necredința ta în Dumnezeu, furios de a nu mai putea face nimic, nici rău nici bine; vei suferi nespus văzând suferința ta absurdă, crescând fără sfârșit o veșnicie întreagă.

Sau vei fi izbăvit desăvârșit de toată infirmitatea omenească, fericit de vederea neîntreruptă a lui Dumnezeu, de sporirea cunoașterii Sale, de fericita comunitate cu Sfinții, cu un cuvânt, de odihna mai presus de grăire a strămutării firii tale în Dumnezeu, - a cărei desăvârșire dăinuiește sporind, veșnicia fără de sfârșit.

Și oare de ce n-ar putea Dumnezeu, în mărinimia desăvârșirii Sale, să ierte pe toți, pe păcătoși și pe diavoli, și să-i îmbrace iarăși în lumina dumnezeiască ?

- Nu, și din mai multe motive. Pomenesc două: unu ar însemna suprimarea darului libertății voinței, care, după un filosof creștin modern, ar însemna suprimarea spiritului, - ceea ce Dumnezeu nu poate face. Al doilea motiv: pedeapsa petrecerii în starea de iad a conștiinței, cu toată eternitatea sa, e nemăsurat o pedeapsă mai mică decât petrecerea forțată în lumina dumnezeiască. Aceasta ar fi pentru ei o urgie fără asemănare, în comparație cu chinurile absurdului sau a preocupării cu nimicul.

De aceea nu se descoperă Dumnezeu, ca Dumnezeu, în lumina slavei Sale, fiindcă în clipa aceea a sosit Judecata , - de la care încolo ești: sau osândit la o stare de iad, sau strămutat într-o Fericire divină.

Iar pentru o dreptate deplină, care să ni se facă fiecăruia, trebuie să vie toți martorii și părâșii noștri, și să fim o zi, convinși de dreptatea dumnezeiască. Căci faptele noastre, gândurile, cărțile scrise, cuvintele, au urmări nemuritoare și numai taina pocăinței poate îndrepta ce-i de îndreptat din ele. Deci toate urmările, rămase fără îndreptare, vin de față: pentru noi sau împotriva noastră, pe cum au fost făcute: pentru noi și împotriva oamenilor, sau împotriva noastră și în folosul oamenilor.

Și totuși a mai rămas o întrebare tulburătoare: omenește judecând, se poate ca atotbunătatea lui Dumnezeu să pedepsească omul, pentru o viață greșită de 40 — 60 - 80 de ani, o veșnicie întreagă ?

- Da; căci dacă într-o viață întreagă, de 40 - 60 - 80 de ani n-ai avut nici măcar o clipă - cea a tâlharului de pe cruce - a recunoașterii vinovăției tale și a recunoașterii iubitoare de Dumnezeu, clipă care, tâlharului, i-a câștigat împărăția lui Dumnezeu, pentru veșnicie.

Să lărgim puțin semnificația acestei clipe, care, dacă o ai câștiga veșnicia lui Dumnezeu cu ea. E clipa învierii tale din păcat, din morți, din necunoaștință, din superficialitate. Clipă, care va întinde împărăția lui Dumnezeu peste toate calendarele tale pămâtenes, clipa găsirii tale cu Dumnezeu, cu persoana lui Iisus, clipa găsirii lui Dumnezeu în tine.

Să lămurim minunea aceasta a convertirii reale:

După sfinții Părinți aceasta are următoarele baze: Iisus se află ascuns în poruncile Sale și se află acoperit și real în Tainele Sale, în Sfintele Taine. Iar în noi, în alcătuirea noastră duhovnicească se află deodată cu Botezul și cu celelalte Taine însoțitoare.

Iisus, prin Taina sf. Botez, a îmbrăcat lăuntric făptura noastră omenească. S-a născut pe Sine în noi și așteaptă, ca un sad, până ajungem la pricepere, ca să ne decidem: ce facem cu Iisus din noi ? îl băgăm în seamă, îl punem în valoare, dezvoltăm restul vieții noastre după viața Sa, îl trăim pe El, sau facem ureche surdă și-l ținem în temnița din noi, în bolnița noastră, în mărăcinișii nostri, în golăteala noastră: în temnița și nu-l cercetăm, bolnav și nu-l îngrijim, gol și nu-l îmbrăcăm cu viața noastră.

Iată lămurită dreptatea Judecării.

Pentru că am chinuit pe Dumnezeu din noi o viață întreagă și am fugit de El pe toate cărările veacului, de-am avea anii lui Matusalem, tot așa am face. Deci e cu dreptate la Dumnezeu să ne judece pentru câțiva ani o veșnicie întreagă. Nu ne putem apăra că n-am avut vreme să luăm o decizie asupra împărăției lui Dumnezeu, îngropată în țarina făpturii noastre.

Ca încheiere să aducem cuvintele sf. Simeon Noul Teolog, unul dintre noi, care a valorificat comoara sa din țarină și a luminat cu lumina dumnezeiască creștinătatea întreagă.

Iată cum grăiește Sfântul Bisericii, în „Imnele iubirii divine”:

„Tainele-acestea și alte mai mari, mai adânci vei cunoaște

Fiule-ascultă: când flacăra-n suflet s-aprinde, se naște,

Răul patimii-alungă și casa se face curată,

Focul s-amestecă-n toată ființa, o străbate și iată;

Printr-o unire nespusă sufletu-ntreg strălucește,

Raze și flăcări în jur cu lumină și el răspândește,

Cum ? Nu mai pot spune, dar una se fac: suflet și Ziditor,

Cela ce ține zidirea în palmă și-i Domn tuturor

Sfânta Treime întreagă încapă-ntr-un suflet curat.

Tatăl și Fiul și Duhul - neacoperit, neapropiat,

Ei locuiesc înăuntru, în suflet, și nu-l pârjolesc,

înțeleș-ai ce-adâncuri de taină în noi se plinesc ?

Omul, o mână de țărână, poartă pe Domnul în sine,

Poartă întreg pe Acela, ce toate cu-n deget le ține,

Deci pe Acesta purtându-L în sine, în Duh și văzând

Marea-l frumusește, s-aprinde de dor după El, și arzând

Cum va putea suferi a dragostei flăcără tare ?

Cum nu-i vor curge din inimă lacrimi fierbinți și amare ?

Cum va grăi, povestind de-a rândul minunile, care

Se-ndeplinesc înăuntru, în el, și bogata lucrare ?

Cum să și tacă, atunci când-îi silit să vorbească ?

Pentru că-acum abia vede iadul, în care-i menit să trăiască.

Nimeni nu-și poate da seama în ce întunec petrece,

În stricăciune și-n moarte-n necunoștința cea rece, Dacă nu vine, la vreme, din Ceruri scânteia divină, Când în suflet s-aprinde și arde cereasca lumină. Cad legăturile grele, pui mâna pe răni, și deodată Rănilor pier și se-nchid și se șterge orice urmă de tină, Iar din semnele rănilor curg străluciri de lumină. Trupul întreg e-o minune: se umple de slavă cerească... Din murdăria mocirlei: curat și din lanț slobozit, Cu dumnezeiasca lumină de tot învăluit Mă-mbrățișează Stăpânul a toate și-mi dă sărutare... Și spre-o mare lumină mă duce de-a-notul, pe care Nici îngerii n-o pot tâlmăci. Minunată lucrare ! Căci ajungând în lumină, minuni și mai mari mi s-arată: Domnul îmi dă să-nțeleg cu de-a rândul lucrarea Lui toată: Cum înnoiește cu harul din Ceruri sărmana mea fire, Din stricăciune m-a scos, investit cu nemurire, M-a despărțit de ale lumii, și haină mi-a dat, luminoasă, Și-ncălțămintă mi-a dat și cunună în veci nestricăcioasă. M-a-nstreinat de-ale lumii, făcându-mă nepipăit, Și nevăzut m-a făcut, cu firea celor nevăzute unit. Și-am înțeles cu uimire, că eu, cel închis în făptură Port pe Acela, care-i afară de toate, fără măsură. Dar dacă eu și Acela, cu care prin har m-am unit, Suntem una-n

unire; iar pe mine cum m-oi numi ? - Iată, primește și vezi osebirea cea mare: că sunt Om după fire - dar Dumnezeu după dar."

(Cuvântul I)

Iată o culme a sfințeniei, vie și nemincinoasă tâlcuire, a unui alt loc greu de înțeles despre Judecată:

„Amin, amin grăiesc vouă: Cine ascultă cuvântul Meu și crede în Cel ce M-a trimis pe Mine, are viață veșnică și la judecată nu vine, ci s-a mutat din moarte la viață" (Ioan 5,24).

Deci fără această „mutare din moarte la viață" cădem sub judecată. Mulți se vor mântui și sub judecată „dar așa: ca prin foc", -cum zice sf. Pavel. Cu acestea se lămurește o mare poruncă a lui Iisus, dată Apostolilor, - și nouă preoților, urmașii lor de peste veacuri, când ne-a spus:

„înviați pe cei morți!" E „prima înviere⁵⁵, încă din viața aceasta, peste care „moartea a doua n-are nici o putere".

-In ziua judecății vom fi martori unii altora, despre cele înțelese astăzi.

-E cuvântul lui Dumnezeu ce-și îmbie Viața.

-Lui se cade Slava, viața și veșnicia noastră.

-Prislop, **27.II.49**

Astăzi ați ascultat o parte din „Predica de pe Munte” a Mântuitorului. - Ce minunat ar fi dacă ne-am putea și noi strămuta peste veacuri în urmă și să fim și noi printre ascultătorii de atunci ai Mântuitorului.

Așa gândeam odată, când eram mai mic. Dar dorul de copil nu m-a părăsit, ci s-a întărit. Poate că pentru dorul acesta a zis Iisus, înălțându-Se la Cer: „Iată Eu cu voi sunt până la sfârșitul veacului”. Așadar și noi suntem contemporanii lui Iisus. De altfel numai așa și putem pricepe Evanghelia Sa, ca oarecum auzind-o de la El, văzându-L pe El trăind-o, - căci tot trăirea rămâne cea mai bună tâlcuire. Ceea ce ești vorbește mai tare decât ceea ce spui.

Astăzi, la începutul marelui post al învierii, Iisus ne învață despre aceste trei lucruri: despre iertare, despre post și despre comorile din Cer, sau comorile eterne.

1. Despre iertare.

Ne rugăm lui Dumnezeu să ne ierte: păcatele, greșelile, îngustimea vederilor, prejudecățile, neștiința și un lanț cam lung, care prea cumplit ne strânge. Dacă Dumnezeu ni-l iartă, cade lanțul de pe noi și iarăși suntem liberi. Dar Dumnezeu ne dezleagă lanțul nostru care ne chinuiește, numai dacă dezlegăm, mai întâi noi, lanțul în care ținem legați pe frații noștri.

Dacă noi nu iertăm, nici Dumnezeu nu ne iartă.

Mai mult: iertarea lui Dumnezeu e de așa fel atârănătoare de iertarea noastră, încât, fără aceasta, rugăciunea noastră ni se întoarce în blestem. Căci zice: „Și ne iartă nouă greșelile noastre, precum iertăm și noi greșitălilor noștri”. Deci dacă noi nu iertăm, neîndurarea noastră întoarce cuvintele rugăciunii pe dos, fără să ne dăm seama, **așa**:

„Doamne nu ne ierta nouă, căci nici noi nu iertăm greșitălilor noștri”, -ceea ce e un blestem.

Deci, în această privință, iertarea noastră atârână mai mult de noi decât de Dumnezeu.

Dacă iubirea e porunca ce rezumă Scriptura, sigur că numai ea e chemată să pună capăt: judecăților, războaielor și a tot războiul cel ucigaș dintre oameni. Porunca aceasta, nu aștepta să o îplinească alții întâi; îplinește-o tu întâi, și după tine se vor lua mulți. Dar trebuie să știi, dragul meu, că-i vorba de-o iubire fără margini, o iubire care iartă toate, lăsând judecata în seama lui Dumnezeu. O iubire care nu cade, la oricâte probe s-ar întâmpla s-ajungă.

Primul care a iubit așa a fost Iisus; iar dintre oameni numai aceia în care trăiește Iisus: purtătorii de Dumnezeu. Porunca iubirii era și în Vechiul Testament; dar aceia îplineau mai bucuroși legea talionului. Deci pentru că n-a fost împlinită de aceea a zis Iisus: „Poruncă nouă vă dau vouă: să vă iubiți unii pe alții, precum Eu v-am iubit pe voi!” Iar El a împlinit-o între oameni ca nimeni altul. Iisus n-a avut de lepădat pe nimeni - nici pe Iuda, căruia i-a zis „prieten”, deși venea cu sărutarea trădării. N-a lepădat nici pe călăii care-i băteau piroanele în mâini și picioare și-i îndesau spinii pe cap.

Deci dacă ținem să rămânem creștini, trebuie să iubim pe toți oamenii, ca Iisus, că numai așa-i sigură și e cu putință „iertarea din inimă”, care, atunci, vine ca de la sine, ușor și simplu, și nici nu mai cade, chiar dacă ura ar răstigni-o pe toate crucile istoriei. - De altfel aceasta și e suprema dragoste și semnul divinității Sale.

Cu această iubire grăia Iisus către oameni.

2. Despre post.

Iată ce ne învață Iisus: mai întâi însuși a postit. Nu i-a trebuit, dar va zice cândva: „Pildă de viață v-am dat vouă !” Deci nouă ne trebuie post, pentru înfrânarea patimilor, pentru subțierea minții, pentru sporirea în noi a Duhului Sfânt, care ne descoperă căile mântuirii. Postul ne ajută să înțelegem rosturile mai mari ale lui Dumnezeu cu omul. El e un toiag de drum prin viața aceasta cu trup pieritor spre veacul viitor, în care trebuie să ne deprindem de-aici.

Dar să nu ținem postul într-un înțeles îngust. Căci sunt unii care cred că a nu mânca carne, și cele asemenea, ar fi tocmai de ajuns ca să se cheme că ai postit. Nu mănânci carne de porc, dar carne

de om mănânci: clevetind, mușcând cu gura, osândind cu vorba și ucigând cu gândul. Postul nu e, mai ales în creștinism, numai un regim al stomacului. Avea și sf. Pavel de aceștia, înguști cu socoteala, cărora trebuia să le spună că: „nu stomacul sau măncarea ne va pune pe noi înaintea lui Dumnezeu”. A face din post numai o chestiune de stomac însemnează a îngusta rostul cu care a postit Iisus; — ceea ce ar fi o ocară. Deci iată și înțelesul mai larg, chiar înțelesul pe care i l-a dat Dumnezeu și ni l-a descoperit prin Isaia proorocul: Isaia 58:

„1. Strigă din toate puterile și nu te opri; dă drumul glasului să sune ca o trâmbiță; spune poporului Meu păcatele sale...

2. În fiecare zi Mă caută, căci ei vor să știe căile Mele, ca un norod ce faptuiește dreptatea și de la pravila Dumnezeului său nu se abate. Ei mă întreabă despre legile dreptății și li-e drag să se apropie de Dumnezeu,

3. zicând: De ce să postim, dacă Tu nu vezi ? La ce să ne mai smerim sufletul, dacă Tu nu iei aminte ? - Pentru că în zilele posturilor voastre vă găsiți de lucru și asupriți pe supușii voștri.

4. Spre judecați și sfadă postiți și bateți cu pumnul pe cel smerit; nu postiți cum se cade zilele aceleia, ca glasul vostru să se audă sus.

5. Oare postul acesta îmi place Mie ? De ți-ai încovoia ca un cerc grumazul tău și ți-ai așterne sac și cenușă, nici așa nu se va chema post."

- Oare de ce zice așa ? - Fiindcă nu e bun rostul cu care e făcut Oamenii implică pe Dumnezeu în vrajbele lor, fac slujbe ca să li se izbândească gândul și să li se facă pe plac aranjamente pământești, -care, de multe ori sunt nedreptăți asupra altora. Fii sigur că Dumnezeu îți poartă de grijă și în amănuntele vieții și nu va lăsa dreptatea ta, dacă o ai.

„6. Știți voi postul care-Mi place Mie ? zice Domnul. Rupeți lanțurile fărâdelegii, dezlegați legăturile nedrepte, dați drumul

celor asupriți și sfărâmați jugul lor.

7. Împarte pâinea ta cu cel flămând, primește săracii în casa ta; pe cel gol îmbracă-l și nu te ascunde de cel de-un neam cu tine.

8. Atunci lumina ta va răsări ca zorile și se va grăbi tămăduirea ta și slava lui Dumnezeu te va înconjura.

9. Atunci vei striga și Domnul te va auzi și încă grăind tu, va zice: aici sunt! Și vei lepăda de la tine asuprirea, arătarea cu degetul și vorba fără rost.

10. Dacă vei da flămândului pâine din sufletul tău, și vei sătura sufletul cel amărât, lumina ta va străluci în întunec și bezna din tine va fi ca miezul zilei.

11. Domnul îți va fi mereu povățuitor și va sătura sufletul tău și în pustie. El va da tărie oaselor tale și vei fi ca o grădină adăpată, ca un izvor de apă vie, care nu seacă niciodată.

12. Pe dărâmurile tale vechi vor fi zidiri din nou, vei pune temelia cea străveche, și te vei chema tocmitor de spărturi și înnoitor de drumuri, ca țara să se poată locui."

Iată cum vede Domnul nevoia postului: tot ca o împlinire cu lucrul, o trăire a iubirii de oameni. Dar lucru vrednic de luat aminte din cuvântul acesta sunt urmările unui atare post; urmări cu refacerea sufletului tău și urmări pentru o țară de oameni. De bună seamă că un atare post, ținut la o înălțime de vederi, e un egal al rugăciunii neîncetate, care, amândouă rețin pe Dumnezeu în zidire și scot afară pe draci.

3. Comori veșnice

A treia învățătură pe care ne-o dă Iisus e aceasta: „Adunați-vă vouă comori în Cer”, căci acolo nu au soarta comorilor primejduite de pe pământ. - Poate că unii iarăși au nedumeriri despre existența cerului. Nu cumva cerul ăsta e o ficțiune, creat de neputința rezolvării fericirii aici, și acum, pe pământ ? - Și de aceea e amânat și închis într-o

împărăție metafizică ! - Nu ne trebuie nici un „Cer”; tot ce dorim e aici „pe pământ!” vor zice alții dintre ei.

- Sigur că da; dar dacă nu ești cu Iisus pe munte, din crisalida ta de came, n-ai nici o vedere spre larg, nici o geană de cer, nici o revelație de Duh. E povestea cu puiul care n-a vrut să iasă din găoace, pe motiv că nu este altă lume, mare și cu soare, afară de găoacea lui. Așa-s și unii oameni.

Pentru rezolvarea greutății acesteia folosesc aci și cugetarea unor gânditori ai vremilor noastre. Iată ce zice primul: „E firească necesitatea ideală de-a descoperi în sfera veșniciei cheia cunoașterii pentru lumea naturală, dependentă cu desăvârșire de cea transcendentă. Lumea aceasta e plină de contraste, de paradoxuri inexplicabile pentru mintea omenească. Lumea văzută poate fi explicată numai prin cea veșnică, dumnezeiască, dar exclusiv cu ajutorul unei ființe mijlocitoare, aparținând ambelor lumi.” (VI. Soloviev, *Ausgewählte Werke* t. 3, p. 151). Iar celălalt zice: „Umanismul voia să înlăture tot ce era greu, problematic și tragic în om, pentru a-l face fericit pe pământ. Dar aceasta e numai negarea omului, ca a unei ființe aparținând la două lumi, ca părtaș al lumii necesității naturale și al împărăției libertății supranaturale. Îndată ce Dumnezeu e înlăturat și omul divinizat, omul cade în subomenesc, pentru că omul rămâne om cu adevărat, numai până ce este fiul, sau „chipul și asemănarea lui Dumnezeu”. (N. Berdiaeff „Antropodicee” în „Gestliches Christentum” v 2 pp. 272-5).

Deci trebuie postit și de acel desfrâu al minții, care caută să se ascundă de Dumnezeu (Geneza 3,8), căutând să-I năruie Cerul, să despartă lumea de El, pentru desfrăul ei cu pământul. Mintea fără har e o făclie stinsă. Dar când în suflet se arată zorile, ne vom da seama că viața noastră, trăită numai pământește, e o călătorie în pierdere și nu ne putem apăra comorile. Deci de bună seamă că le vom da de bună voie. Numai dându-le de bună voie le schimbăm valoarea strămutând-o unde n-o mai fură nimeni, și: „Unde va fi comoara noastră, acolo va fi și inima noastră”.

Dar cu adevărat comoara, mai de preț decât lumea, e însăși persoana lui Iisus, care se face nu numai contemporanul nostru în vreme, dar se face și suflet al sufletului nostru; se face și viața noastră, se face și mintea noastră. Atunci, - zice Scriptura și Părinții - „veți avea mintea și simțirea care erau în Iisus” (Filipeni 2,5).

De aceea zicem că numai viața însăși a lui Iisus explică Evanghelia Sa cel mai bine. Ca s-o înțelegem și noi, e limpede că ne trebuie Același comentariu: Lumina de pe munte.

- Și o putem avea !

Prislop. 6.m.49.

CHEMĂRI LA APOSTOLIE

„De acum veți vedea cerul deschizându-se”

(Ioan 1, 51).

-13-

Găsiți descrise de alții, și mult mai bine, mocnirea strânsă în chingi și agitația ascunsă a poporului evreu sub ghearele pajurei romane. O pomenesc în treacăt, ca să ne dăm seama de acea atmosferă încărcată de la răscrucea numărării timpului, atmosfera așteptării de istov a lui Mesia. Pentru unii era așteptare politică; pentru alții, mult mai puțini, o așteptare religioasă. Irod a sărit cu sabia în calea istoriei. Masacrul copiilor - 14.000 de prunci, încă nu se uitase. Până și pe copiii săi îi aștepta cu sabia în mână. Iar cele petrecute mai pe urmă la Iordan, unde un ascet nemaivăzut de fioros, tăia cu gura ca o secure, trupul putregaiului, plin de șerpi și de năpârci, și vestea pe Unul mai mare ca el, care va turna și foc peste ei; - toate acestea dădeau așteptării o tensiune de fior metafizic, unic în istorie. Nu-i vorbă era și o așteptare de mii de ani de-a rândul.

Iată cum au decurs primele „găsiri” ale marelui așteptat. Prima, care știa mai mult decât ceilalți oameni, era Fecioara Măria din Nazaret, apoi dreptul Iosif. Al treilea a fost Ioan Botezătorul, care-și câștigase autoritate de prooroc; - de altfel și era: capătul proorocilor - autoritate cu care a prezentat iudeilor pe Iisus: „așteptarea neamurilor”, sau Mesia-Hristos. Deci Ioan știa desfășurarea lucrurilor. Cu botezul lui Iisus menirea lui lua sfârșit: „De acum El să crească, iar eu să scad !”

Apoi Ioan, vorbind odată cu doi ucenici ai săi, vede pe Iisus venind, și-L arată ucenicilor săi zicând: „Iată Mielul lui Dumnezeu”. Unul din ucenici era Andrei, cel întâi chemat, care, după cuvântul ascetului și mărturia sufletului său, recunoaște în Iisus pe Dumnezeu. Atunci, într-o bucurie negrăită, într-o suflare, aleargă acasă și-i spune și lui Simon - ce avea să fie Petru - : „Am găsit pe Mesia !” - Și l-a adus la Iisus.

A doua zi, în drum spre Galileia, Iisus găsește pe Filip, pe care l-a chemat: „Vino după Mine !” A recunoscut și acesta prezența lui Dumnezeu în Iisus. De bucurie - și așa-i bucuria: alergă cu ea să o împărtășești primului găsit - găsește pe Natanail, căruia-i vestește: „Am găsit pe Acela de care au scris Profeții!” Natanail, luat prin surprindere, nu prea ieșea din rezervă, dar, ocărând Nazaretul, aude argumentul decisiv: „Vino și vezi!”

A venit. S-a prezentat ca un Toma. Iisus îl prețuiește în sinceritatea rezervei sale, spunându-i: „Iată israilitean fără vicleșug”. Natanail îl întreabă: „De unde mă cunoști ?” (În viața lui Natanail era o taină, pe care n-o știa nimeni, decât el și mamă-sa. El scăpase de urgia lui Irod ascuns de mamă-sa la trei zile după naștere, sub frunzele smochinului - precum întâresc acestea sfinții Vasile cel Mare și Grigorie Teologul, în „întrebări”). Deci, când s-a văzut descoperit și-a dat seama că are în față pe Dumnezeu. N-a mai putut. A strigat în extaz: „Tu ești Fiul lui Dumnezeu !” Deși trăiește un moment culminant, totuși Iisus desăvârșește explozia convingerii sale, zicând: „Mai mari decât acestea vei vedea: amin, amin zic vouă, de-acum veți vedea Cerul deschizându-se și pe îngerii lui Dumnezeu suindu-se și pogorându-se peste Fiul Omului”. Cu toate acestea Natanail nu figurează printre cei 12 apostoli, ci printre cei 70.

Cuvântul s-ar putea sfârși aci cu întrebarea:

Tu pe cine-ai chemat la Iisus ? Vecinu-tău bate crâșmele,

verișoara-ta a fugit necununată, feciorul tău fuge de biserică, copiii tăi umblă noaptea la jocuri și scuipă după preot; - la Iisus n-ai pe nimeni de adus ?...

- Poate ai de gând să te-aduci pe tine; — că până nu te-aduci pe tine nu poți aduce pe nimeni.

Dar, cum mai am ascultători, mult mai frământați cu mintea, căutându-L pe Iisus, scriu și pentru voi cele ce urmează:

Primii patru ucenici sigur că au avut chiar atunci o experiență asemănătoare deschiderii Cerului, în prezența preasfintei Persoane a lui Iisus. Nu le-a fost ușor nici lor să-și taie dintr-odată tot balastul îndoielii, de vreme ce mulți se mai dăduseră pe sine a fi Mesia și se-nfundaseră în greșeli

grave, cum a fost rebeliunea lui Bar-Cochba, cea a lui Teuda și a lui Iuda Galileanul. Dar timpul avea să-i încredințeze până în adâncul fapturii, că Dumnezeu se făcuse om și petrecea cu ei. Nouă însă ne-ar fi mult mai ușor să trecem pustiul îndoielii, deoarece avem, sub perspectiva istoriei, toate probele dumnezeirii lui Iisus și a divinității creștinismului. Totuși, deși le-avem, numai o întâlnire cu Iisus rămâne decisivă. Iar dacă aceasta se întâmplă rar, măcar să vezi pe cineva, a cărui iubire-lumină a aprins-o El.

Dar iubiții mei tineri, cu fruntea pe gânduri, o întâlnire cu Iisus însemnează o misiune, însemnează o chemare la apostolie și la toate riscurile trăirii de Dumnezeu, între Irozii vremilor, pe care de asemenea trebuie să-i iubești.

Nu cumva sunteți și voi căutând pe Iisus ?

Voi știți despre Iisus mulțime de lucruri, dar încă nu-L cunoașteți pe El. Și până nu-L găsești pe Dumnezeu nu te afli nici pe tine, nu-ți găsești nici sensul tău, nici sensul lumii. E la mijloc o revelație tripartită, care trebuie să aibă loc.

Omul e veșnic în căutare după ceva ce însemnează mai mult decât haina și mâncarea. El e în căutarea lui însuși. Aspirația sufletului după realizarea desăvârșirii sale, asta e toată istoria omului. Mărginirea ta te doare; știu; dar când aceasta a ajuns un dat al conștiinței, e semn că Dumnezeu nemărginitul vrea să crești spiritual pe dimensiuni divine. Această țâșnire în conștiință a dorului nemărginirii divine, e, pentru tine, argumentul decisiv al existenței Sale, al iubirii Sale și al rudeniei tale cu El. Dacă te găsești pe tine în funcție de Dumnezeu, e o găsim a ta în adevăr. E nașterea ta în Dumnezeu, - nașterea ta în adevăr. „Toți marii mistici, fără deosebire de confesiune, au învățat că în eternitate, în adâncul lumii spirituale se săvârșește un proces divin, în care apar relațiile lui Dumnezeu cu omul: nașterea lui Dumnezeu în om și nașterea omului în Dumnezeu, adânc în care se întâlnesc iubitorul cu iubitul. Acolo sunt adevărurile experienței spirituale, adevăruri vii, nu categorii metafizice sau substanțe ontologice.”

„Chipul omului se strică dacă se șterge chipul lui Dumnezeu din sufletul omului. Omul, căutând pe Dumnezeu, se caută pe sine însuși, caută omenia sa. Sufletul omului suferă durerile nașterii, când se naște Dumnezeu într-însul. Această naștere a lui Dumnezeu în sufletul omenesc, constituie nașterea autentică a omului. Ea reprezintă mișcarea iubirii lui Dumnezeu spre el, răspunsul la nostalgia ce-o are el după

Dumnezeu. Experiența spirituală descoperă că Dumnezeu de asemenea tânjește după om, că El dorește ca omul să-L nască și să-L răsfângă Chipul. Marii mistici, descriind viața spirituală, au evocat această nostalgie divină.

Neamul omenesc nu aparține, decât sub unul din aspectele sale, generației lui Adam cel vechi, generației păcătoase și decăzute a lumii noastre naturale. Sub un alt aspect el e ceresc, aparținând lui Adam cel spiritual, generației lui Hristos.

Creațiunea lumii nu s-a putut produce în timpul nostru, căci el e un timp decăzut, el e copilul păcatului. Creațiunea a avut loc în veșnicie, ca act interior al misterului divin al vieții. Concepția biblică a creațiunii nu-i decât reflexul acestui act interior al creației în conștiința omului antic. Omul, precipitat în natura inferioară, e aruncat în afara realității divine. Revelația creștină restabilește omul în sânul acestei realități. Prin Fiul noi revenim în sânul Tatălui. Cu El începe un nou gen omenesc, spiritual, acela al lui Hristos, născut și refăcut în Duh, Hristos este în om și omul în Hristos. El e butucul și eu mlădița. Tot neamul omenesc, renăscut, rămâne în Hristos, Dumnezeu-Omul. În omul spiritual e cuprins cosmosul, toată creațiunea. Odinioară cosmosul se desfăcu violent de omul decăzut și deveni, pentru el, natura exterioară care-l robi. Dar cosmosul revine spre omul renăscut. În lumea spirituală cosmosul rămâne în om precum omul rămâne în Dumnezeu.

Omul e, prin natura sa, un microcosmos; în el sunt cuprinse toate sferele realității cosmice, toate formele cosmicului. Prin păcat și cădere, omul pierde noțiunea stării sale microcosmice, conștiința sa deveni individualistă. Cosmosul nu se revelează omului natural decât ca natură exterioară, a cărui viață interioară îi rămâne inaccesibilă. Numai omului interior, viața interioară a cosmosului, i se descoperă ca realitate spirituală. Astfel, calea care duce omul la cunoștința de sine însuși este și calea care-l duce la cunoștința cosmosului. Prin Hristos, prin Logos, nu numai neamul

omenesc, ci tot universul se orientează spre Dumnezeu, răspunzând chemării divine, trebuinței dumnezeiești de iubire.

Misterul divin nu se încheie în dualitate; el presupune existența a Trei Persoane. Relațiile lui Dumnezeu cu Altul se îndeplinesc într-un al Treilea. Subiectul iubitor și iubitul găsesc deplinătatea vieții în împărăția iubirii, care este a treia. Împărăția lui Dumnezeu, împărăția omului și a cosmosului iluminat, nu se realizează decât prin Sf. Duh, în care se încheie drama, se închide cercul. Numai în această «Trinitate» ne e dată viața divină perfectă, în care subiectul iubitor și obiectul iubit creează împărăția lor, găsesc conținutul definitiv și deplinătatea vieții lor. Trinitatea e un număr sacru, divin, un număr care semnifică plenitudinea, victoria asupra luptei și diviziunii, ecumenismul și societatea perfectă, în care nu e opoziție între personalități, între ipostase și ființa unică. Misterul creștinismului este misterul unității în dualitate, găsindu-și soluția în Unitatea-Trinitate. Iată de ce creștinismul are ca bază dogma hristologică a naturii teandrice a Fiului și dogma trinitară. Afirmarea ființei e viața Sfântului Duh și viața în Duhul Sfânt. În Duh omul și lumea sunt transfigurate și îndumnezeite. Duhul constituie Viața însăși, viața originară." (N. Berdiaeff, „Esprit et liberte" pp. 211-216)

Acesta să fie cadrul mai larg, al evidențelor Duhului, care a făcut din oameni Apostoli ai lui Dumnezeu. Deci să o luăm concret:

Noi nu avem, ca primii ucenici, posibilitatea găsirii istorice a lui Iisus. Noi avem, între noi și Iisus, un munte, care trebuie trecut. Iar ce e mai greu, e că muntele e în noi. Și n-ar trebui, după cuvântul lui Iisus, decât un grăunte de muștar credință, și-ar dispărea muntele și L-am găsi pe Iisus. Ne trebuie un itinerar lăuntric. Calea credinței e obositoare, dar cu ea începe cărarea. Credința e o asceză a minții. Urmează celelalte virtuți, celelalte asceze, toate, ca niște vămi ale văzduhului, la care lăsăm pe rând, ca vamă, tot balastul muntelui nostru. Toate renunțările noastre sunt negustorie pentru un bun mai înalt: pentru starea capabilă de-a primi brațele divine ale Harului Duhului Sfânt. Duhul Sfânt, de data aceasta este puternic, ca o suflare de vifor, e în stare să desăvârșască cele începute timid de sârmana noastră fire.

Toată asceza e pentru mistică.

Deci în locul găsirii istorice a lui Iisus, noi avem deschisă întâlnirea spirituală, mistică, întâlnire profund reală, cât, din lăuntrică, se răsfrânge uneori până-n afară în simțirile și înfățișarea noastră.

Foarte mulți contemporani ai lui Iisus n-au avut cu El decât o întâlnire exterioară, istorică. Doar Luca și Cleopa îl simțeau, arzându-le inima pe cale, dar fără să-L cunoască. O întâlnire profundă cu Iisus, care însă mai mult i-a speriat - cum arată aceasta icoanele - poate că au avut martorii Schimbării la Față. Deci nu suntem cu nimic dezavantajați față de aceia. Iisus e și contemporanul nostru, ca veșnicia față de oricare cifră a timpului.

Deci primii care au văzut pe Iisus în lumina dumnezeiască au fost Petru, Iacov și Ioan. Ei au văzut, primii, Cerul deschizându-se. Această revelație le-a fost dată și ca revelație propriu-zisă, dar și ca o iconomie, ce avea rostul să le susțină moralul ridicat, în fața celor ce aveau să se întâmple pe urmă cu răstignirea. Că vederea luminii dumnezeiești a avut și rostul acesta, ne stau mărturie înseși cuvintele Mântuitorului, prin care-i lega să nu spună vederea, decât după înviere (Matei 17,9).

Al doilea care a văzut cerurile deschizându-se (Faptele Apostolilor 7,56), a fost primul mucenic al creștinismului arhidiaconul Ștefan. Suflet curat, tânăr, plin de duh și adevăr - curajul întruchipat - primul mucenic, văzând Cerul deschizându-se, dă curaj și întărire coloanei de urmași a mucenicilor. N-o fi străbătând el toată calea ascezei, dar a luat-o de îndată pe calea cea mai scurtă, de care va scrie mai pe urmă și Pavel, a iubirii de oameni fără de margini. Căci întru așa măsură și-a însușit el pe Iisus, încât, murind legii firii, improșcat cu pietre, același cuvânt al legii Duhului grăiește: „Doamne iartă-le lor păcatul acesta !" Iar aceasta n-o putea face decât un om sfințit de iubire.

Al treilea, pe care: „o lumină din Cer l-a nvăluit dintr-o dată, ca într-un fulger" (Faptele Apostolilor 9,3) a fost Saul, care păzea hainele celor ce se nevoiau cu uciderea lui Ștefan. El era râvna Legii vechi - o sinceritate de altfel - apreciată și convertită pe drumul Damascului, la râvna pentru Legea nouă, a lui Iisus. Deschiderea aceasta a unui cer nou, cu o lumină năpraznică, a pricinuit moartea omului vechi, Saul, și renașterea Apostolului Pavel.

în veacul al XI-lea dăm de sf. Simeon Noul Teolog, care trăiește toată transcendența luminii divine, după ce Harul din Ceruri, cum zice, înnoie sărmana sa fire. Rugămu-l cu smerenie să ne învețe:

Cuv. 18: „Luând pe umeri crucea, strânge-o cu putere

Și du până la sfârșit chinul încercărilor, Sfășierea durerilor, și primește cu bucurie Piroanele-ntristărilor, ca pe-o coroană a slavei, Și-aruncat în fiecare zi în lăncile ocărilor Și lovit cu pietrele tuturor necinstirilor, Vărsând lacrimi de sânge rit

(- Că totul izbutește plânsul de fiecare zi -) vei fi mucenic.

Cuv. 13: Iar răbdând batjocuri și palme, cu bucurie

Părtaș al dumnezeirii și al slavei Mele vei fi.

Iar de te vei arăta pe tine urma tuturor

Și slugă și rob, te voi arăta pe urmă

Primul între-aceia toți, pe cum am făgăduit.

De vei iubi pe dușmani și pe cei ce te urăsc,

De te-i ruga din suflet pentru cei ce te necăjesc,

Și le vei face bine după puterea ta,

Te-ai făcut, adevărat, asemenea Tatălui tău Preaînalt.

Deci dobândind din acestea inimă curată,

în ea vei vedea pe Dumnezeu, pe care nimeni nu L-a văzut vreodată.

Cuv. 20: Pe Acela, a Căruia frumusețe

Uimește toată gândirea, uimește toată inima,

Rănește tot sufletul, înaripându-l spre iubire,

Unindu-l neîntrerupt cu Dumnezeu.

Să nu ziceți că Dumnezeu nu e văzut de oameni.

Nu ziceți că oamenii nu văd lumina dumnezeiască,

Sau că e cu neputință în vremea de-acum.

Niciodată aceasta nu-i cu neputință, prieteni,

Ci e foarte cu putință celor ce voiesc.

Dar numai celor a căror viață le-a adus curățirea de patimi

Și le-a făcut curat ochiul cugetării."

Subliniem la acest loc concepția integralistă despre om a sfântului, realizată în trăirea mistică: inima curată, voința hotărâtă, viața curată de patimi și curat ochiul cugetării.

Sfântul e un om perfect centrat cu firea.

„Iar măsurile strălucirii-s măsurile iubirii". (Cuv. 27)

Și mai departe:

Cuv. 34: „Ziditorul, ia aminte ce-ți spun,

îți va trimite Duhul cel din Dumnezeu

Și te va insufla, va locui și se va sălășlui ființial

Și luminându-te și umplându-te de strălucire, te va turna din nou întreg.

Stricăciosul îl va face nestricăcios și va clădi iarăși

Casa învechită, casa sufletului tău;

Și va face cu totul nestricăcios și trupul întreg,

Și te va face pe tine dumnezeu după dar, asemeni lui Iisus. Cuv. 6: Știu că nu vom muri fiind înlăuntrul Vieții

Și având în lăuntrul meu țâșnind întreaga Viață,

În inima mea este, dar în Ceruri se află

Aci și acolo, la fel se vede lucind.

Cuv. 31: Strălucit-ai din Ceruri până-n inima mea. Cuv. 32: Ce cuvânt va tâlmăci, ce limbă va spune ?

Ce buze vor grăi, cele ce se văd în mine

Petrecându-se, săvârșindu-se în toată ziua ?

Căci chiar și noaptea, chiar și-n întunerec
Văd pe Hristos deschizându-mi înfricoșetor Cerurile
Și pe El pogorându-Se și arătându-mi-le
împreună cu Tatăl și cu Duhul, lumina întreit sfântă."

Dar iată și misiunea:

Cuv. 1: „Astfel făcându-mă, Domnul mă-nchise în cortul trupesc

Și pogorându-mă-n lumea simțită m-a pus să trăiesc, Eu, - izbăvitul de beznă - cu cei ce mai sunt întunecați, Care petrec în mocirlă și-n noapte, adânc cufundați, Ca să-i învăț și să-i fac să cunoască nemernica stare, Lanțul cu care-s legați și rănila cele amare. Dându-mi porunca, Stăpânul s-a dus..."

Dacă am înțeles întrucâtva rațiunile Providenței când a deschis Cerurile: ca să întărească pe Apostoli în credință; pe mucenici în mărturisire; pe înzestrații cu daruri în convertirea lor; aci, în fața sfântului Simeon Noul Teolog pelerin al transcendenței, trebuie să ne gândim la o explicație în funcție de cele petrecute în veacul său, veacul al XI-lea „Saeculum plumbarum". Apariția sfântului tocmai atunci și tocmai așa, nu poate fi decât un răspuns magistral al Cerului, la marea rană a istoriei: ruptura Bisericii, de la mijlocul mileniilor.

Oamenii Bisericii, petrecând în mocirlă de patimi și-n noapte adânc cufundați, au rupt, în veacul al XI-lea, cămașa lui Hristos: unitatea exterioară a Bisericii. Oamenii se dezbinau de oameni, afurisindu-se și urându-se crunt, iar Cerul se unea cu omul, cât uimea pe sfânt:

Cuv. 13: „Iar ce-i mai înfricoșat decât toate, m-a arătat cer nou

Și S-a sălășluit în mine Ziditorul tuturor, De care nu s-a învrednicit nimeni din sfinții de odinioară."

Deci când trufașul Humbert își vărsă în scris ura, pe Prestolul sfintei Sofii, în timpul Liturghiei (16 iulie 1054) și ieșind, ca odinioară Iuda de la Cină, își scutură praful de pe picioare, spunând cuvintele: „Dumnezeu să vadă și să judece !" noi, gândindu-ne la Oceanul luminii divine, revărsat peste sfinți, veacuri de-a rândul pe urmă, putem să-i răspundem: „Dumnezeu a văzut și a judecat!"

La o altă răscruce a destinelor, Cerul se deschise sfântului Serafim al Sarovului, în veacul al XIX-lea. Și așa de stăruitoare e revărsarea luminii Duhului Sfânt, încât, deodată cu rugăciunea în gând, rostită de sfânt, o vede și Motovilov, un bogătaș oarecare, prieten cu sfântul. Acesta o descrie: „Ca o scăpărare de fulger; ca o lumină orbitoare, care se întinde pe-ntinsul a câtorva verste de jur împrejur". (Denissoff, „Viața lui Serafim", ed. rusă, pp. 319-335).

Aceste deschideri de Cer, să ne fie deocamdată deschiderea ochilor!

Prislop, 13.111.49.

TĂMĂDUIREA ȘI IERTAREA

„Fiule, iartă-se ție păcatele tale”

(Marcu 2,5)

- 14-

Aceștia sunt oamenii: nu caută pe Dumnezeu decât la necaz, -care-L caută. Căci alții la necaz îl suduie și astfel mai rău se afundă și de mai mari necazuri dau, - până ce necazurile le încovoie ceafa și-L caută și ei pe Dumnezeu. Situația stă așa: oamenii se roagă lui Dumnezeu să-i scape de necazuri, iar Dumnezeu se roagă de oameni să se părăsească de păcate. Acum judecați care de cine să asculte mai întâi: Dumnezeu de oameni sau oamenii de Dumnezeu ?

Am auzit o pildă: undeva s-a alcătuit o delegație de oameni, care s-au dus la Dumnezeu să se plângă că tare-i grea viața pe pământ, că tare-s multe beteșuguri, multe pagube, multe sudalme, bătaii și toate păcatele.

-Fiii Mei, ați spus că tare vi-e grea viața, încărcată de păcate.

-Da, Doamne...

-Atunci nu le mai faceți...

Iată ce e cu bolile. Ele vin pe capul oamenilor - și uneori chiar pe cap - de pe urma păcatelor: ca plată, ca ispășanie și ca hotar al păcatelor. Dar durerea cea mai mare, pedeapsa cea mai grea e că plata păcatelor izbește și în urmași, până la al treilea și al patrulea neam. Iată ce scrie la Deuteronom 5,9-10:

„Pedepsesc vina părinților în copii, până la al treilea și al patrulea neam, pentru cei ce Mă urăsc; și Mă milostivesc până la al miilea neam, către cei ce Mă iubesc și păzesc poruncile Mele”.

Cele mai grele boli sunt bolile de nervi. Mor nervii și te trezești slăbănog, tremurând de nu te mai poți opri, sau bolnav la casa de nebuni.

Nu e boală de moarte, dar nici leac nu are. Și cine distruge nervii ? Iată cine, spun doctorii: beția, curvia și bolile ei, mânia sau furiile și supărările peste măsură. Deci feriți-vă de acestea, că ele omoară milioane de firioare (celule) nervoase, care nu se mai refac în veac. Toate celulele se refac, afară de celula nervoasă.

Un tată pătimăș de acestea n-are urmași sănătoși, ba și în nepoții și strănepoții săi se moștenește ceva găunos, care la o întâmplare oarecare răbufnește afară. E destul ca un tată să se îmbete o dată, ca să aibă din beția aceasta un urmaș cu boala copiilor - epileptic. E destul să-și sperie soția o dată în vremea sarcinii ca dintr-asta să se aleagă un copil nenorocit toată viața. Așa se răzbună păcatele părinților în bieții copii, care nu au vină. Spun acestea și am de gând s-o mai spun, fiindcă în regiunea aceasta - odinioară capitala Daciei - acum se bea cel mai mult rachiu, de aceea aici sunt cei mai mulți copii bolnavi de nervi -deși oamenii pătimesc și de alt rău mai mare: nu vor să aibă copii -, aici sunt și slăbănogi, ca cel din Evanghelia de astăzi.

Iisus a prețuit dragostea și credința celor ce-l coborau prin podul

casei, înaintea Sa, I-a fost milă de suferința lui. Dar întâi i-a iertat

păcatele, apoi i-a înviat nervii. Pentru Iisus, care era și Dumnezeu, nu e

o mirare că l-a tămăduit, căci e Stăpânul vieții și poate învia și din morți. Totuși tămăduirea slăbănogului e o dovadă a dumnezeirii Sale.

Totuși, nouă preoților, Iisus nu ne-a dat și darul tămăduirii minunate, cum îl avea El și cum îl dă la puțini dintre sfinți, din vreme în vreme, dar ne-a dat darul mai mare: al iertării păcatelor. Nu l-a dat îngerilor, dar l-a dat oamenilor.

Darul iertării păcatelor e mai mare decât darul minunilor, întrucât privește sufletul; pe când minunile privesc de obicei trupul. O iertare a sufletului, o curățire a lui, uneori e o adevărată înviere din morți, și-i mai de preț aceasta decât tămăduirea unui picior.

Fără darul minunilor între oameni ne putem mântui, dar fără darul preoților, al iertării păcatelor, nimeni nu se mântuiește. Ce n-a dezlegat preotul pe pământ, așa rămâne: nedezlegat nici în Cer. Și preotul nu te poate dezlega dacă nu vii să-ți mărturisești păcatele. De asemenea preotul nu te poate dezlega - ca oarecum cu sila - dacă nu-ți dai însuși toată silința de-a te dezlega tu de năravurile tale rele.

Iertarea păcatelor însemnează și încetarea lor.

Iertarea păcatelor nu înseamnă că le spovedești mereu și le iei de la capăt - că iarăși le vei spovedi. Creștinismul mai e și chestiune de refacere a voinței. Ne trebuie bunăvoința voastră - ca s-o facem voință; tărie de caracter și simțire de obraz.

Oamenii umblă după făcători de minuni - fie ei și vrăjitori. Dar vă spun că minunea cea mai mare e înnoirea vieții tale pe temelia ei Iisus Hristos; e încreștinarea voinței tale: asta-i minunea cea mai mare, care ne stă cu adevărat la îndemână și ni s-a dat nouă poruncă: „înviați pe cei morți !” După învierea ta tânjește Iisus. Ce însemnează aceasta n-ar putea să ți-o spună mai bine decât înșiși cei ce au înviat din moarte sigură, ca dintr-un vis urât.

Deci de unde începe slăbănogirea ? - De la socoteala trufașă a minții. I se pare ei că e mai bine să nu se conducă după poruncile lui Dumnezeu, ci după capul ei, mai bine zis după păcat. Iar păcatul dă cu omul drept în plata păcatului, cum ai da cu oiștea-n gard.

Tot minte slabă dovedesc și aceia ce nu vor să vie la ștergerea păcatelor; aceia n-au ce aștepta tămăduirea bolilor. Ajută doctorii, dar minții îi ajută Dumnezeu. Dacă oamenii și-ar potrivi purtările după poruncile lui Dumnezeu, care sunt poruncile firii, și n-ar face din legi fărădelegi, ar ocoli, ar preveni toate pacostele necazurilor; dar așa, drept în ele-și sparg capul; - și apoi umblă plângând...

Lasă-te frate condus de un sfat dumnezeiesc, că de nu, capul care n-ascultă, odată se sparge și n-are cine-l lega.

Oare de ce vin oamenii așa de în silă la spovedit ? - Fiindcă știu că li se cere lepădarea de păcate; ori lor le plac mai mult păcatele decât înfrânarea de la ele.

E o poveste știută pretutindeni, totuși v-o spun și de-acî. Știți că sunt șerpi care sug lapte. Și sunt vaci, care, odată supte de șarpe, aleargă nebune după șarpe să le sugă iarăși. Se întâmplă că vaca se apropie de întărcat, dar de nărav nu întărca, ci se duce mereu la șarpe. Șarpele îi sugă sânge și în sfârșit o mușcă. Iată prostie de vacă osândită la moarte.

Dar și prostia omului tot la moarte-i osândită.

Toată tinerețea ta o dai dracului, și vezi pe urmă că ai ales rău. Dar întrebare dacă-ți mai rămân zile să le dai lui Dumnezeu și întrebare dacă-ți mai primește o grămadă de hârburi, în loc de un vas frumos, cum puteai să fii. Aspre vorbe. Asta e răspunsul la întrebarea de ce nu vin oamenii la spovedanie în primăvara și vara vieții lor: își dau vlaga s-o sugă șarpele !

„In toată lumea nu găsești un lucru mai ușor de făcut decât păcatul. Și iarăși: nimic nu pricepe omul mai greu, ca: ce-i acela, păcatul ? De aceea păcătuim cu ușurință, dar ne pocăim cu anevoie" (Ilie Miniati, „Didahii" p. 113).

Altă pricină care te împiedică de la spovedanie e că judeci preoții; ești nemulțumit de preot; - iar de care-ai fi mulțumit ți-e frică. La unul nu te lasă păcatele lui, la altul nu te lasă păcatele tale.

Orice duhovnic - indiferent de bogăția, sărăcia, cultura mai puțină, sau chiar și sărăcia morală - este reprezentantul lui Dumnezeu, trimisul lui Dumnezeu, și credincioșii n-au nici un motiv de-a-l ocoli. Darul acesta e în atârnare de Dumnezeu, nu în atârnare de omul care-l poartă. Prin glasul slugii Sale Dumnezeu te iartă, Lui te mărturisești în fața altarului. Nu de la tine se cer calitățile preotului; de la tine se cere căința din inimă și voința de-a te îndrepta. (Câdea, B.V.)

Sunteți nemulțumiți de preoți ?

Dar oare ce-ați făcut pentru preoți, ca să fiți mai mulțumiți ? Cerut-ați de la Dumnezeu un copil măcar, pe care să-l închinați slujirii lui Dumnezeu ? Credeți că vina o poartă numai ei ? - Ei sunt fiii voștri; cum i-ați născut așa-i aveți, ca oameni ! Ce le băgați de vină ? Vă trebuie preoți mai buni ?

- Nașteți-i!

Iată vă spun că tot poporul e răspunzător că nu are slujitori mai străvezii spre Dumnezeu, mai ai împărăției lui Dumnezeu. Poporul își are, în toate privințele, povățuitorii care-i merită. Repet: vă trebuie preoți mai buni ? - Nașteți-i! Nu mai stați cu gânduri ucigașe împotriva copiilor, că nu știi în calea cărui mare dar de la Dumnezeu te-ai găsit împotriva - și ai să dai seama - de aceea mai bine gândiți-vă și rugați-vă lui Dumnezeu, ca, copiii voștri să-I fie slujitori între oameni!

Iată ce spune Scriptura în privința aceasta: Se întreabă proorocul:

„Oare nu i-a făcut El ca să fie o singură făptură, trup și suflet ?

Și această făptură (unitatea căsătoriei) la ce năzuiește ea ? -Odrasle pentru Dumnezeu !
" (Maleahi 2,15).

Aceasta e pretenția lui Dumnezeu de la căsătorie; - și după atare roade tânjiți și voi băgând de vină celor pe care le-ați adus.

Tămăduirea slăbănogiei neamului de-aci începe ! Asta i-ar fi iertarea !

Prislop, 20.ffl.49.

„La plinirea vremii” trimis a fost de Dumnezeu îngerul Gavriil într-un oraș din Galileia, Nazaret, către Fecioara Măria, aducându-i vestea că, din Duhul Sfânt și puterea Celui Preaînalt, va concepe și va naște pe Mesia, Fiul lui Dumnezeu, pe care-L va chema Iisus.

Acestea sunt datele, simple, expuse de evangheliștii Luca și Matei. Faptul acesta simplu cutremură însă legile firii. Nici Fecioara Măria n-a putut primi faptul, așa, fără o puternică reacțiune critică. Iar cât despre Iosif, garantul Sfintei Fecioare, știm că pe ascuns a vrut s-o părăsească.

Nașterea lui Dumnezeu între oameni, deși era făgăduită prin prooroci cu mii de ani în urmă, - ba în zilele lui Isaia (7,14) s-a spus lămurit că o fecioară-L va naște, rămânând totuși fecioară -, cu toate acestea, de n-am fi siguri de faptul petrecut: că Dumnezeu s-a unit cu firea omenească în persoana lui Iisus, mai că nici noi n-am putea primi.

Această naștere a lui Dumnezeu în făptura Sa e de fapt o renaștere a omului, - proces care a fost anunțat, pregătit și care a evoluat logic în istorie. Aceasta însemnează cuvintele : „La plinirea vremii”.

Ceea ce e greu de priceput e aceasta: cum e cu putință ca Tatăl omului să se facă Fiul omului, Fiul fiului Său. Dar iată că s-a făcut. S-a făcut istoric și de-atunci se face mistic în toți cei ce-L primesc pe Dumnezeu și se nasc de sus a doua oară. Deci când sufletul, când făptura noastră întreagă se face curată, când ajungem pe căile ascezei și ale iubirii, la starea de fecioară, se întâmplă și pentru noi plinirea vremii, a nașterii lui Iisus în făptura noastră.

Dumnezeul nostru nu e un Dumnezeu care a părăsit lumea în seama legilor, iar El S-a retras undeva în afara ei (deism); El nu e nici confundat cu natura (panteism), cu marele "tot", - căci atunci cum s-ar putea naște „totul” în „parte”, ci Dumnezeul nostru e o ființă transcendentă dar în legătură cu lumea, o energie activă, creatoare, care transmite lumii ceea ce aceasta de fapt caută și spre care de fapt tinde: plenitudinea existenței în unitatea universală. Această putere, Duhul Sfânt, se împreună cu lumea și vrea să nască din ea chipul viu al lui Dumnezeu.

Dar faptul istoric, petrecut pe planul realității omenești, a zămislirii și nașterii Fiului lui Dumnezeu în Fiul Omului mai are și alte semnificații. Cu Iisus apare în lume o nouă generație de oameni, neamul lui Iisus, care nu se naște după legile firii numai, ci, peste ele se suprapune o naștere spirituală, generația spirituală a lui Iisus.

„Noul neam duhovnicesc, cel al lui Iisus, nu-i un neam care se naște pe pământ, după legile lumii animale, un neam neîncetat ispitit de poftele inferioare. Desfacerea de odinioară a omului de Dumnezeu, înseamnă pentru om pierderea integrității, a neprihănirii, pierderea chipului androgen, care constituie chipul său ceresc, pacificat de ispitele lăuntrice.

Hristos se naște din Fecioara, ca să sfințească din nou alcătuirea feminină și s-o unească principiului masculin, ca bărbatul și femeia să devină androgini, cum a fost Iisus”. (I. Boehme, „Misterium magnum” C.v. cit. de Berdiaeff).

Misticul german are următoarea expresie minunată, privitoare la noua stare de după păcat a neamului omenesc: „prin cădere de la curăția originară, Fecioara, înțelepciunea, a părăsit pe oameni și s-a retras în Cer”, lăsând pe oameni să ajungă „numai trup” (Geneza 6,3) și de-acî să ajungă în potop. Nu cumva, netrăind noi, noul stil al vieții, să se retragă și de la noi, iar neamul omenesc să se scufunde într-o nouă catastrofă ?!

Realitățile spirituale numai trăirea le fixează în temeliile omului.

„Înțelepciunea este eterna feciorie și nu eternul feminin. Cultul care-i e închinat e acela al Fecioarei și nu al principiului feminin, care provine de la căderea în diviziune. Iată de ce cultul înțelepciunii se confundă aproape cu cultul Fecioarei Măria, Maica Domnului.

În ea, natura feminină devine fără prihană și naște prin Duh. Astfel se naște noua generație omenească, generația lui Iisus, nemuritoare, biruitoare asupra neajunsului nesfârșit al nașterilor și morților.

Calea care duce la restabilirea chipului integral al omului se deschide prin Fecioara Măria și prin zămislirea sa, a Fiului lui

Dumnezeu și a Fiului Omului. Aceasta e calea fecioriei, a curăției, a neprihănirii, calea iubirii mistice.

Învățătura și cultul fecioriei au fost întotdeauna aprofundate în creștinism; dimpotrivă, învățătura despre căsătorie, sfințirea zămislirii n-a fost îndeajuns. Revelația sensului mistic și pozitiv al iubirii dintre bărbat și femeie (eros și nu agape) aparține problematicii conștiinței creștine. Sensul mistic al iubirii, dogmatic e nedevelopat, și, ceea ce găsim asupra acestui subiect la învățătorii Bisericii, e sărăcăcios și neîndestulător.

Creștinismul Părinților ne învață să câștigăm fecioria prin ascetism, dar nu ne descoperă nicidecum sensul mistic al iubirii, ca pe-o cale ducând la feciorie, la restabilirea chipului integral al omului și a vieții veșnice. Creștinismul are motiv să îndreptățească și sfințirea căsătoriei și familia omenerii păcătoase; el apără și spiritualizează viața genurilor decăzute (I Timotei 2,15), dar nu spune nimic asupra transfigurării sale, asupra venirii unui nou gen. Această transfigurare nu e pusă în lumină în creștinism, ca multe altele. Sfințirea maternității are un sens cosmic, dar ea nu e o soluție a problemei. Prăpastia care există între iubirea rasială, care naște, și iubirea mistică, orientată spre veșnicie, creează o antinomie pentru conștiința creștină. Biserica învață că genul decăzut și împărțit se transformă, în Fecioara Maria, în feciorie și maternitate iluminată, primind într-însa Logosul lumii, care se naște de la Duhul.

Dar se pare că nici o deducție n-a fost făcută în ceea ce privește căile pozitive de iluminare și transfigurare a vechiului element rasial, al genurilor. Sensul religios și pozitiv al iubirii, legătura care-l unește înseși ideii de om, ca ființă integrală, nu e revelat. Aceasta rezultă din dezvoltarea nedeplină în creștinism a conștiinței antropologice. Iubirea, ca și atâtea alte lucruri ale vieții creatoare a omului, rămân neexplicate și nesfințite, afară de lege - într-o oarecare privință - și sortite unui tragic destin în lume.

Iubirea, prin natura sa, ocupă același loc ca mistica. Ea e și spirituală și nu poate fi asimilată organizației fizice și trupesti a vieții omenești. Iubirea e legată ideii inițiale de om. Nu avem o viziune a sensului religios al iubirii, decât simbolic, ca legătură între Hristos și mireasa Sa, Biserica." (N. Berdiaeff, "Esprit et liberte", pp. 220-222).

Buna Vestire ar trebui să însemneze, pentru oameni, o ridicare reală, nu numai doctrinară, a căsătoriei la rangul de taină, și deci cu roade capabile de taină.

Nașteri de sus, suprapuneri de taină, Fiul lui Dumnezeu în Fiul omului, atârână neînchipuit de mult de înălțimea sau joshnicia la care-i trăită viața. Dacă o atitudine mișcă Cerul spre pământ, o alta îl izgonește, ca și când nici n-ar fi Cer.

Buna-Vestire taie hotarul între Sfinți și oameni de nimic.

Prislop. 25.111.49.

MARELE EXAMEN

- 16-

„Oricine voiește să vină după Mine să se lapede de sine, să-și ia crucea sa în fiecare zi și să-Mi urmeze Mie !”

(Marcu 8,34 și Luca 9,23)

CRUCEA: podoaba Bisericii, lauda lui Pavel, semnul Fiului Omului, semnul sfintei cruci, suferința noastră cea de toate zilele, crucea suferinței, harul crucii, - iată atâtea nume în legătură cu crucea.

Dar cea mai grea cruce e lepădarea de sine: nu poți fi liber fără aceasta. Libertatea cu atâta se plătește.

Să depanăm litania acestei porunci și condiția primă de-a putea urma pe Iisus.

A fi creștin însemnează mai mult decât apartenența ta doctrinară la creștinism. A crede în Iisus înseamnă mai mult decât semnifică vorbele. Iată ce însemnează: a te strămuta din tine în El; însemnează a-L face pe El inima ta; însemnează să ai un moment, o clipă în viața ta, în care te-ai întâlnit real cu Iisus, - clipă, pe care să nu-ți ajungă viața întreagă de-a-o desfășura între oameni. - De altfel acesta și e semnul că ești un convertit al lui Iisus: că te-ai dedicat Lui irevocabil. Toată vremea ta viitoare nu-i decât desfășurarea clipei aceleia, decizia, a cărei

bogăție nu se mai termină.

Până nu te-ai lepădat de tine ești o fântână seacă; iar dacă te-ai lepădat de tine și te-ai dedicat lui Iisus, El te-a schimbat în izvor de apă vie. Numai așa poate sufletul să ajungă la sine însuși, la el, cel adevărat: lepădându-se de sine și strămutându-se în Dumnezeu.

Nu știi pe lume o biruință mai mare, ca aceea de-a te lepăda de tine și a ajunge liber; e trăirea libertății spiritului. „Adevărul **vă** va face liberi”. Înțelegem deci, că fără această vamă a fapturii noastre vechi, stăteam în minciună, încolțiți de iluzii și striviți sub roțile necesității, fără ieșire. De aci ne scoate Iisus. - Și când se întâmplă aceasta ?

- Când îl cunoaștem pe Iisus ca inimă a inimii noastre, ca suflet al sufletului nostru. îl putem cunoaște numai în iubirea și bucuria pe care-o simțim când renunțăm la „eul” nostru și ne aflăm față către față cu Dânsul.

Noi ne făgăduim să-L urmăm pe Iisus - în marea călătorie interioară a întoarcerii la Tatăl - și, prin simpla noastră hotărâre, Providența divină realizează treptat această dorință a noastră. Așa dăm de primul examen de admitere, examenul crucii. Până aci noi eram o sumă de dorinți și aranjamente pământești, care întuneau puțin - dacă nu mult - chipul lui Iisus din viața noastră.

Deci crucea e, la acest loc, o linie înainte a dorințelor noastre omenești, peste care coboară Dumnezeu o dungă de-a curmezișul. Providența, urmărind interesul nostru veșnic, trimite peste socotelile noastre corecturi divine. Toată această corectură o simțim ca pe-o experiență de cruce. Trebuie să treacă puțină vreme de reculegere ca să pricepem că așa cum „s-a întâmplat”, a fost cel mai bine, iar nu cum am fi vrut „noi”, în vederea noastră îngustă. Suferința aceasta, care ne simplifică treptat viața, care ne pune condiția crucii în față, e simbolul nesfârșitei posibilități de desăvârșire.

„Noi trăim în răstriște, fiindcă suntem făpturi ale eului, care e aspru, strâmt la inimă și care nu iradiază nici o lumină, iar pentru infinit e orb. Eul n-are decât zgomotele și stridențele sale; pe strunele sale nu vibrează niciodată muzica eternității. Suspine de nemulțumire și descurajare, scânciri zadarnice după trecut, griji și neliniști pentru viitor, - astea-s care tulbură inimile noastre pipernicite, fiindcă nu ne-am găsit sufletele și Duhul lui Dumnezeu încă nu s-a descoperit în noi.

«Tată, șterge păcatele mele !» - căci păcătuind, omul ia în sine însuși partea mărginitului. Păcatul e înfrângerea sufletului de eu. E un mijloc primejdios de păgubitor, în care omul riscă totul, ca să câștige foarte puțin. Păcatul întuneacă adevărul și tulbură vederea limpede a conștiinței. În păcat căutăm plăcerile, nu fiindcă ele ar fi în adevăr vrednice de dorit, ci fiindcă așa ni le prezintă lumina roșie a pasiunii. Dorim lucrurile nu fiindcă ele sunt mari în sine, ci fiindcă lăcomia noastră ni le înfățișează exagerate și cu aparență de mărire. Aceste exagerări și falsificări de perspectivă ne tulbură

la fiecare pas armonia vieții. Pierdem măsura cea dreaptă pentru valoarea lucrurilor și ne lăsăm rătăciți de interese felurite și contradictorii ale vieții.

Zadarnica trudă a omului de-a reduce toate elementele firii sale la o unitate cu Cel Preaînalt și sub stăpânirea Lui - aceasta e ceea ce-l face să simtă chinul despărțirii lui de Dumnezeu și să se roage cu înfocare: «O Dumnezeule, Tată, șterge toate păcatele mele ! Șterge rătăcirile eului!»

Lumina dinăuntru e aceea care-i descoperă adevărata ființă. Când această lumină lăuntrică s-a aprins, atunci într-o clipă cunoști că, pentru om, descoperirea lui Dumnezeu într-însul, este propria lui descoperire. Și înspre acolo se îndreaptă aspirația lui: spre descoperirea sufletului său, adică descoperirea lui Dumnezeu în sufletul său. Omul se desăvârșește și ajunge expresia supremă când sufletul lui se recunoaște în veșnicie, - ceea ce e propria sa revelație. Adevărata restrînsă a omului stă în faptul că nu izbuteste deplin să-și aducă la expresie propria-i ființă, că e tulburat de eul său și-și pierde vremea cu lucruri de nimic.

Iubirea de sine nu trece peste hotarele sale personale: ceea ce e mai prețios într-însul se întuneacă și adevărata lui ființă nu iese la iveală. Această aspirație după tiparul desăvârșit al ființei e înrădăcinată în om mai profund ca foamea și setea și ca patima de bogăție și slavă. Și această aspirație nu e numai în el; ea e în adâncul întregii făpturi; e neconținutul impuls al revelației, duhul veșnicei descoperiri într-însul. Descoperirea nemărginitului în mărginit (Taina Bunei Vestiri, n.n.) nu se arată în toată plinătatea ei nici în cerul înstelat, nici în frumusețea florilor. Numai în sufletul omului. Căci aci Voința caută să se descopere în voința omului și libertatea își ia răsplata supremă în jertfa lui liberă.

Aci Dumnezeu nostru trebuie să-și câștige intrarea. Aci vine El ca oaspe, nu ca rege, și de aceea trebuie să aștepte până-i îmbiat. Asupra sufletului omenesc Dumnezeu și-a încetat stăpânirea, - fiindcă vrea să-i câștige iubirea. Da, Dumnezeu stă în afară de eul nostru și așteaptă cu nerăbdare să-I deschidem ușa ferecată. Căci acest eu al nostru nu poate să-și găsească sensul suprem, sufletul, și să se unească liber cu Dumnezeu - decât prin iubire singura care-l saltă peste piedica din sine și-l strămută în Dumnezeu. Acela, al cărui suflet s-a făcut una cu Dumnezeu, stă în fața oamenilor ca o floare supremă a umanității. În el își recunoaște omul ființa lui adevărată; în el află descoperirea deplină a lui Dumnezeu, contopirea Voinței supreme cu voința lui, contopirea iubirii veșnice cu iubirea lui. Noi vedem în el dorința Domnului împlinită; cea mai grea dintre piedicile descoperirii lui înlăturată; și însăși bucuria desăvârșită a lui Dumnezeu, ajunsă la cea mai strălucită expresie între oameni. În el ne apare întreaga lume omenească transfigurată de-o lumină dumnezeiască. Viața lui, înflăcărată de dragostea lui Dumnezeu, străluminează toată iubirea noastră omenească.

Când un suflet omenesc trage cortina grea a eului și stă față în față cu iubirea veșnică, e ca și cum ai privi pe Maestru creând o lume nouă.

Când viața omului iese teafără din rătăcirile eului și-și găsește în suflet unitatea sa cu Dumnezeu, atunci conștiința veșniciei e un dat imediat al existenței, tot așa ca lumina într-o flacără. Toate conflictele vieții se dezleagă. Toate contradicțiile se împacă; știință, iubire și acțiune se armonizează. Bucuria și durerea se contopesc în frumusețe; plăcerea și renunțarea se egalează în puritate; prăpastia dintre mărginit și nemărginit se umple de o exuberantă iubire; fiecare clipă vestește pe Cel veșnic. Cel fără formă ne apare în forma florii și a rodului; Cel fără de margini ne îmbrățișează cu brațe de tată și merge cu noi alături ca un prieten. Numai sufletul, singurul lucru indivizibil în om, poate să frângă orice granițe și să-și cunoască înrudirea cu Cel Preaînalt. Câtă vreme n-ajungem la armonia lăuntrică și la întregul ființei noastre, viața rămâne înăbușită sub lucruri de nimic" (R. Tagore).

După această litanie a unui fiu al Răsăritului, în căutarea sensului descojit de eu, să trecem la o analiză concretă a sensului crucii, a lepădării de sine, așa cum le-a realizat Iisus, și ni le-a dat cale de urmat până la EL

Învățătura desăvârșită a lepădării de sine o avem deci de la : „Cel ce, în chipul lui Dumnezeu fiind, n-a ținut ca la o pradă la egalitatea Sa cu Dumnezeu, ci S-a golit pe Sine, a luat chip de rob, făcându-Se asemenea oamenilor și la înfățișare dovedindu-Se ca un om. S-a smerit pe Sine, ascultător făcându-Se până la moarte - și încă moarte de cruce" (Filipeni 2,6-8).

Așadar desăvârșita lepădare de sine e totuna cu smerenia. Iar cu aceasta s-a definit desăvârșirea, atunci când oarecine întreabă pe sfântul Isaac Șirul: „Ce e desăvârșirea ?” Sfântul răspunde: „O prăpastie de smerenie !”

Prin urmare pe căile desăvârșirii lăuntrice nu poți merge sporind, decât primind cu bucuria acestui rost, toate împotrivirile și absurditățile ce ni se întâmplă „în fiecare zi”. Acesta și e rostul pentru care Providența menține contemporane și în permanentă tensiune, grâul cu neghina, desăvârșindu-se întreolaltă, până la seceriș.

Să luăm faptele simple:

Într-o sâmbătă, în sinagogă: „Cărturarii și fariseii pândeau pe Iisus să vadă dacă face bine sâmbăta”. - Era acolo un om cu mâna uscată. Și văzându-L că face bine, „se umplură de nebunia urii și unii cu alții se vorbeau ce să-I facă lui Iisus” (Luca 6,11). Iată crucea formalismului sec. Într-altă sâmbătă Iisus trecea printre holde de grâu. Ucenicii au cules niște spice și le frecau în palme și mâncau boabele. Oarecari din farisei, formalizându-se în apărătorul sâmbetei, îi ia la rost „că treieră sâmbăta” (Luca 6,2). Când Iisus ierta păcatele slăbănogului - condiția neapărată a tămăduirii organice - pe care credința ajutorilor săi îl aduse prin acoperiș în fața lui Iisus, unii mârâiau în inimile lor că „acesta hulește” (Marcu 2,7), iar aceștia erau cărturari; „numai Dumnezeu poate ierta păcatele” - ziceau ei. Nu-și dădeau seama că Iisus e Dumnezeu. Încremeniți în prejudecățile lor despre Iisus, gândul numai că e Dumnezeu, le-ar fi plesnit capul în bucăți.

Cu prilejul îndreptării lui Zacheu, mai marele vameșilor, de asemenea „cârteau” și împotriva lui Zacheu și împotriva lui Iisus. Duhul lor, care-i muncea, mereu îi împingea să dea lecții lui Iisus.

Dar nu numai tagma cărturarilor și a fariseilor îi administra corecții. Odată un oraș întreg I-a ieșit în întâmpinare, orașul Gadara, spunându-I să plece de pe-acolo. Legheonul de draci striga în gura mare că Iisus este „Fiul lui Dumnezeu celui Preaînalt” (Marcu 5,7) și I se rugau să nu-i trimită în adânc, ci în turma de porci. Dar pare că alte legheoane de draci au intrat în gadareni, smintindu-i pentru porci împotriva lui Iisus, încât drept mulțumire „tot orașul” ieși întru întâmpinarea lui Iisus, dându-L afară din hotarele lor. (Matei 8, 34).

Iată prin ce mare de venin avea Iisus să treacă.

Ce au oamenii aceștia împotriva lui Iisus, că nici demonii nu I-au făcut atâta împotrivire câtă I-a făcut cenzura invidiei omului ? - Cred că nu altceva decât complicitatea în păcat, coalizată împotriva virtuții și împotriva oricui care îndrăznește să iasă un pas măcar din această complicitate. Or, Iisus ieșise - nici n-a fost vreodată în complicitate cu păcatul; - totuși, iubind pe păcătoși, îi întindea acesteia (cenzurii invidiei n.n.) cursele divine ale iubirii. Au fost îndărătnicii și fărădelegi împotriva lui Dumnezeu și în Vechiul Testament, dar atâta coaliție a veninului - și curios: în numele legii, în numele lui Dumnezeu -, ca împotriva persoanei lui Iisus nu s-a văzut vreodată. Oare de ce ?

- Cred că explicația ar putea fi următoarea: Dumnezeu se făcuse și om adevărat: Omul pe care-l voia Dumnezeu. Acest model li se impunea oamenilor cu tăria modestiei divine. Dar ei nu voiau să fie ca Iisus. Nu voiau să fie dumnezei; ei voiau să fie „ei” - ei mai presus de Dumnezeu; potrivit cu impulsul cu care i-a răsturnat protivnicul împotriva lui Dumnezeu. Omul voia să fie singur el, el singur; eul vrea să fie ateu. Iată ce sparge umanitatea în miliarde de hârburi: trufia originară, care dă lecții lui Dumnezeu și se desface de El. Iată oțetul și veninul pe care avea să-l bea Iisus cu mult înainte de-a I se da acestea pe cruce.

Aceasta n-o poate face decât un lepădat de sine, un lepădat de viață. Unul desăvârșit de smerenie și pârjol de iubire.

Să urmărim puțin, cu documentare patristică, boala aceasta fără leac, care multe cruci prilejuiește:

Cenzura invidiei:

„Invidiosul nu primește doctor pentru boala sa și nu poate găsi leac tămăduitor pentru suferința sa, deși Scriptura e plină de ele. El așteaptă ușurarea bolii numai într-un singur fel: să vadă prăbușindu-se pe unul din cei invidiați. Capătul urii lui este să vadă pe cel invidiat: din fericit nefericit, din norocos nenorocit.

Pe unii oameni, cu totul protivnici, binefacerile îi îmblânzesc. Pe invidios însă, binefacerile mai mult îl înrăiesc. Cu cât invidiosul are parte de mai multe binefaceri, cu atât mai tare fierbe de ciudă, mai mult se supără și se mânie. Mulțumind pentru darurile primite și mai mult se cătrânește de purtarea binefăcătorului. Ce fiară nu întrec ei prin răutatea năravului lor ? Ce sălbătăciune nu depășesc ei prin cruzimea lor ? Căinii, cărora li se aruncă o coajă, se domesticesc; lei, cărora li se poartă de grijă, se îmblânzesc. Invidioșii însă, mai mult se irită când li se arată îngrijire și atenție.

Rănilor invidiei sunt adânci și ascunse și ele nu sufăr vindecare, ca unele ce s-au închis de durerea lor oarbă în ascunzișurile conștiinței. Invidiosul e dușmanul propriei sale sănătăți sufletești. Cel invidiat poate să scape și să ocolească pe invidios, dar invidiosul nu poate scăpa de sine însuși. Tu, invidiosule, dușmanul tău e în tine, vrăjmașul ți-e continuu în inimă; primejdia e închisă în adânc; ești legat cu un lanț neîndurat; ești prizonierul invidiei și nici o mângâiere nu-ți vine în ajutor. A prizoni pe un om binecuvântat de Dumnezeu și a urî pe cel fericit, iată o nenorocire fără leac." (Sfântul Vasile cel Mare, „Despre invidie”, P.G. 31 col. 376-7).

Răbdarea răului, primirea umilinței la care te supune, este, în lumea aceasta, cea mai uriașă putere asupra răului. Chip de umilință desăvârșită ne-a dat Iisus pe cruce. El, Fiul Tatălui și Slava, Dumnezeu adevărat, nu s-a împotrivit ateismului lui Iuda, ci a primit toate consecințele lui. A primit să treacă prin cea mai de pe urmă umilire cu puțință pe pământ; căci, ca un Dumnezeu, știa ce putere are umilința. Răbdând băți, scuipări în obraz, cununa de spini, piroanele și spânzurarea pe cruce, iar peste suflet hulirea celor fărădelege. Toate acestea nu erau crucea cea mai grea. Pe aceasta o avea la spate. Crucea mai grea, pe care era răstignit cu fața, era neasemănata durere a milei Sale de oameni. Crucea aceasta n-o simte decât omul care nu se mai smintește de om, ci, înțelegându-l, nesfârșit îl iartă și-i stinge veninul cu roua cerului din sufletul său.

Oamenii aceștia, care boleau de răi ce erau, și care nu pricepeau nimic din dumnezeirea lui Iisus, reprezintă acea coaliție a veninului sufletesc contra Mântuitorului. Acei contemporani ai lui Iisus, otrăviți de răutate, reprezintă culmea invidiei omenești contra sublimului. Căci de ce a fost invidiat Iisus ? - Din cauza minunilor Sale printre cei sărmani și oropsiți, cei dintâi chemați la mântuire. „Flămânzii erau hrăniți, hrănitorul dușmănit; morții erau înviați, invidioșii mureau de ciudă. Demonii erau alungați, iar Celui ce le porunceau, oamenii îi întindeau curse; leproșii erau curățiți, șchiopii umblau, surzii auzeau, orbii vedeau, iar binefăcătorul era prizonit. În cele din urmă au osândit la moarte pe Dătătorul vieții; au bătut cu biciul pe izbăvitorul oamenilor, și au judecat la moarte pe Judecătorul lumii." (Sfântul Vasile cel Mare, „Despre invidie”, P.G. 31. 377-C. trad. I. Coman.)

Iar Iisus și pentru aceștia s-a rugat Tatălui de iertare. Iubirea aceasta de oameni - așa cum sunt - și care n-a avut niciodată vreo umbră de cădere, l-a pricinuit lui Iisus o cruce neasemănat mai grea, pe care-o poartă și de care se ținută cu fiecare din răutățile noastre „de fiecare zi”, până la sfârșitul lumii. Și noi suntem printre iudeii care-L pironneau pe cruce, - fiecare în veacul său, pentru că Iisus e în toate veacurile.

Modelul, desăvârșirea lui Iisus în ascultare și în lepădarea de Sine, pentru iubirea de oameni, a ridicat între creștini șirul fără număr de cuvioși și buni biruitori mucenici, care, pentru dragostea Lui, erau fericiți să sufere și ei chinuri înfricoșate de la necredincioșii vremilor lor.

Iată nebiruita armă: lepădarea vieții noastre pe cruce, care a făcut pe Sfinți. De dragostea lui Iisus nu-i mai putea despărți nimic: nici frica de moarte, nici dragostea de viață. Aceștia, sfinții, s-au arătat mai presus, nu numai de durere și plăcere, ci au covârșit și moartea și viața. În ei se întâmpla și moartea și învierea lui Iisus.

Nouă, neputincioșilor, deși cugetăm ale lumii și ale vieții în calea păcatelor, încă nu ne-a îndesat nimeni cununa de spini peste steaua din frunte și nu ne-a bătut nimeni piroanele în tălpi.

La noi nu sunt semnele sfinților.

Dar zic însă, - Providența știe hotărârea noastră - : cine vrea să urmeze lui Iisus și să se asemene cu El, în cruce să se asemene, și, cât poate cuprinde firea omenească, asemenea va fi!

Prislop. 27.111.49.

SURZII ȘI MUȚII

-17-

Iată ce lucruri deosebite se pot petrece deodată:

Sus, pe Muntele Taborului, lumina dumnezeiască izbucnea dinlăuntrul lui Iisus, în strălucire orbitoare, până și-n albul hainelor și în azurul Cerului.

Ochiul omenesc nu rabdă strălucirea soarelui, decum să poată răbda strălucirea lui Dumnezeu. Iacov, Petru și Ioan, de spaima Schimbării la Față căzură la pământ, ca niște morți. Totuși vederea luminii dumnezeiești îi făcea fericiți, cât se gândeau să o închidă în trei colibi, pentru Iisus, Moise și Ilie - martorii din ceea lume a dumnezeirii lui Iisus.

La poalele aceluiași munte, celălalt fiu al lui Dumnezeu - omul -un tată își aducea dezastrul sufletesc al fiului său.

Mari și curate bucurii ne fac copiii. Poate cele mai mari dintre bucuriile omenești. Dar tot copiii pot și zdrobi cel mai tare inima părinților, când aceștia nu sunt sănătoși, când nu au mintea întreagă, când duc o viață rătăcită, sau sfârșesc viața într-o fărâdelege.

Pe vârful muntelui lumina transcendenței.

La poalele muntelui mizeria imanenței, dezastrul neființei, caricatura existenței; absurdul chinuitor al păcatului, un suflet dărâmat în surzenie și muțenie, un sistem nervos pradă epilepsiei.

Momente, la poalele muntelui:

1.Cărturarii pricindu-se cu apostolii, cu prilejul epilepticului. -Când nu pot oamenii nimic, ceva totuși pot: se iau la pricină. Neputința nu tace.

2.Iisus îi întreabă și El. Tatăl copilului îi prezintă diagnosticul bolnavului și diagnosticul apostolilor: neputința lor.

3.Iisus desăvârșește diagnosticul, mai întâi al ucenicilor, adăugând că mai mare rău decât suferința e lipsa de credință.

în fața acestui rău Iisus mărturisește că și-a pierdut răbdarea.

4.Iisus ia informații despre copil de la tatăl său, dar ia și temperatura scăzută a credinței acestuia.

5.,,De poți crede, toate sunt cu puțință credinciosului."

6.Tatăl, surprins în slăbiciunea sa, se depășește pe sine și mărturisește cuvintele minunate: „Cred Doamne, ajută necredinței mele !"

7.După această mărturisire: și a neputinței omului și a dumnezeirii lui Iisus, are loc minunea.

Tânărul din Evanghelie era un bolnav declarat.

Dar sunt tineri, surzi și muți, dinspre cuvântul lui Dumnezeu, crezându-se, în părerea lor, perfect sănătoși:

Surzi la sfatul părinților.

Surzi la chemarea Bisericii.

Surzi la glasul conștiinței. Pentru ei:

Cerul este mut; - nu le spune nimic.

Viața este mută; - n-are nici un ideal.

Ei sunt muți: nu mărturisesc decât pământul.

De la un așa suflet la un așa trup se ajunge.

Oare la sfârșitul lucrurilor se va găsi cineva să creadă puternic în Dumnezeu, pentru tămăduirea lor ?

Prislop, 3.IV.49.

MĂRIA EGIPTEANCA

- 18-

Prea fericitul Sofronie, Patriarhul Ierusalimului, ne asigură de adevărul celor scrise chiar de el; „iară dacă unii nu vor crede, Dumnezeu să le fie milostiv, că aceia se uită numai la slăbiciunea firii omenеști”, pierzând din vedere puterea lui Dumnezeu.

Awa Zosima, bărbat îmbunătățit, dintr-o mănăstire din Palestina e ispitit de gândul desăvârșirii, la care se credea a fi ajuns. Deci voia să știe dacă se mai află oarecine pe pământ să-l întreacă ?

Cineva îl îndreaptă la o mănăstire lângă Iordan.

Acolo se potrive obiceiului călugărilor, care în postul mare aveau o petrecere prin pustie, împrăștiati.

Zosima intră în adâncul pustiei, cale de 20 de zile de mers.

Vede pe cineva, mergând, mai mult ca o nălucă, cu părul alb, cu înfățișarea arsă de soare. Fuge Zosima după arătare. Arătarea îl oprește, spunându-i pe nume: „Părinte Zosima, dă-mi o haină să mă acopăr, că-s femeie”. I-a spus că-i și preot. Mult s-au târguit, din smerenie, pentru blagoslovenie, care să o dea.

Femeia se ruga în aer.

Zosima a avut gând de sminteală, că-i duh rău, care se preface că se roagă. Femeia i l-a descoperit și l-a rugat s-o creadă că-i femeie păcătoasă, dar întărită cu sf. Botez.

Awa Zosima o leagă cu jurământ să-și spună viața.

O viață începută greșit... Egipteană de neam, fugită de la părinți de la 12 ani, petrecând în Alexandria, pentru destrăbălări publice cu toți derbedeii vieții... Așa a petrecut 17 ani... „Dar nu luam bani; aveam numai poftă nesățioasă și o dorință neînfrănată de-a mă tăvăli în noroi. Acesta socoteam că e scopul vieții!”

Norod de bărbați libieni... se duceau la Ierusalim la praznicul, atunci instituit, al înălțării sf. Cruci. între ei a făcut câțiva destrăbălăți pe drum.

II.

La Ierusalim n-a putut intra nicidecum în Biserică. Ceilalți intrau fără nici o împiedecare; ea nu putea. O putere o oprea.

Și-a dat seama în curtea Bisericii că noroiul faptelor ei n-o lasă. Vede o icoană a Maicii Domnului. Se făgăduiește să-și schimbe viața.

Atunci a intrat neîmpiedecată, învrednicindu-se de vederea sfintei

Cruci.

-„Treci Iordanul și bună odihnă vei afla !” I-a spus un glas. Un om îi dă trei monede cu care cumpără trei pâini.

-Care-i calea la Iordan ? (Ultimele vorbe cu oamenii); călătoria.

III.

17 ani de lupte cumplite cu gândurile curviei, ca și cu niște fiare sălbatice. Dorințe de carne, vin, desfătări, cântece drăcești, etc.

Alerga cu mintea la icoana pe care o văzuse. O luminează sfârșea lupta. Suferința frigului și a arșiței.

în convorbire strecura și citate din Scriptură, - mirând pe Zosima.

L-a legat să nu spună nimănui nimic.

- „La anul să vii, dar nu după rânduiala mănăstirii, ci în ziua Cinei celei de Taină, aducând Sfânta împărtășanie. Stai cu Ea pe țărmul Iordanului. Eu voi veni să mă împărtășesc. O doresc cu dragoste nestăpânită.”

Zosima se mâhnea de lungimea anului.

Un potir mic cu Sfânta împărtășanie. O așteptare cu pocăință.

Femeia vine, în sfârșit, însemnând Iordanul cu sfânta cruce, și-l

trece.

împărtășirea. Trecerea Iordanului iarăși în pustie.

Peste un an iarăși plecarea călugărilor în pustie.

Zosima se ruga s-o regăsească. A găsit-o moartă, cu o însemnare scrisă pe pământ: „îngroapă, Părinte Zosima, în acest loc, trupul smeritei Măria. Dă țărâna țărânei. Roagă-te mereu către Domnul pentru mine. M-am săvârșit în luna lui aprilie, după romani, chiar în noaptea patimii mântuitoare, după împărtășirea Cinei celei de Taină și dumnezeiești”.

Scrisoarea n-o ștersese vântul, deși trecuse un an peste ea.

Zosima a aflat și numele cuvioasei. A aflat că îndată după împărtășire, într-o noapte, a săvârșit calea obișnuită de 20 de zile; ea a facut-o într-un ceas.

Un leu i-a venit Awei în ajutor, săpând groapa cuvioasei.

IV.

Deci e cu puțință corectarea unei vieți greșite.

Vârsta nepriceperii pune păcatul ca sens al vieții sale.

Dumnezeu te aduce la cale, la sens.

Este o cumpănă de ispășire a relelor: 17 ani de pofte păcătoase, căutate cu nesaț, aduc - pentru cine vrea să se mântuiască - 17 ani de lupte chinuitoare cu stăvilirea lor.

Sfânt să fii - și încă dintre cei întocmai cu Apostolii - și nu pleci din lumea aceasta fără să te spovedești curat, și nu pleci fără sfintele Taine.

Iată o femeie, care a smerit pe Awa Zosima.

Și iată un model de încurajare pentru orice inimă zdrobită de păcat sau cu cârma vieții ruptă și fără Sensul vieții.

Lipește-te de Dumnezeu, de Maica Preacurata și viața ta se va umple de sens.

Prislop 10.IV.49.

FLORIILE

-19-

Faima învierii lui Lazăr străbătuse toată Iudeia și o aflaseră toți pelerinii care veniseră în Ierusalim și împrejurimi, pentru praznicul iudeilor, al Paștilor. Toți voiau să vadă pe Iisus și pe Lazăr.

Deci când toți cei simpli fereceau pe Iisus, cărturarii și fariseii se umpleau de venin, vrând să-L omoare și pe Iisus și pe Lazăr.

Momentele acestea le-a ales Iisus începătură a pătimirii Sale.

Cei simpli și curați, aflând că Iisus vrea să vie în Ierusalim s-au hotărât să-L primească deosebit de până acum.

Iisus le-a prețuit dragostea. Și-a împrumutat un asin - că era sărac. (În tot răsăritul asinul are cinstea pe care o are la noi oia.)

Aceasta e intrarea triumfală în Ierusalim.

Toată gloata aceasta, noroadele, aveau o bucurie ca niciodată. Numai fariseii nu se bucurau, ci bucuria tuturor le învenina și mai rău inima.

Nici Iisus nu se bucura, dar cinstea bucuria pe care o vedea. Toți care-L cunoșteau în Ierusalim ieșiseră întru întâmpinarea Lui. În Ierusalim rămăseseră numai cei ce nu-L cunoșteau. Aceștia îl primesc rece și cu suspiciuni.

Dar și Iisus i-a provocat.

A mers la Templu și l-a găsit prefăcut de slujitorii lui în „peșteră de tâlhari”. „Tâlharii” negustoreau suferințele și păcatele poporului. Compromiteau și pe Dumnezeu și suferința. Mai marii și mai micii Templului „tâlhăreau” poporul obidit speculându-i suferințele în numele lui Iehova. Zarafii făceau bursă neagră. Aceștia erau slujitorii lui Mamona. Parcă acum erau anume toți adunați în ziua aceea la Templul din Ierusalim.

La toți aceștia Iisus a luat biciul.

E și o minune în această sfântă mânie; mulțimea zarafilor, a negustorilor de porumbei - găinari geambași de miei și boi, toți, fără deosebire, fug în dezordine, înfiicați de-un Om.

Conștiința lor pătată nu le da nici o rezistență.

Gestul lui Iisus a înfuriat pe mai marele Templului, pe bătrâni, cărturari și farisei, care s-au sfătuit: „Cu orice preț trebuie să-L ucidem fiindcă mulțimea se ia după El”. Când aceștia se sfătuiau să-L ucidă, orbii și șchiopii se apropiau de El în Templu și i-a vindecat. Iar copiii -copiii crescuți de Templu, au venit cu ramuri în mâini, cântându-I „Osana, Fiul lui David !”

Acesta-i faptul impresionant, că singuri copiii, orbii și șchiopii și ucenicii Săi L-au primit pe Iisus în Templu, cu credință și cu dragoste.

Auzind copiii, iarăși s-au înfuriat iudeii.

„- Spune-le să tacă !”

„- N-ați citit în Profeți: «Am pus laudele în gura pruncilor și a celor ce sug» ?”

Cu acestea Iisus a părăsit Ierusalimul.

Cu ziua aceasta încep patimile Domnului.

În tot entuziasmul general Iisus tăcea, dacă nu chiar plângea.

Poporul acesta, care-L primea cu aclamații de împărat, peste trei zile va fi cumpărat de farisei pe nimic să strige lui Pilat: „Răstignește-L !!!”

Poporul, laș și fricos, nu pricepe prețul iubirii și o dă răstignirii.

Intrarea lui Iisus în sufletul nostru, să nu fie ca acea intrare în Ierusalim. Templul conștiinței noastre să nu fie o peșteră de tâlhari, că atunci sigur și noi vom vocifera în curtea lui Pilat: „Răstignește-L !!! Slobozește-ne pe Baraba!”

De aceea ne-am curățit Ierusalimul și Templul din Ierusalim: conștiința, făcându-ne iarăși copii, singurii care L-au primit în Templu.

Copilăria: singura noastră vârstă care primește pe Iisus.

Deci, copiii mei, care primiți astăzi pe Iisus în sfânta împărtășanie, rămâneți întru dragostea mea, care e dragostea lui Iisus.

Prislop, 17.IV.49.

MOARTEA CARE DOBÂNDEȘTE ÎNVIEREA

-20-

Aproape n-aș putea spune când S-a smerit Dumnezeu mai mult înaintea omului: când S-a răstignit pe cruce, sau când S-a pogorât din slava Lui de Dumnezeu, întrupându-Se în biata fire omenească.

Făcându-Se om se face came, cu toate înclinațiile ei. Dar Iisus n-a ascultat de ele de toate. înclinarea senzuală a fost biruită, ca să trebuiască a fi biruită și de noi. Aceasta se petrece în viață prin neîncetata lepădare de sine, prin crucea noastră cea de fiecare zi - cât abia de rămân zile neumbrite de tristețe - și desăvârșit se biruie prin moarte. Așa se restabilește temelia cea străveche.

Prin moartea pe cruce trupul se purifică și ajunge expresie și mijloc direct al Duhului dumnezeiesc, devine adevărat trup spiritual al Dumnezeului-Om, înviat.

Tot așa și noi, ne rugăm lui Dumnezeu să ne curățească viața de întinăciune. El ne trimite câte-o răstignire în fiecare zi, câte-o săptămână a patimilor, câte-o viață pe cruce, iar noi, în nepriceperea noastră, neștiind căile lui Dumnezeu, ne rugăm mai cu foc să ne scape de cruce. Iisus n-a făcut așa; nici noi să nu facem.

S-ar putea spune că Iisus S-a născut pe cruce.

Toată viața lui Iisus a fost ca atare. Iar din cea mai grea cruce: moartea, a izbucnit și biruința cea mai mare: învierea, sau omorârea morții. Căci Iisus o biruise în viață; iar cu moartea Sa, cea de bună voie a biruit-o și pentru toți oamenii, de la începutul până la sfârșitul lumii.

Cu învierea lui Iisus avem cheazășia că vom învia și noi, ca Iisus, căci El e începătorul, pentru noi, în toate.

Altă mărturie a veșniciei noastre, mai tare ca aceasta, nu ne-a dat nimeni.

Poate că tocmai fiindcă e cea mai tare, uluiește obișnuitul în care dormim, și poate tocmai de aceea nu îndrăznim să credem în învierea noastră. Iar fără această credință, viața noastră parcă n-are sens, nici scop în sine, tare-i decolorată și neliniștită.

Creștinismul se întemeiază și dăinuiește pe întemeietorul său: pe învierea Lui din morți, ultimul cuvânt.

Noi suntem care de obicei cădem din creștinism, iar nu creștinismul. Noi cădem, nu Iisus. Minciuna iudeilor n-a surpat învierea lui Iisus. Dumnezeu nu cade. Dar căzând noi din creștinism ni se **pare** că a căzut creștinismul, ni se pare că a căzut altcineva nu noi.

Sunt foarte strânse: moartea cu învierea. Multora li se pare că se isprăvește totul cu mormântul. Creștinul însă își scrie pe crucea de la căpătâi: „Aștept învierea morților”.

Credinciosul nu se teme de moarte, fiindcă a desființat-o Iisus. Iisus i-a schimbat sensul, întorcându-i altfel rostul. Acum, moartea pentru credincios e ultimul botez, ultima curățire a vieții.

Suntem în gândirea sf. Pavel, spunând că botezul nostru, prin care am intrat în creștinism, se desăvârșește cu botezul cu care s-a botezat Iisus; și că sfânta noastră împărtășanie se împlinește cu paharul pe care l-a băut Iisus.

Spre aceste sfârșituri: Botez și Pahar, - convingeri ca munții —, firește că trebuie nevointă, trebuie virtuți. Dar unde sfârșesc virtuțile; unde duc ?

Ele nu sunt scopuri în sine. Nu urmărim virtuțile pentru ele însele; ele sunt mijloace pentru dobândirea Adevărului.

Și Dumnezeu e Adevărul.

Așa înțelese virtuțile, cu acest rost urmărite, ele duc pe om până la moartea pentru Adevăr, ceea ce e **înviere**. Că a-ți primejdi viața pentru Dumnezeu și oameni, nu poate fi moarte, chiar trecând prin ea, ci cu atât mai vârtos înviere și bucurie a învierii.

De ce nu ne temem noi de moarte ?

Pentru a răspunde la întrebarea aceasta mă folosesc de învățătura celui dintre sfinți, Părintelui nostru Maxim Mărturisitorul, despre răsturnarea rostului morții.

Sfântul ne învață că: de unde, înainte de răstignirea lui Iisus moartea era o pedeapsă dată firii, după pogorârea lui Iisus în împărăția morții, și stricarea ei, Iisus i-a răpit pe toți morții, care erau dreptii Vechiului Testament, și a întors moartea asupra ei însăși, asupra păcatului, și nu mai mult asupra firii omului.

Omul a fost renăscut în Iisus, iar morții nu i s-a mai dat decât păcatul lui.

Primul dintre oameni care a fost sustras morții, a fost tâlharul de pe cruce, care a intrat în împărăția Vieții „astăzi” (- „vei fi cu Mine în Rai!”) adică din însăși această viață.

Cu stricarea împărăției morții, cu deschiderea împărăției Cerurilor, sensul morții s-a schimbat, dintr-o pedeapsă într-o binefacere. De acum moartea nu mai e o pedeapsă dată firii, ci o pedeapsă dată păcatului. - Iar la aceasta ne învoim din toate puterile. De aceea nu ne temem de moarte. Dacă viața noastră a fost o viață a lui Iisus, nici moartea noastră nu va fi deosebită. Căci zice sfântul Pavel: „Toți cei ce vor să trăiască viața în Hristos, prizonieri vor fi !”

Dar credința a fost superioară celor mai înfricoșate chinuri. Organic, chinuri de moarte, îngrozitoare, se dovedeau neputincioase în fața vieții sfinților. Ei nu mureau când voiau muncitorii, ci când voia Dumnezeu. Așa ca și Iisus: că deși oricare dintre chinurile prin care a trecut, omenește puteau să-L scoată din viață, totuși a supraviețuit tuturor, și a murit când a împlinit toate cuvintele grăite prin Prooroci. Precum la Iisus așa și la sfinți vedem, de nenumărate ori, această superioritate a credinței asupra morții, când mucenicii supraviețuiau focului, strivirii între pietroaie, mutilărilor celor mai îngrozitoare, trebuind - spre a pune capăt rușinii pe care o mâncau prizonierii - să le taie capul cu sabia.

Tot șirul sfinților mucenici au biruit moartea, că i-au știut neputința și n-au fugit de ea, când împrejurarea le-a îmbiat-o. Ei au biruit moartea, ca moarte.

Iată în ce înțeles primim moartea, ca o eliberare, ca o ultimă spălare a vieții, un câștig al morții lui Iisus și o arvună a învierii Sale, premiza și concluzia tuturor învierilor.

Iată câtă înviere e în crucea noastră cea de toate zilele; câtă înviere e în săptămâna patimilor noastre, care e viața aceasta toată. Iar

de vom fi vrednici și de asemănarea cu Iisus, aceasta numai din acestea se dovedește.

Deci viața noastră în Hristos și viața lui Iisus în noi ne duc de la chip la asemănare, de la început până la sfârșit.

Iar a trăi pe Hristos, e a învia din morți!

Slavă învierii Tale, începătura învierii noastre.

Prislop. 25.IV.49.

CUVÂNTAREA DESPRE PLOAIE

-21-

Mersul vremii atârnă de mersul purtării.

Deci dacă ne vom înțelege cum trebuie asupra acestui lucru, veți vedea vremea umblând bine; iar dacă voi nu veți schimba purtarea spre bine, mi-am răcit gura degeaba și ne-om usca de secetă.

Știu din Scripturi, că de înțelesul oamenilor cu povățuitorii lor atârnă multe, pe care le trimite Dumnezeu de sus, de la cârma lumii și a lucrurilor, sau le oprește. „Că de se vor învoi doi sau trei laolaltă întru numele Meu, orice vor cere de la Tatăl, Eu voi face lor.”

De aceea ați și venit, ca să cerem ploaie de la Dumnezeu.

Seceta e un necaz care ustură pământul, dar seacă și curajul omului. E un chip mai aspru prin care Dumnezeu cheamă pe oameni la îndreptare.

„La necaz, cheamă-Mă pe Mine, zice Domnul, și-ți voi ajuta ție !” - Și cum putem chema pe Dumnezeu ?

Îl putem chema și cu gura și cu rugăciunea, dar cea mai ascultată chemare a lui Dumnezeu - să știți - e schimbarea purtării: sfințirea vieții.

A-ți face viața mai curată, a te libera de păcat, o poți face în orice vreme. Nimeni nu te oprește, creștine, să te faci mai bun, mai curat și mai cuminte. „Drept aceea când cineva nu e liber de păcat, să nu pună vina pe altcineva, să nu pună vina pe stat sau pe împrejurări, ci pe sine însuși, pe lipsa tăriei sale de credință, pe lipsa dragostei sale de Dumnezeu. Că întotdeauna cei ce au trăit în păcat au pus vina pe alții. Aceștia-s mereu cu cârteala pe buze” (Pastorală de Paști, I.P.S. Nicolae Bălan, Sibiu 1949).

Dar ascultați un schimb de cuvinte între Dumnezeu și oameni. Odată oamenii I s-au plâns că tare-o duc greu cu necazurile, cu lipsurile și cu păcatele.

- Drept ați zis, fiilor, că o duceți greu cu păcatele; deci dacă o duceți greu cu păcatele, nu le mai faceți!...

Omul se roagă lui Dumnezeu să-l scape de necazuri, iar Dumnezeu se roagă de oameni să-și schimbe purtările. Socotiți și voi, care de cine să asculte întâi ?

Să nu dați vina pe Dumnezeu că El ne usucă pământul de sub picioare și vлага din oase. Să nu-I faceți nedreptatea aceasta.

Toate necazurile noi ni le-am pricinuit, cu păcatele noastre, și ele sunt urmări și plată îndesată pentru păcate, până vom înțelege la ce împlăteală ne duc de nas, ca să ne saturăm odată de ele !

Iar precum că necazurile vieții sunt un grai mai aspru al lui Dumnezeu cu oamenii, iată ne stau mărturie cuvintele Scripturii. Sunt 3500 de ani de când s-au scris cuvintele acestea, dar mereu rămân dovada, că **noi** silim pe Dumnezeu să ne bată:

Levitic 26: Binecuvântarea și blestemul

„Să nu vă faceți idoli, nici chipuri cioplite; nici stâlpi să nu vă ridicați; nici pietre cu chipuri cioplite cu dalta să nu vă așezați în pământul vostru, ca să vă închinați la ele, că Eu sunt Domnul Dumnezeu vostru. Zilele de odihnă ale Mele să le păziți și locașul Meu cel sfânt să-l cinstiți, că Eu sunt Domnul.

De veți umbla după legile Mele și de veți păzi și plini poruncile Mele, **vă voi da ploaie la timp**, pământul și pomii își vor da roadele lor. Treieratul vostru va ajunge până la culesul viilor, culesul viilor va ajunge până la semănat; veți mânca pâinea voastră cu mulțumire și veți trăi în pământul vostru fără primejdie. **Voi trimite pace pe pământul vostru** și nimeni nu vă va tulbura; voi goni fiarele sălbatice și sabia nu va trece prin pământul vostru. Veți alunga pe vrăjmașii voștri și vor cădea uciși înaintea voastră. Cinci din voi vor birui o sută și o sută din voi vor goni zece mii și vor cădea vrăjmașii voștri de sabie înaintea voastră.

Căuta-voi spre voi și vă voi binecuvânta; veți avea copii, vă voi înmulți și voi fi statornic în legământul Meu cu voi. Veți mânca roadele vechi din anii trecuți și veți da la o parte pe cele vechi pentru a face loc celor noi. Voi așeza locașul Meu în mijlocul vostru și sufletul Meu nu se va scârbi de

voi. **Voi umbla printre voi**, voi fi Dumnezeul vostru și voi poporul Meu. Eu sunt Domnul Dumnezeul vostru, Cel ce v-am scos din pământul Egiptului, ca să nu mai fiți robi acolo; am sfărâmat jugul vostru și v-am povățuit cu fruntea ridicată.

Iar de nu Mă veți asculta și de nu veți păzi aceste porunci ale Mele, de veți disprețui așezămintele Mele și de se va scârbi sufletul vostru de legile Mele, neîmplinind poruncile Mele, și călcând legământul Meu, atunci și Eu am să Mă port cu voi așa: **Voi trimite asupra voastră groaza, lingoarea și frigurile**, de care vi se vor secătui ochii și vi se va istovi sufletul; veți semăna semințele în zadar și vrăjmașii voștri le vor mânca. Îmi voi întoarce fața împotriva voastră și veți cădea înaintea vrăjmașilor voștri; **vor domni peste voi dușmanii voștri** și veți fugi când nimeni nu vă va alunga.

Dacă nici după toate acestea nu Mă veți asculta, atunci înșeptit voi mări pedeapsa pentru păcatele voastre. Voi frânge îndărătnicia voastră cea mândră și cerul vostru îl voi face ca fierul, iar pământul vostru ca arama. În zadar vă veți cheltui puterile voastre, că **pământul vostru, nu-și va da roadele sale**, nici pomii din țara voastră nu-și vor da poamele lor.

Dacă și după acestea veți umbla împotriva Mea și nu veți vrea să Mă ascultați, atunci vă voi adăuga lovituri înșeptit pentru păcatele voastre; **voi trimite asupra voastră fiarele câmpului**, care vă vor lipsi de copii; vor prăpădi vitele voastre și pe voi vă voi împușca așa, încât se vor pustii drumurile voastre.

Dacă nici după aceasta nu vă veți îndrepta, împotrivindu-vă Mie, atunci și Eu voi veni cu mânie asupra voastră și vă voi lovi înșeptit pentru păcatele voastre. **Voi aduce asupra voastră sabie răzbunătoare**, ca să răzbane legământul Meu. Iar dacă vă veți ascunde în orașele voastre, voi trimite asupra voastră molimă și veți fi dați în mâinile vrăjmașului. Pâinea, care vă hrănește, o voi lua de la voi; zece femei vor coace pâine pentru voi într-un cuptor **și vor da pâinea voastră cu cântarul** și veți mânca și nu vă veți sătura.

Dacă nici după aceasta nu Mă veți asculta și veți pași împotriva Mea, atunci și Eu cu mânie voi veni asupra voastră și vă voi pedepsi înșeptit pentru păcatele voastre; veți mânca din carnea fiilor voștri și din carnea fiicelor voastre. Dărâma-voi înălțimile voastre și voi strica stâlpii voștri; trupurile voastre le voi prăbuși sub dărâmăturile idolilor voștri și se va scârbi sufletul Meu de voi. Orașele voastre le voi preface în ruine, voi pustii locașurile voastre cele sfinte și nu voi mirosi miresmele plăcute ale jertfelor voastre. Pustii-voi pământul vostru așa încât să se mire de el vrăjmașii voștri care se vor așeza pe el; iar pe voi vă voi risipi printre popoare; în urma voastră îmi voi ridica sabia și va fi pământul vostru pustiu și orașele voastre dărâmate. Atunci pământul se va bucura de odihnele sale în zilele pustiirii lui; când voi veți fi în pământul vrăjmașilor voștri, atunci pământul vostru se va odihni și se va bucura de odihna lui. În toate zilele pustiirii lui el se va odihni cât nu s-a odihnit în zilele de odihnă ale voastre, când locuiați voi în el. Celor ce vor rămâne dintre voi le voi trimite în inimi frica în pământul vrăjmașilor lor; până și freamătul frunzei ce se clatină îi va pune pe fugă și vor fugi ca de sabie și vor cădea când nimeni nu-i va alunga. Se vor călca unul pe altul, ca cei ce fug de sabie, când nimeni nu-i va urmări și nu veți avea putere să vă împotriviți vrăjmașilor voștri.

Veți pieri printre popoare și vă va înghiți pământul vrăjmașilor voștri. Iar cei ce vor rămâne din voi se vor usca pentru păcatele lor în pământurile vrăjmașilor voștri, se vor usca și pentru păcatele părinților lor. Atunci își vor mărturisi fărădelegile lor și fărădelegile părinților lor, cum au săvârșit ei nelegiuiri împotriva Mea și au pășit împotriva Mea. Pentru care și Eu am venit cu mânie asupra lor și i-am adus în pământul vrăjmașilor lor; atunci se va supune inima lor cea netăiată împrejur și vor suferi ei pentru nelegiuirile lor. Și Eu îmi voi aduce aminte de legământul Meu cu Iacov, de legământul Meu cu Isaac, și de legământul Meu cu Avraam îmi voi aduce aminte și de pământ îmi voi aduce aminte." (Levitic 26,1-42)

Din locul Scripturii, pe care vi l-am citit, ați tot auzit despre „poruncile Mele”. Să știți că poruncile mele sunt poruncile vieții, - și voi aveți multe greșeli față de viață: față de viața voastră, față de viața copiilor voștri - viitorul neamului.

Dacă scrie că numai sufletul dreptilor odihnește pe Dumnezeu, închipuiți-vă cât se chinuiește în sufletul păcătoșilor ? Cât se chinuiește Dumnezeu într-o dărâmătură de om. - La câtă umilință supun oamenii chipul și asemănarea lui Dumnezeu ! (Nicăieri n-am văzut atâta dărâmare în firea omenească, pre cât am găsit prin părțile acestea). Prin urmare nicăieri atâta piedecă în calea mersului vremii ca pe-

aici. Trei păcate sunt grozav de grele pe aici. (Cruț urechile copiilor și păstrez secretul lor. Conștiința fiecăruia are cuvântul.)

Dacă nu ascultați de conștiință, ascultați cuvântul mai răspicat al Scripturii. Dacă nu ascultați nici cuvântul Scripturii, așteptați, din nou, împlinirea lui. Dar tot e mai bine să nu mâniați pe Dumnezeu, ci să vă întoarceți.

- Ceea ce mă rog să vă ajute !

Prislop

1 .V.949.

MIRONOSIȚELE

-22-

Azi e o Evanghelie deosebită: N-are nici o idee nouă. Mântuitorul lipsește din ea; lipsesc Apostolii; lipsește cuvântul Domnului chiar, -dar totuși ceva este:

- Sunt roadele propoveduirii Domnului. Câteva femei: Măria Magdalena, Măria lui Iacov și Salomeia, ducând mir de mult preț, dragoste pentru Iisus, pe care-L știau în mormânt, recunoștința pentru învierea lor din păcat.

Erau clipe de groază, în care orice îndrăzneală în legătură cu Iisus se putea pedepsi cu moartea. Chiar unul din ucenicii Lui se lepăda cu jurământ că nici nu L-a cunoscut pe Iisus.

Părea, pentru o clipă, că s-a terminat cu creștinismul.

Prigoana începuse.

Dar vine îndrăzneala de unde nimeni n-ar fi bănuț: de la niște femei.

Acestea sunt mironosițele (purtătoarele de mir) care au ridicat, primele, steagul creștinismului, vestind învierea Domnului.

Ele iubeau pe Iisus, fiindcă El le-a ridicat la noua concepție despre viață. Aceasta le-a adus pe urmele Lui. Iar El le-a făcut primele vestitoare ale învierii.

Faptul învierii Domnului a frânt toată protivnicia, a înlăturat toată îngrozirea din calea lor.

- Ce-au cunoscut ele în Iisus ?

- Iubirea divină care le-a purificat viața, le-a înnoit sufletul, le-a transfigurat existența. O iubire care străbate în adâncuri, care răscolește toată ființa, care creează din nou.

Această iubire a crescut și în sufletul lor.

Această iubire le-a făcut, din femei slabe, fricoase, mai tari decât toate protivniciile lumii, le-a făcut mai tari ca moartea, de care nu se mai temeau.

La aceste însușiri duce Iisus pe oricine care se întâlnește cu EL Aceste însușiri sunt cele ce fac pe omul nou, renăscut din Dumnezeu, un vestitor al învierii.

Femeile mironosițe au fost învrednicite de Dumnezeu să fie primele vestitoare ale învierii lui Iisus, ale nașterii din nou a omului; - și au corespuns.

Mărturie mai stau de-a lungul veacurilor și toate sfintele fecioare, care și-au închinat viața lui Iisus; stau mărturie toate mucenițele, care L-au mărturisit prin suferință și moarte - și prin ce putere, ar fi trecut toate acestea, dacă nu prin iubirea ce-o aveau de Iisus. Aceasta-ți dă bucuria care întrece frica pe care-o are firea de chinuri.

Stau mărturie a învierii toate mamele creștine, care au adus copiii lor, ce s-au făcut stâlpi ai Bisericii lui Hristos, mucenici ai creștinătății, suflete de eroi și sfinți.

Prin rugăciunea sfintei Elena s-a încreștinat Constantin cel Mare, împăratul roman și imperiul roman.

Prin rugăciunea Clotildei s-a încreștinat Clodius și poporul francilor.

Prin rugăciunea Nonei s-a încreștinat Iviria (Georgia). Macrina e bunica, iar Emilia e mama sfântului Vasile cel Mare. Antusa e mama sfântului Ioan Gurădeaur, iar Monica e mama fericitului Augustin.

Măria Magdalena

Era o mare stricăță a vremii. Nimeni nu-i rezista. Frumoasă era; un șarpe de aur, încolăcit pe brațul gol, îi marea vrăjirea; bogată încă era. Cu lumea mare stătea bine; toți i-au căzut la picioare.

A auzit de Iisus lucruri deosebite decât despre ceilalți bărbați ai lumii. Un dor trufaș de-a-L cunoaște i-a încolțit în inimă.

A vrut să-L ispitească pe Iisus.

S-au întâlnit.

Dar nu s-a putut apropia de El.

Iisus o privea din oarecare depărtare, așa cum privește Dumnezeu, nu cum privește bărbatul.

În fața sfințeniei dracii ei nu pot nimic. O părăsesc unul câte unul, până la șapte - zice Evanghelia. Erau cele șapte păcate de căpetenie, care strică firea omenească.

Când aceștia au părăsit-o, cade umilită în genunchi, având alt cuget, altă față, altă ținută. Și, rușinată, se acoperă cât poate mai bine cu haina romană, ce-o avea aruncată peste umăr.

Iisus nu i-a aprobat păcatele, n-a osândit-o, n-a muștrat-o, n-a lepădat-o; nu i-a vorbit, dar nici n-a tăcut.

I-a grăit în conștiință, în fața lui Dumnezeu te pierzi pe tine.

Dar te regăsești în El, așa cum nu te-ai cunoscut niciodată, dar cum, poate că ai dorit întotdeauna.

În fața lui Iisus revii la firea ta adevărată - și te aduce iubirea de oameni a lui Dumnezeu.

Altfel iubește Dumnezeu de cum iubește omul.

Omul amestecă iubirea cu plăcerea și asta-i decăderea lui. Iubirea lui Dumnezeu te ridică deasupra ta, te crește la mărimi sufletești nebănuite, până prinzi, între oameni fiind, asemănare dumnezeiască.

Iisus s-a întâlnit apoi cu această Mărie Magdalenă în Betania, satul surorilor lui Lazăr, în casa lui Simon fariseul.

Aci adusese ea altceva lui Iisus, decât prima dată. Acum aduse un vas frumos cu mir de mult preț. Transformarea ei sufletească a făcut-o să-L caute pe Iisus, - de data aceasta cu o iubire sfințită de pocăință - și, neavând ceva mai bun să-I aducă, I-a adus lacrimile, cu care I-a spălat picioarele și I le-a șters cu părul bogat al capului ei.

Simon fariseul, care reprezenta opinia publică, nu știa cum că Măria Magdalenă era o copilă a lui Dumnezeu. De aceea începe să-L judece pe Iisus, că „dacă ar fi Acesta Prooroc, ar ști cine-i și ce fel de femeie este aceasta care se atinge de El” (Luca 7,39) și nu s-ar compromite, primind-o cu atâta dragoste.

(Ăștia-s oamenii, sau mediul social: te strică, îți ajută să te strici, se bucură că-i strici și tu, ca pe urmă tot ei să te ținuiască la stâlpul de osândă...)

Iisus a corectat această acuză necinstită, cu pilda celor doi datornici, dintre care, unul iubea mai mult pe stăpânul său, fiindcă i-a iertat o datorie mai mare.

Iată ce-a făcut Iisus pentru Măria Magdalena. De unde oamenii, între ei, cel mai adesea nu fac decât să-și profaneze templul de lut al conștiinței, Iisus le ridică viața la înălțimea și la valoarea conștiinței: că-s fiii lui Dumnezeu și temple ale Duhului Sfânt.

Această putere a lui Iisus, această încredere pe care i-a dat-o El: iubirea Lui curată, de făptura Sa, a transformat-o dintr-o profanată a vremii, într-o mironosiță, model pentru toate vremile.

Și, din voința lui Iisus, e vestită fapta ei de iubire peste tot pământul.

O așa femeie nu se mai teme de primejdia de-a merge la mormântul lui Iisus: Iubirea ei pentru Iisus biruise frica de moarte.

De aceea iubirii i s-a dat, prima, să vestească învierea !

Prislop 8.V.49.

ORBUL DIN NAȘTERE ȘI SUFLETELE OARBE

-23-

Multă vreme n-am înțeles tâlcul orbului din naștere. Nu înțelegeam explicația lui Iisus. Nu-i mirare. E mare deosebire între noi și Iisus !

Noi dăm să trecem cât mai repede pe lângă Lazării Lumii, neputând răbda suferința lor, pentru că suntem incapabili în fața ei. Bani n-avem, putere n-avem, inimă n-avem, - n-avem nimic în fața suferinței. Deci, fugind de Lazări, fugim în propria noastră nimicnicie.

Așa și ucenicii, delegații noștri de lângă Dumnezeu, îl întreabă pe Iisus: „Învățătorule, cine a păcătuit, acesta sau părinții lui, de s-a născut orb ?”

- Când nu poți nimic, faci știință: întrebi de cauză; iar când cauza e un păcat, faci morală. Dar oricum, chiar încercuți în neputințe, încercăm o măsură preventivă. Ceea ce au pățit alții, tu poți să nu pățești, dacă ocolești greșelile lor.

Se vede că Iisus vorbea cu ucenicii despre puterea dezastruoasă pe care o au păcatele, greșelile împotriva vieții, de-a schimonosi viața omului și a o chinui în întunecul orbiei și al altor suferințe.

Acum să vedeți deosebirea între noi și Dumnezeu. Iisus era Dumnezeu. Mulți n-au știut și nici nu vor ști aceasta.

Vindecarea minunată a orbului din naștere face dovada dumnezeirii lui Iisus și arată omului marginile puterii și științei sale.

Noi ocolim Lazării. Iisus îi cunoștea și-i chema la Sine. Cunoștea pe Natanael, de pe când era copil mic, ascuns sub smochin, de urgia lui Irod. Cunoaște acum pe orbul acesta, mai înainte de-a se naște, dezvăluindu-ne cu el o taină a lui Dumnezeu: că „nu s-a născut orb nici pentru păcatele lui, nici ale părinților săi, ci pentru ca să se arate lucrul lui Dumnezeu cu el”.

Într-o altă împrejurare Iisus se mărturisește a fi mai înainte de Avraam; într-alta, mai înainte de a fi lumea. Icoanele îl arată pe Iisus zidind pe Adam. Și așa este: „Toate printr-Insul s-au făcut, ce s-a făcut”.

A face ochi vii din pământ și scuipat, nu mai e treabă de om, ci lucrul lui Dumnezeu. A drege niște ochi, a tăia albeața de pe ei, le mai merge și doctorilor, dar a face ochi noi - și încă din așa material, și pe care-l mai trimiți și la spălat în apa Siloamului, iar asta la un orb din naștere - aceasta a putut-o face numai Cel ce a zidit pe Adam cu mâna, din țărână.

Acesta este tâlcul tămăduirii orbului din naștere: Dumnezeu Tatăl a vrut să descopere pe Dumnezeu Fiul, ca creator al lumii și ca autor al vieții.

La această voință a Tatălui s-a aprins duhul lui Iisus; și-a însușit această voință ca o misiune a Sa în lume, așa cum e într-o lumină aprinsă însușirea de a lumina.

Cunoscând Iisus pe orb, că-i omul prin care Tatăl are să facă lumii o revelație a Fiului, ca autor al vieții, cunoscând voia Tatălui, pe care și-a însușit-o drept misiunea vieții sale pământești - model pentru noi pământenii - cu această dumnezeiască siguranță „a scuipat pe pământ și a făcut tină din scuipătură și a uns ochii orbului cu tină (adică găurile ochilor) și a zis: Mergi de te spală în scăldătoarea Siloamului! Deci s-a dus și s-a spălat și a venit văzând”.

Dar lucrul lui Dumnezeu nu se termină cu niște ochi la reparat. -Deși pentru noi oamenii, ar fi totuși un lucru convingător al dumnezeirii lui Iisus; convingător pentru simplul motiv că, până astăzi, știința a făcut aparate ca ochiul, aparatul fotografic și altele, dar știința omului n-a putut face ca viață, nici măcar un bob de grâu sau un ou de muscă.

Împărăția vieții e împărăția lui Dumnezeu.

Natura vieții, nașterea și susținerea ei, atârnă de Dumnezeu, de la creația ei până la sfârșitul lumii.

„Deschide-vei mâna Ta și toate se vor umplea de bunătați; retrage-vei mâna Ta și toate se vor usca și-n țărână se vor întoarce.”

Deci să ne cunoaștem marginile și vom recunoaște pe Dumnezeu. Faptele lui Dumnezeu, care toate-s minuni ale vieții, pun pe oameni în multe nedumeriri. Așa s-a întâmplat și cu orbul din naștere, care a căpătat vederea prin minune.

Vecinii, și cei ce-l văzuseră orb, începură primii a se nedumeri despre el; cine-o fi, el sau altcineva, care seamănă cu el ? Iar el zicea: eu sunt ! Oamenii nu ies ușor din nedumerire. Mărturisirea orbului despre „Omul care se cheamă Iisus” și care i-a făcut ochii din pământ nu i-a lămurit deloc. Drept aceea îl duc la interogatoriul fariseilor din Templu.

Și era sâmbătă, zi sensibilă pentru iudei. Deci de la început ancheta era sortită să iasă prost.

Iată-l din nou pe Iacov al Vechiului Testament luptându-se cu Dumnezeu.

Dar iată-l și pe orbul din naștere transformat în misionar.

Urmează un schimb de întrebări și răspunsuri despre cum a demers căpătarea vederii, precum și despre persoana care a dat vederea. Orbul apăra pe dătorul ochilor săi; fariseii îl huleau precum că e păcătos; - deși unii recunoșteau că om păcătos nu poate da vedere orbilor.

Neisprăvind nimic au chemat pe părinții orbului. Aceștia, înfricați de farisei, dau doar mărturie că acesta a fost orb din naștere, e fiul lor, dar cum vede acum și cine i-a dat vederea, ei nu știu. Se lepădă de-a mărturisi pe Dumnezeu, lăsând darul mărturisirii fiului lor „că-i în vârstă, deci însuși să grăiască despre sine”.

Jidovii se sfătuiseră să dea afară din sinagogă pe oricine care va mărturisi pe Iisus că e Mesia, adică Fiul lui Dumnezeu, așteptatul neamurilor. Asta o știau toți, și părinții orbului, de aceea au fugit de un răspuns răspicat: precum că ochi, unde nu erau din naștere, numai Dumnezeu putea să pună.

Deci au chemat a doua oară pe omul care fusese orb și-l sileau în numele lui Dumnezeu să zică rău despre Iisus, că este păcătos.

N-a zis.

Din nou l-au pus să povestească vindecarea sa. Omul și-a permis atunci o întrebare care i-a înfuriat: „Acum v-am spus; au vreți să auziți iarăși ? Au doară vreți să vă faceți și voi ucenicii Lui ?”

Auzind fariseii acestea, au sărit cu ocară pe el, grăind totuși adevărul: „Tu ești ucenicul Lui; noi suntem ai lui Moise ! Pe Moise îl știm, pe acesta nu-l știm de unde este !”

În altă împrejurare au fost și mai nestăpâniți la mânie, zicând despre Iisus că-i de la diavolul. (Matei 12,24).

Așa-i firea omului păcătos: când îi lovești dracii, îți zice că tu ești drac.

La această sucită întorsătură de minte, pe care-o fac prejudecățile în capul fariseilor, și care-i oprește de-a ști pe Iisus că de unde este, omul care a căpătat vederea trupească, prin mărturisire capătă și vederea sufletească. Astfel auzim din gura lui una dintre cele mai frumoase mărturisiri: „Aceasta e minunea, că voi nu știți de unde este, iar El mi-a deschis ochii. Știm că Dumnezeu pe păcătoși nu-i ascultă, ci, de este cineva cinstitor de Dumnezeu, și face voia Lui, pe acela îl ascultă. Din veac nu s-a auzit ca cineva să fi deschis ochii celui născut orb. De n-ar fi acesta de la Dumnezeu, n-ar fi putut face nimic”.

Asta era credința: tare ca muntele, a acestui nou misionar al lui Iisus. Deci fariseii, văzând că nu pot isprăvi nimic cu el, l-au ocărât: că păcătos fiind, îi învață pe ei - dreptii - tainele lui Dumnezeu, - și l-au dat afară.

Iată tragicul situației. Orbul căpăta vederea, iar fariseilor li se întunecau ochii de mânie asupra lui și a lui Iisus. Un duh rău îi ținea de inimă ca să nu recunoască pe Iisus și să se lumineze și ochii sufletelor lor.

Iisus a tămăduit orbia ochilor, dar n-a putut tămădui orbia răutății. Orbia răutății nu are leac, dar... are pedeapsă.

Să urmărim de-acum desăvârșirea vederii orbului din naștere și desăvârșirea orbiei sufletești a fariseilor.

Când a auzit Iisus că l-au dat afară din sinagogă, aflându-l, i-a zis: „Crezi tu în Fiul lui Dumnezeu ?” Răspuns-a el și a zis: „Cine este Doamne, ca să cred într-însul ?” și i-a zis Iisus: „L-ai și văzut, și e cel ce grăiește cu tine”. Iar el a zis: „Cred, Doamne. Și s-a închinat Lui”.

Omul acesta, cu care avea Dumnezeu rostul să descopere lumii pe Fiul Său ca și creator al vieții, făcându-i din tină o pereche de ochi, s-a învrednicit de la Dumnezeu, la rândul-i, de descoperirea lui Iisus ca Fiul lui Dumnezeu, prin însăși dumnezeiasca mărturisire. De puține ori, s-a descoperit Iisus

pe Sine ca Fiul lui Dumnezeu: o dată samarinencii, a doua oară acestui orb din naștere și a treia oară ucenicilor, înainte de slăvitele Sale patimi.

Poate că aceasta a fost, în lumea aceasta, recunoștința lui Dumnezeu către el, pentru că a purtat cu răbdare orbia fărăvinăși pentru că L-a mărturisit pe Iisus „de la Dumnezeu” înaintea tăgăduitorilor Săi: că l-a învrednicit de o rară descoperire dumnezeiască.

Orb fiind și a căpăta, prin minune, o pereche de ochi, e o mare bucurie a vieții, o ieșire fericită din întunec. Ieșirea la lumina veacului acestuia. Pământean fiind și a te hotărî să mărturisești pe Dumnezeu cu orice preț și luare în derâdere, e o și mai mare bucurie, care te poate duce până la deschiderea ochiului credinței că ți se descoperă Iisus, Fiul lui Dumnezeu, Cel care e cu noi în toate zilele până la sfârșitul veacului.

A vedea pe Iisus, e o fericire care nu se aseamănă cu nici o bucurie pământească. Iar aceasta se întâmplă din când în când și din neam în neam, ca să nu se stingă dintre oameni siguranța existenței lui Dumnezeu.

Credința în Dumnezeu și mărturisirea Lui e ieșirea sufletului din întunec în lumina dumnezeiască, ieșirea în lumina veacului viitor.

Iată o tămăduire deplină, iată un misionar neînfricat al lui Iisus.

Obreji a 27.V.49.

CUNOAȘTEREA DE DUMNEZEU

-24-

Creștinismul se adresează persoanei. Se adresează celor trei facultăți ale sufletului: cunoașterea, iubirea și voința.

Texte:

1. Cunoașterea Sfintei Treimi, aceasta este viața veșnică. (Ioan 17,3). 2. „De mă va iubi cineva, poruncile Mele va păzi și voi veni împreună cu Tatăl și la el ne vom face locaș” (Ioan 14,23). 3. „Iar voi fiți desăvârșiți, precum Tatăl vostru cel ceresc desăvârșit este” (Matei 5,48) Iată deci cele trei însușiri sufletești: cunoașterea de Dumnezeu, ca o condiție a vieții veșnice; iubirea, o condiție a îndumnezeirii omului; și voința, o condiție a desăvârșirii.

Nu ni se cer lucruri imposibile. Desăvârșirea să nu sperie pe nimeni. În fiecare ins e ascunsă o măsură a sa, pe care o poate ajunge. Fiecăruia i s-a dat cel puțin un talant, cu care-și poate câștiga mântuirea.

Ni se cere doar o centrare a puterilor noastre sufletești în jurul lui Iisus, în care sunt ascunse toate comorile cunoștinței și ale înțelepciunii.

El e calea și ușa împărăției.

Cuvântul: „De se vor aduna doi sau trei în numele Meu, acolo voi fi și Eu în mijlocul lor” se poate înțelege în mai multe feluri, după sfinții Părinți. Se pot înțelege și oamenii, se pot înțelege și cele trei puteri ale sufletului, de care am pomenit și se pot înțelege și cele două sau trei părți ale omului: sufletul și trupul.

Subliniem această centrare a fapturii noastre în jurul persoanei lui Iisus, fiindcă de această centrare a firii noastre în jurul, sau în mijlocul lui Dumnezeu, atârână calitatea creștinismului nostru.

E un creștinism defectuos acela care exaltă numai câte una dintre aceste trei însușiri ale sufletului. De pildă: creștinismul nu e numai cunoaștere, căci aceasta duce la raționalism, - la o micșorare a lui pe măsura minții omenești, mărginită și neajutorată. Nu e nici numai iubire sau sentiment, căci aceasta duce la misticism, care nu e sănătos, în cele mai multe cazuri, și sfârșește în fanatism. Nu e nici numai voință, căci numai cu această însușire, se ajunge la activism și autoritarism, un fel de dictatură în numele lui Iisus.

Prin urmare, câtă vreme facultățile sufletești nu-s unificate în Hristos, omul nu e centrat în jurul lui Dumnezeu, creștinismul său e un creștinism sectar, sau dătător de sectă.

Și în confesionalism este ceva sectar când se exaltă deosebirile și li se dă o importanță pe care n-o au.

Îmbinarea armonică a însușirilor sufletești, asta e ceea ce urmărește creștinismul pentru creerea omului nou, căci așa erau acestea în Iisus.

Unde găsim pe Iisus ?

1. Ascuns în poruncile Sale.
2. Acoperit în Tainele Sale.
3. Nevăzut de față în orice cruce a vieții.
4. Întreg în Biserică, în marea obște a Bisericii.

Pe Dumnezeu nu-L putem cunoaște decât prin Iisus Hristos, care-I calea noastră la Tatăl. Iar pe Iisus nu-L putem câștiga fără poruncile, Tainele, Crucea și Biserica Sa, prin care fapta noastră se strămută din vrajba celor de aici în pacea împărăției ce va să vie. Găsind pe Iisus ne găsim pe noi înșine, destinul și veșnicia noastră.

Oradea, 5.VI.49.

UNDE MAI SUNT LIMBILE DE FOC ?

-25-

Astăzi, 50 de zile după înviere, s-a întregit Revelația. Astăzi s-a predicat de oameni, prima dată pe pământ, despre Sfânta Treime.

Duhul Sfânt, a treia Față a lui Dumnezeu, a venit din Cer: „fară veste, ca o suflare de vifor, și a umplut toată casa unde ședeau ucenicii. Și li s-a arătat, despărțindu-se niște limbi, ca de foc, și s-a lăsat câte una pe fiecare din ei. Atunci s-au umplut toți de Duhul Sfânt" (Faptele Apostolilor 2,2-4). Iar în casă erau Sfinții Apostoli și Maica Domnului: prima societate în Duhul Sfânt.

Deci astăzi este ziua întemeierii Bisericii.

Societatea care trăiește în Duhul Sfânt, sau societatea Duhului Sfânt cu oamenii.

Astăzi Duhul Sfânt unifică neamurile. Biserica are în lume rolul unificării neamurilor.

Prima Biserică a întemeiat-o Duhul Sfânt în Ierusalim și aceasta și-a luat numaidecât misiunea în lucru. Toate neamurile care se întâmplaseră de față în Ierusalim, astăzi aud cuvântul lui Dumnezeu în limba lor „cât se mirau toți și se minunau".

De ce se mirau și se minunau ? Iată câteva antecedente.

La început a fost o singură limbă între oameni și se înțelegeau toți. Aceasta a fost până la tumul lui Babei. Zidirea din Babilon voia să fie o legitimă apărare a oamenilor împotriva lui Dumnezeu, care, pentru fărădelegi, îi prăpădise cu potopul.

Această „apărare" a fost pedepsită cu înmulțirea și neînțelegerea limbilor. Până în ziua de astăzi se aude ecoul acestei pedepse. Orice neînțelegere, învrăjbire și confuzie se cheamă „babilonie" și „marele Babilon", și dă a se înțelege că din el lipsește Dumnezeu, sau a fost izgonit.

Astăzi, în ziua Cincizecimii, pedeapsa din Babilon încetează.

Toate neamurile pământului, adunate în Ierusalim - Scriptura pomenește 16 - astăzi se unifică într-o înțelegere de Dumnezeu, prin puterea și lucrarea Sfântului Duh, dată Sfinților Apostoli, dată primei Biserici. Astăzi toate neamurile aud, în limba lor, despre singurul lucru care mai poate uni laolaltă: despre existența unei „Societăți" desăvârșite, a Sfintei Treimi.

Deci marea societate a neamurilor e îndemnată să fie reflexul pământesc al acestei „Societăți" cerești, singura soluție a ieșirii neamurilor din babilonie.

Dar ziua Pogorării Duhului Sfânt mai însemnează și ieșirea omului din omenesc și frică, în dumnezeiesc și senin dumnezeiesc. Apostolii, deși văzuseră, ba chiar și ei făcuseră lucruri mai presus de fire, ei, care s-au încredințat de marea realitate a învierii din morți, încă mai plăteau tribut: tremurau din toate fibrele neputinței omenești.

Duhul Sfânt, prin pogorârea Sa, a șters frica din fire.

Putere de sus și limbă de foc s-a dat omului.

De acum nu mai grăiau din ale lor, ci din Duhul Sfânt. Așa e firesc: Dumnezeu să grăiască omului despre Sine, din om.

Dar atunci omul ia foc și luminează dumnezeiască.

Divina prezență strămută omul în fericirea după care de altfel umblă - a supremei certitudini. Atunci nu mai e putere pe lume, de care să se teamă, deși el nu e o primejdie pentru nimeni.

Numai așa se explică minunea că 12 oameni simpli, dar convinși de evidența divină, au biruit imperiul roman, stârnind în el o revoluție fără arme, cum nu s-a mai văzut alta. Au cutreierat până la marginile pământului, înfruntând toate primejdiile vremii și locurilor, câștigând credincioși lui Dumnezeu, nu numai prin viața și cuvântul lor, ci până și cu moartea lor, ultimul gest, și cel mai puternic, de biruință a spiritului asupra materialității lumii acesteia.

Iată ce destin are un om îmbrăcat în Duhul Sfânt: ce poate o limbă de foc a divinei prezențe.

-Unde mai sunt astăzi limbile de foc ?

-Aceasta nu e o întrebare, ci o propunere, pentru Pogorârea

Duhului Sfânt... Oradea.

6.VI.49.

CREDINȚA SUTAȘULUI

-26-

Rar s-a întâmplat să bucure oamenii pe Dumnezeu. Bucurie în cer se face când un păcătos se-ntoarce; dar bucuria pe care-a făcut-o sutașul din Capernaum lui Iisus e cu totul alta. Acesta era roman, sabie stăpânitoare peste Israel. Cu toate acestea îi plăcea credința într-un singur Dumnezeu, al lui Israel, și în Mesia pe care-L așteptau iudeii. De aceea le-a și clădit o sinagogă în Capernaum.

Căpitan roman, lasă la o parte mândria uniforme, lasă la o parte părerile vremii despre sclavie și iată-l că aduce ceva nou în fața lui Iisus:

iubirea de oameni.

Sutașul prețuiește pe ordonanța sa la rangul de om și intervine pentru el înaintea Proorocului lui Israel.

Căpitanul roman se roagă pentru ordonanță...

Dar nu numai rugăciune, nu numai iubire de om, ca om, ci și credință vrednică de Dumnezeu. Sutașul roman L-a recunoscut pe Iisus, Dumnezeu.

Iudeii n-au putut face aceasta.

Aceasta L-a mirat pe Iisus și L-a bucurat.

Săvârșirea minunii nu ne mai miră. Nu l-a mirat poate nici pe sutaș, de vreme ce aceasta era, după credința sa, un fapt de la sine înțeles și fără discuție.

Cam ce-am putea potrivi pentru noi, din Evanghelia cu sutașul ? Cred că acestea:

Ce preț are, înaintea lui Dumnezeu, credința fără discuție în Iisus Hristos, ca Dumnezeu.

Ce bucurie-I făceau lui Iisus dovezile iubirii de oameni, - și mai ales când aceștia-s neînsemnați.

Că nu-i neapărat de trebuință să vie Mântuitorul personal, pe jos, oarecum, ca să se săvârșească lucrul lui Dumnezeu.

Că ar fi bine să avem și noi smerenia pe care o avea sutașul, a nevredniciei de-a intra Dumnezeu în casa noastră, - că tocmai această smerenie îl silește să vie și să pună la rând ale noastre, toate.

Că numai o viață curată e în stare să asigure darurile acestea sufletești, care L-au bucurat pe Iisus.

Să-i fim recunoscători acelui sutaș roman, că ne-a dat model de credință și curăție sufletească. Să-i fim recunoscători că, în locul nostru, totuși s-a găsit cineva să-L bucure pe Iisus. Au mai fost și alții: Marta și Măria, surorile lui Lazăr; cu Lazăr era prieten. Avea și alți Lazări, iar mai pe urmă L-au bucurat cuvintele înțelepte ale tâlharului de pe cruce.

Am băgat de seamă că ori de câte ori bucura cineva pe Iisus, Iisus sălta cu Duhul și spunea lucruri privitoare la viața viitoare. Așa a fost și cu prilejul bucuriei pe care i-a făcut-o sutașul. Atunci a descoperit Iisus soarta evreilor până la sfârșitul lumii: că vor rămâne cei mai de pe urmă, deși au fost chemați cei dintâi în împărăția lui Dumnezeu.

Dar dacă noi, creștinii, suntem înaintea lor, aceasta n-o putem menține decât cu credința după modelul sutașului.

Prislop, 10.VII.49.

PROOROCUL DE FOC

-27-

Iată o personalitate a Vechiului Testament, care s-a impus lumii creștine, și la tot poporul, ca nimeni altul. Ilie e cel mai mânios prooroc. Pomenirea lui e legată de trăznete. (De altfel, într-o vreme când numai el singur mai rămăsese prooroc al Dumnezeului adevărat, pare că nu mai rămânea altă cale decât urgia lui Dumnezeu, împlinită prin gura pogorătoare de trăznete și prin cuțitul ucigaș de mincinoși al lui Ilie.)

Cu toate acestea Dumnezeu l-a smerit și pe el, că s-a temut de urgia unei femei, regina Izabela, a vremii. Ba și moartea și-a rugat-o.

Poate că Providența îl ține mereu treaz în conștiința creștinătății și pentru că mai are a-l trimite pe pământ în vremea celei mai de pe urmă necredințe.

Râvna lui mânioasă pentru Dumnezeu, va avea în vremea acelor 1290 de zile - de la Daniil - să vestească cele șapte cupe ale mâniei lui Dumnezeu asupra pământului.

Cum va fi acea strâmtoare, cum n-a mai fost alta de la începutul lumii nici nu va mai fi, am putea, pe departe, să ne dăm oarecum seama.

În acele zile: „Mulți vor fi curățiți, albiți și lămurii; iar cei nelegiuiri se vor purta ca cei nelegiuiri. Toți cei fărădelege nu vor pricepe, ci numai cei înțelepți vor înțelege" (ce vreme este: apropierea celei de A Doua Veniri) (Daniil 12,10).

Deci când se va coace neghina, Proorocul de foc îi va vesti văpaia ce-o așteaptă.

Și-l vor omorî; - crezând că așa au terminat cu Dumnezeu. Dar Dumnezeu îl învie pe Ilie.

Protivnicii își dau seama de zădărnicia protivniciei lor, și „rămășița din Israel" primește credința în Hristos - cum ne asigură sfântul Pavel (Romani 11,25-26).

Poate că pentru aceste destine viitoare pomenirea și mânia fulgerelor sale lovesc câteodată, chiar și în zilele noastre, de așa fel cât te pune pe gânduri...

Prislop, 20.VII.49.

IISUS ȘI SLĂBĂNOGUL

-28-

Aceștia sunt cei doi fii ai lui Dumnezeu: Iisus, mai înainte de toți vecii, și omul, fiul vremelniceii. Acesta de al doilea, a ajuns rău, a ajuns slăbănog.

Unii simt slăbănogi după trup, alții după minte: nu pot înțelege și nu se pot bucura de bine. S-a dovedit aceasta în nenumărate rânduri, când Iisus făcea bine omului.

*

Iisus a tămăduit un slăbănog. Nu-i nici o mirare - Dumnezeu fiind. Ce-a făcut ? - L-a iertat de păcate; de greșelile săvârșite împotriva vieții, împotriva firii sale, și i-a dat porunca să fie iarăși om, rudenii lui Dumnezeu.

- De altfel pentru această refacere a omului a și venit Iisus între oameni. El ne-a spus, cu toate prilejurile, că păcatele, greșelile împotriva vieții, acestea sunt cauza pentru care omul a ajuns un mutilat al vieții acesteia.

Refacerea omului este refacerea acestei înrudiri pierdute.

E de neînțeles cum nu simte omul cu sufletul că a ieșit din omenie, ci abia simte cu trupul, că s-a depărtat de Dumnezeu și a ajuns o grămadă de doage.

E de neînțeles că durerea trupului îl face să ceară ajutorul lui Dumnezeu, pe când de durerea sufletului, de strâmbarea sau amorfirea lui, nici că se mișcă.

E de neînțeles cum oamenii aleargă după sănătatea trupului, dar după iertarea păcatelor așa de puțin. Aceasta din urmă face înțeleasă pe cea dintâi.

Iisus le avea pe amândouă: și puterea de-a ierta păcatele și puterea de-a tămădui firea de neputințe. Făcea ochi unde nu erau din naștere,

îndrepta gârbovi, învia nervii omorâți de păcate, învia morții omorâți de moarte.

Nouă, preoților, încă ne-a dat Iisus jumătate din darul Său: darul de-a ierta păcatele omului în numele Său. A doua jumătate, a tămăduirii organice, nu ne-a mai dat-o, fiindcă și așa toți oamenii așteptăm să fim transformați, din oameni pământești, în oameni duhovnicești, în oameni nemuritori, în oameni cerești.

A făcut Iisus minuni - și oamenii cred că cele mai mari sunt cele care privesc sănătatea trupului - dar marea minune a învierii din morți, e ceea ce mărturisim când zicem: „aștept învierea morților și viața veacului ce va să vie. Amin".

Abia atunci va scăpa firea omului de slăbănogie.

Până atunci are puțința de-a scăpa de păcate. - Și aceasta e o minune mai mare decât a tămădui un stomac, o mână uscată, sau repararea unui ochi. Sunt lucruri grele și acestea, dar n-au nimic religios în ele. Le fac și medicii.

Omul le cere lui Dumnezeu; cere minuni.

În definitiv ce cere omul ?

Cere sfințenia pe care a pierdut-o.

Acesta-i singurul lucru pe care-l cere și Dumnezeu din partea omului. Iar sfințenia vieții o pot avea și oamenii cu un trup neputincios.

De aceea, nouă preoților, Iisus ne-a dat numai o jumătate din darul Său, rămânând ca cealaltă însuși să o împlinească, când va înceta desăvârșit slăbănogia omului, la înviere.

Dar a doua nu se dobândește fără prima.

Însăși vestirea împărăției Cerurilor a început cu cuvântul pocăinței.

Prislop, 24.VII.49.

HULITORII ȘI MĂRTURISITORII

-29-

Iisus, mergând, tămăduise doi orbi și îndată după aceea și un mut îndrăcit. De față erau două feluri de oameni: mulțimile și fariseii.

Mulțimile mulțumeau lui Dumnezeu, că niciodată nu s-au arătat așa lucruri în Israel, în vreme ce fariseii huleau pe Iisus, zicând că scoate dracii cu mai marele dracilor, - cu alte cuvinte, că e în înțelegere cu dracii, - că chiar El are drac.

E știută lupta pe care o duceau fariseii împotriva lui Iisus, fiindcă Iisus scotea poporul de sub exploatarea fariseilor și cărturarilor.

E știută și osânda pe care le-o vestea Iisus, „cărturarilor și fariseilor fățarnici” și „vaiurile” care-i așteptau.

*

Să adâncim puțin câteva lucruri în legătură.

În cărțile lui Moise (Facere 32,28) citim despre Iacov că într-o noapte s-a luptat cu Dumnezeu și era cât pe ce să-L biruie. Iacov n-a știut cu cine se luptă, decât la urmă.

De la această luptă Iacov s-a numit Israel, adică neamul care s-a luptat cu Dumnezeu.

Era noapte. Era nepricepere, necunoaștere de Dumnezeu. Obșnuit atunci te lupți cu Dumnezeu când nu-L cunoști. Atunci I te împotrivești când te crezi cineva.

„Dacă ești om, în viața ta trebuie să te lupți cu Dumnezeu, precum s-a luptat și Iacov. Ferice de tine dacă Dumnezeu va câștiga lupta. Și vai, dacă vei învinge tu pe Dumnezeu, - căci vei rămânea singur pe câmpul de luptă - și atunci nu tu ai învins, ci moartea.” (Nicolae Velimirovici, „Cugetări despre bine și rău”, p. 135)

Ce poate să fie că e în stare omul să primească orice altă părere, numai adevărul nu. Se împacă omul și cu gândul fioros că el e Dumnezeu, iar tot restul nu-i decât natură.

Iată ne-am rugat și ne rugăm pentru statornicirea timpului, că înnegrea spicul grâului în holde.

Dacă omul ar fi cine se crede, ar da ordin acestei naturi și ea ar trebui să-l asculte. Dar ea n-ascultă decât de Făcătorul ei. De aceea noi, cunoscându-L pe El stăpânul ei, noi ne rugăm, și, deși nevrednici, Dumnezeu ne ascultă rugăciunea.

Natura nu ascultă de autoritatea omului, ci ascultă de autoritatea lui morală, de sfințenia lui. Ascultă de acea înrudire a omului cu Tatăl său și făcătorul naturii. Natura nu se impresionează de frumusețea omului, prea puțin de știința lui, și deloc de autoritatea lui. Ascultă însă de smerenia lui.

Povestea nemulțumitului, care a cerut să conducă el vremea și care, uitând să poruncească vânt pe vremea legatului, la seceriș s-a trezit cu toate spicele goale. A renunțat să mai conducă el vremea.

„Cu cât omul e mai aproape de Dumnezeu, cu atât vede pe Dumnezeu mai mare și pe sine mai mic. Cu cât omul este mai departe de Dumnezeu, cu atât se vede pe sine mai mare și pe Dumnezeu mai mic” (Velimirovici). De la această apropiere sau depărtare a vieții tale de Dumnezeu atârână multe și înțelegem multe. Astfel: „depărtarea la care se ține omul de Dumnezeu îl face uneori să vadă numai omul. Apropierea îi face, pe alții, să nu mai vadă omul”. - Și trebuie calea de mijloc.

A spune că nu este Dumnezeu ci numai natură, nu dovedește nimic despre Dumnezeu. Aceasta arată doar atât: depărtarea aceluia de Dumnezeu. Smerenia vieții sau trufia ei sunt cei doi factori care ne apropie sau ne depărtează de Dumnezeu. Una îl mărturisește alta îl hulește. De aceea .zicem în toate împrejurările potrivite, că mersul vremii

atârână de mersul purtării.

Dacă ne înțelegem, turmă și păstori, să cerem ceva lui Dumnezeu, așa a spus că ne va da, spre slava Fiului Său, Domnului nostru Iisus Hristos.

Și nu putem îndrăzni a cere decât o viață curată; iar celelalte ni le va da El, căci știe El că ni le trebuie.

Prislop. 30.VII.49.

TEXTE

Din cântările Vecerniei și ale Utreniei:

„... De față erau Petru, Iacov și Ioan, ca cei ce aveau să fie cu Tine în vremea vânzării Tale; ca văzând minunile Tale să nu se înfricoșeze de patimile Tale.”

„Ucenicii Tăi, Cuvinte, s-au aruncat pre sine jos, pre pământ, neputând suferi să vază chipul cel nevăzut.”

„... Ci întărindu-i pre dânșii, împreună și ferindu-i, ca nu cumva prin vederea aceea să-și piardă și viața; ci precum puteau cu ochii trupești, suferind.”

„Și pre cei mai mari dintre Prooroci, pre Moise și Ilie i-a adus să mărturisească fără împotrivire dumnezeirea Lui. Și cum că El este raza cea adevărată a ființii părintești, ce stăpânește preste cei vii și preste cei morți.”

„Și s-a arătat frumusețea chipului cea dintâi, carea a ridicat întru sine ființa omenească.”

„Schimbarea omenească ceea ce va să fie întru a doua și înfricoșată venirea Ta, cu slavă ai arătat-o, Mântuitorule, în muntele Taborului...”

Texte din sfinții Părinți Sfanțul Ioan Gurădeaur:

„Toate ale vieții viitoare vor fi ziuă, strălucire și lumină. Ziua aceea e cu atât mai strălucită ca cea de aici, cu cât aceasta e mai luminoasă ca o candelă. Atunci nu va mai fi noapte, nici seară niciodată, ci o altfel de stare, pe care numai cei ce se vor învrednici de ea o vor cunoaște. Iar ceea ce va întrece toate acestea va fi bucuria de a petrece neîntrerupt cu Domnul, împreună cu puterile de sus. Că aceste cuvinte nu sunt podoabă goală, să mergem cu gândul pe munte, unde s-a schimbat Hristos la față, să-L vedem luminând cum a luminat, deși atunci nu ne-a arătat toată strălucirea veacului viitor.” (P.G. 47,291).

„Trupurile celor ce au bineplăcut lui Dumnezeu vor îmbrăca atâta slavă câtă nici nu pot vedea ochii aceștia. Oarecari semne și urme întunecoase ale acestor lucruri s-a îngrijit Domnul să ne dea atât în Vechiul Testament cât și în Noul Testament. Acolo fața lui Moise era luminată de atâta slavă, încât n-o puteau privi ochii israilitenilor. În Noul Testament cu mult mai puternic și decât lui Moisi, a strălucit fața lui Hristos.” (P.G. 48,603).

Sfântul Andrei Criteanul:

„Ce vrea să învețe Mântuitorul, suind pe ucenici pe munte ? - Să arate slava și strălucirea atotluminoasă a dumnezeirii Sale, în care s-a mutat natura omenească, ce auzise odinioară cuvântul: «Pământ ești și în pământ te vei întoarce.»” (P.G. 97,932-33)

Sfântul Vasile cel Mare:

„Răsplata virtuții e că devii dumnezeu și strălucești în lumina cea preacurată, devenind fiu al zilei aceleia neîntrerupte de întunecare... Căci s-a zis: dreptii vor străluci ca soarele...” (P.G. 29,400.D)

Pateric:

„Se spunea pentru un Awa al pustiei, că atunci când avea să se săvârșească, șezând părinții lângă dânsul, a strălucit fața lui ca soarele. Și le-a zis lor: «Iată, Awa Antonie a venit». Și după puțin a zis: «Iată ceata Proorocilor a venit». Și s-a îndoit în lumină fața lui. Și se părea ca și cum el ar fi vorbit cu oarecine, și i s-au rugat lui bătrânii, zicând: «Cu cine vorbești, Părinte ?» Iar el a zis: «Iată îngerii au venit să mă ia și mă rog să mă mai lase puțin să mă pocăiesc». Și i-au zis lui bătrânii: «Nu mai ai trebuință să te pocăiești, părinte». Și le-a zis lor bătrânul: «Cu adevărat, nu mă știu pe mine să fi pus început». Și au cunoscut părinții că a atins desăvârșirea. Și iarăși de năpraznă s-a făcut fața lui ca

soarele; și s-au temut toți. Și le-a zis lor: «Vedeți, Domnul a venit!». Iar Domnul a zis: «Aduceți-Mi pe vasul pustiului!»" (Awa Sisoe 14).

Sfântul Simeon Noul Teolog: „Imnele **iubirii** divine”:

Cuv. XXXIV:

„Ziditorul, - ia aminte ce-ți spun,

îți va trimite Duhul cel din Dumnezeu

Și te va insufla, va locui și se va sălășlui ființial

Și luminându-te și umplându-te de strălucire, te va turna din nou întreg.

Stricăciosul îl va face nestricăcios și va clădi iarăși Casa învechită, casa sufletului tău: Și va face cu totul nestricăcios și trupul întreg Și te va face pe tine dumnezeu după dar, asemeni lui Iisus.

Cuv. XIV:

„Căci cum ar putea să vadă omul

Slava lui Dumnezeu și firea smerită a omului, firea dumnezeirii ?

Dacă n-ar trimite El însuși Duhul Său dumnezeiesc

Și prin el se dă neputinței firii

Vigoare, tărie și putere și să facă pe om

În stare să vadă Slava Lui dumnezeiască ?

Căci altfel nu va vedea, nici va putea să vadă

Vreunul din oameni pe Domnul venind în Slavă

Și așa vor fi despărțiți nedreptii de drepti,

Și vor fi acoperiți de întunec pătătoșii

Și toți câți nu vor avea lumina în ei de aici.

Iar cei uniți cu El de-aici, și atunci

Vor fi împreunați tainic și adevărat cu Dumnezeu

Și vor fi nedespărțiți de împărtășirea cu EL Iisus:

A arătat marea lumină a veacului viitor.

Împărăția Cerurilor s-a coborât pe pământ,

Mai bine zis împăratul celor de sus și al celor de jos

A voit să vină să se facă asemenea nouă,

Ca împărtășindu-ne toți din El, ca din lumină,

Să ne arătăm lumini de-al doilea, asemeni celei dintâi

Și părtași împărăției cerurilor și împreună părtași

Ai slavei să fim, și moștenitori

Ai bunurilor veșnice, pe care nimeni nu le-a văzut vreodată.

Nicolae Arseniev: „Biserica răsăriteană" (pp. 93-94)

Povestește Motovilov că într-o zi, pe când sta de vorbă cu bătrânul Serafim, i se întâmplă să vadă pe neașteptate luminând lumina Duhului Sfânt.

Motovilov, bărbat foarte evlavios, stăruia neconținut pe lângă bătrânul Serafim să-l lămurească: ce este aceea a fi plin de Duhul dumnezeiesc ! Dar lămuririle sfântului Serafim nu-l mulțumeau. „Atunci, povestește însuși Motovilov, mă cuprinse strașnic de umeri, și-mi zise: «În acest moment, eu și cu tine, prietene, amândoi suntem în Duhul lui Dumnezeu. - De ce te uiți așa la mine ? - Nu pot să mai privesc, Părinte, răspunsei, fiindcă din ochii tăi scapără fulgere. Fața ți s-a luminat ca soarele și nu pot să o mai privesc fiindcă mă dor ochii...» Sfântul Serafim zise: «Nu te teme: uite și tu luminezi la fel. Acum tu însuși ești în plinătatea Duhului dumnezeiesc; altfel n-ai fi putut să mă vezi într-o asemenea stare.» Și plecându-mi capul către el, îmi spuse încetșor la ureche: «Dă mulțumire lui Dumnezeu pentru darul nespus ce ți-a făcut !» Apoi îl privii iarăși în față și mă cuprinse o teamă și un respect și mai mare.

În plină lumină a soarelui, în lumina mare de amiaza zilei, închipuiți-vă fața unui om care vă vorbește. Îi vedeți mișcarea buzelor, expresia schimbătoare a ochilor, îi auziți glasul, simțiți că cineva v-a cuprins de umeri - numai nu-i vedeți mâinile, nici pe el, nici formele lui, ci numai o lumină

orbitoare, care se întinde pe întinsul câtorva verste de jur împrejur, luminând cu raza sa limpede covorul de ninsoare care acoperă pajiștea și pădurea. Și ninsoare ușoară care pică în jurul meu și a falnicului bătrân."

Aceasta e lumina învierii - care se arată din când în când pe fețele sfinților - mărturie de aici a veacului ce va să vie.

Prislop, 6.VIII.49

IISUS PE MARE

-31 -

-Iisus sili pe ucenicii Lui să intre în corabie (în Biserică).

-Corabia trecea de cea parte a mării.

-Iisus e luat pe valuri drept o nălucă.

- Petru, ca să scape de îndoiala nălucirii, cere o probă despre existența lui Dumnezeu pe mare. I se împlinește dorința, dar „văzând urgia valurilor” se teme și începe să se scufunde.

Cufundarea lui Petru în îndoială, din cauza evidenței protivnice, ne învață virtutea credinței: să crezi în chemarea lui Iisus, împotriva mării. Ține sufletul tău liniștit în Dumnezeu, împotriva talazurilor evidente. A pune evidența valurilor în primul plan al sufletului, e îndoială declarată din punct de vedere al credinței.

A fi în îndoială, din cauza evidenței, e după fire; a fi în chemarea lui Iisus, e mai presus de fire, e firea după har. Aceasta nu se scufundă în mare.

Prislop. 7.VIII.49.

II

Iată pe scurt faptele petrecute înainte, a căror urmare e Evanghelia de astăzi:

După înmulțirea minunată a câtorva pâini și pești la mai multe mii de oameni, oamenii au vrut să-L pună pe Iisus împărat; - spun locurile paralele ale întâmplării. Ziceau ei că Iisus, iată, poate să-i scape de grija - veșnica grijă a omului - că moare de foame.

Iisus S-a amărât profund văzându-i că așa pământește înțeleg ei minunea cu pâinea. Iisus voia altceva cu ei: voia să-i suie la înțelegerea superioară a unei pâini cerești, la trebuința Sfintei împărțășanii.

Izbutise Iisus să ridice la o înțelegere superioară, pe o femeie - și aceea păcătoasă - de la apa obișnuită la apa cea vie, la o învățătură și la o veste, care a făcut-o să-și lase găleata cu apă obișnuită și să trezească Samaria în întâmpinarea lui Dumnezeu.

- Dar aci, cu mulțimile n-a izbutit același lucru. -

De aceea, din cauza amărăciunii, că n-a avut pe cine ridica la trebuința după o pâine a vieții veșnice, de aceea a încheiat repede cu ei, a silit pe ucenicii Săi să intre într-o corabie, îndreptându-i de cea parte a mării Galileii, iar El s-a retras singur să se roage.

Era seară și s-a făcut noapte. Pe mare s-a iscat furtună. Corabia era în mijlocul mării și în mijlocul nopții. - Ucenicii îngrijorați - dacă nu chiar speriați - se gândeau la Iisus. Când erau mai băntuiți de groază, iată văd pe Domnul umblând pe mare și apropiindu-Se de ei.

Pe ei nu-i părăsise.

*

Lăsăm descrierea faptelor concrete și trecem la semnificația lor. Toate întâmplările și faptele în care apare și persoana Mântuitorului au o semnificație pentru toate veacurile. Toată viața lui Iisus, cu toate amănuntele ei, are o permanență peste veacuri. -

Deci corabia ucenicilor e cofabia Bisericii. Biserica e corabia ucenicilor lui Iisus, care are să-i treacă de cea parte a mării, de cea parte a lumii.

Marea e marea vieții acesteia, care, câteodată se înfurie de vânturi. Sfântul Pavel le spune: „Vânturile tuturor învățăturilor”. Marea înfuriată începe să fie o primejdie; iar pe deasupra o mai acopere și noaptea: „noaptea neștiinței și a uitării de Dumnezeu”, - cum îi zic Părinții.

în atare împrejurări Iisus, deși vine pe mare ca pe uscat, e luat drept o nălucă, - poate tocmai de aceea că e mai presus de marea înfuriată.

Petru se face delegatul acestei societăți omenești, zburcimate de valuri și acoperite de întunec, cere o probă despre existența reală a lui Dumnezeu, ca să scape de îndoiala nălucii.

I se împlinește dorința, dar, „văzând urgia valurilor, se temu și începu a se scufunda”.

Cufundarea lui Petru în îndoială, din cauza evidenței protivnice, ne învață să luăm aminte la virtutea credinței: să crezi în chemarea lui Iisus împotriva mării. Să ții sufletul tău liniștit în Dumnezeu, împotriva talazurilor evidente.

A pune evidența valurilor în primul plan al sufletului, aceasta e îndoială declarată, din punctul de vedere al lui Dumnezeu.

Pe aceasta a mustrat-o Iisus, zicându-i lui Petru: „De ce te-ai îndoit, puțin credinciosule ?!”

Recunoaștem: a fi în îndoială, din cauza evidenței, din cauza întunecului nopții, din cauza sufletului îngrozit, a bănuielii: „nu cumva Dumnezeu e o nălucă”, - recunoaștem: e după fire.

Dar, a fi în chemarea lui Iisus, în credința în El, împotriva evidenței contrare, aceasta e mai presus de fire, e firea după Har.

Această credință, mai presus de fire, e clar că nu se scufundă în mare.

După ce Iisus a tămăduit îndoiala din sufletul ucenicului, a tămăduit și marea de vifor, încât s-a făcut liniște mare, cât s-au temut ucenicii.

Iată, trebuie să creadă Cineva pentru noi, până ce credem și noi: că Iisus nu e o nălucă. (- Și că totuși de El ascultă marea...)

Dar corabia Bisericii e și Casa Bărbatului înțelept; - Iisus e bărbatul înțelept, care și-a clădit casa pe stâncă - dumnezeirea Sa - și au venit ploile și vânturile și valurile și au izbit într-însa și n-au putut-o dărâma, fiindcă era clădită pe stâncă. Dar iată, în minunea aceasta, stânca umbla pe mare și sprijinea corabia ucenicilor.

Așa a fost până acum: au venit cercările asupra Bisericii: vânturile, ploile, valurile: ereziile, prigoanele - veacuri de-a rândul - și ispitele triumfului. - Da, și biruințele Bisericii sunt încercări. Un cugetător creștin din zilele noastre zice, nici mai mult nici mai puțin, că Biserica a supraviețuit ereziilor, a supraviețuit prigoanelor, dar nu se poate spune că s-a comportat la fel, când a ajuns în ispita triumfului.

E de-ajuns să ne amintim de veacul al IV-lea al erei creștine -veac de libertate pentru creștinism, creștinismul religie de stat —, așa se ticăloșiseră creștinii, încât un istoric al vremii scrie că dacă n-ar fi trimis

Dumnezeu pe sfinții Vasile, Grigorie și Ioan Gurădeaur, ar fi trebuit să vie Hristos a doua oară. Iată de ce e cu voia lui Dumnezeu ca marea să fie înfuriată câteodată.

Unde e Biserica ?

Zic unii: „Unde-s doi sau trei, adunați în numele Meu...” Zic alții: „Incuie-te în camera ta și te roagă în ascuns...” Și iarăși alții: „Biserică sunt eu «Templu al Duhului Sfânt».” Iar alții zic: „Unde e Papa, acolo e Biserica”.

Vechiul Testament - Sfânta Sfintelor cuprindea:

1) Tablele Legii; 2) Mana din pustie, și 3) Toiagul lui Aaron.

Noul Testament - Sfântul Altar:

1) Sfânta Evanghelie; 2) Sfânta împărtășanie, și 3) Sfânta Cruce.

Unde sunt acestea acolo e Biserica. Acolo e și Pâinea Vieții de care voia să le vorbească mulțimilor, - dar n-a avut la cine.

Arad. 14.VIII.49.

Bossuet: Oeuvre oratoires, de Ed. critique de L'Abbe J. Lebarq, Paris, 1927. Tom. III. Iisus umblă pe mare. Marcu 6,47.

202: „Biserica e asemănată cu o casă zidită pe stâncă și totuși ca o corabie care înoată prin mijlocul valurilor, bătută de vânturi și furtuni. - Parcă nimic mai slab ca Biserica, mereu agitată; și nimic mai tare ca ea, fiindcă nimic n-a putut-o cufunda, și iată rămâne mereu neatinsă, cu toate eforturile iadului.

Iisus pare să o părăsească furtunii, și El vrea să treacă pe lângă ea, ca și când nu L-ar fi atins primejdia ei.

Totuși să nu credeți c-a uitat-o: El va îngădui ca valurile să o zbuciume, dar nu să o înece, nici să o cufunde. El porunci vânturilor și «ele se opriă; El intră în corabie și ajunge la liman».

203: Iată cele trei furtuni furioase care au tulburat starea

Bisericii: de îndată ce apărură pe pământ, s-a ridicat necredința și a înțepit persecuțiile; apoi curiozitatea s-a stârnit și ea a făcut să se nască ereziile; în sfârșit corupția moravurilor s-a ivit, care așa de puternic a umflat talazurile, «cât corabia părea aproape învăluită».

Necredincioșii s-au adunat ca să-i distrugă temeliile; ereticii au ieșit ca să-i smulgă copiii și să-i deșire măruntaiele; iar dacă creștinii răi au rămas în sânul său, aceasta ca să-i împingă veninul până la inimă.

Trebuie că e bine întărită această Biserică, dacă ea și-a susținut trăinicia, cu toată silința prigoanelor; cu toate atacurile ereziilor, ea a fost stâlp al adevărului; cu toate pogorămintele depravărilor, Biserica a rămas totuși centrul iubirii. **204:** Nu e de mirare - dacă vom înțelege omul. Spun, că noi toți avem în adâncul inimi o începătură (principiu) de împotrivire și de respingere a tuturor adevărilor divine; în așa măsură că, omul lăsat de capul lui, nu numai că nu le poate înțelege, ci, ca urmare, nu le poate suferi, și fiind izbit în acest punct, el e ca forțat să le combată. Această începătură de respingere se numește în Scripturi necredință (Luca 9,41); alteori duh de neîncredere (Efeseni 2,2); alteori duh de necredință (Coloseni 3,6). El e în toți oamenii, dar nu produce în noi toate efectele sale, pentru că darul lui Dumnezeu îl împiedecă.

Dacă veți sui până la obârșii, veți găsi, dumneavoastră, că două lucruri produc în noi această respingere: prima e orbia; a doua trufia. Orbia ne e arătată în Scripturi într-un chip limpede: ele spun că «păcătoșii au uitat pe Dumnezeu...» (Psalmii 9,18; 118,139; 49,22). Ce vrea să spună acest «uitat» frații mei? E ușor de înțeles: că Dumnezeu, în adevăr, luminase omul cu cunoștința de bine, dar omul a închis ochii de la această lumină; el s-a lăsat condus de simțurile sale; puțin câte puțin el n-a mai gândit la ceea ce nu mai vedea: el a uitat cu ușurință ceea ce nu mai gândea.

205: Această uitare n-ar fi mare lucru, ca să ne îndemne la împotrivire, dacă nu i s-ar uni orgoliul (trufia); dar el a venit, spre nenorocirea noastră, ca, pe lângă ca omul să fie orb desăvârșit (la l'extremite), pe deasupra să mai fie și trufaș. Părăsind înțelepciunea lui Dumnezeu, el și-a făcut o înțelepciune după chipul său: el nu știe nimic și crede că știe toate; - iar dacă i-am aminti că din tot ce spune nu înțelege nimic, o ia ca o înfruntare pentru neștiință; el n-o poate suferi, îl irită. Dacă îi lipsește rațiunea, el întrebuițează forța. **206:** ...Tot ce nu înțelege, combate. «Tot ce nu înțelege, hulește.»

(Judecători 10). Iată pentru ce le spune Iisus: «Voi vreți să mă omorâți, răi ce sunteți, pentru că cuvintele Mele nu încap (prind) în voi» (Ioan 8,37). Ce teroare, frații mei, de-a urzi să omori un om, pentru că nu înțelegi cuvintele lui.

... Cu cât adevărurile erau mai înalte, cu atât superba lor rațiune era turtită (etourdie) și nebuna lor împotrivire era aprinsă. După acestea, vă mai îndoiiți de acea începătură a împotrivirii, pe care o ignoranță învechită și trufașă a brăzdat-o în inima oamenilor împotriva lui Dumnezeu și a adevărilor Sale ? Iisus Hristos a probat-o primul.

Biserica Sa, dănuind în lume, ca să susție aceeași învățătură prin care dumnezeiescul învățător smintise pe trufași, va putea ea fi lipsită de vrăjmași ? Nu, frații mei, nu-i cu puțință: fiindcă credința pe care o mărturisește ea surprinde lumea prin noutatea sa, turbură duhurile prin înălțimea sa; sperie simțurile prin asprimea sa, - iată de ce se pregătește ea de suferințe !

Trebuie ca ea să fie urâtă de toată lumea, și trebuie s-o știți, creștini, e un lucru de neînțeles ceea ce a suferit Biserica lui Dumnezeu vreme de aproape 400 de ani sub împărați necredincioși. Ar fi nesfârșit de spus. Mulțumiți-vă cu aceasta că era așa de împovărată și de ura publică și de învinuirile de tot felul, cât era acuzată puternic de toate neorânduiriile lumii.

Dacă nu ploua pe pământ, dacă barbarii năvăleau și făceau prăpăd, dacă inunda Tibrul, creștinii erau cauza !

207: Psalmul 128: «Copiii mei, răspunde Biserica, nu mă mir prin câte am trecut: sunt obișnuită din tinerețile mele; aceiași dușmani care mă atacă, m-au prigonit din tinerețile mele.»

... Avei, omorât de frate-său Cain... Enoh... familia lui Noe... Avraam... Moise... Ilie... Profeții... Iisus Hristos...

Apostolii. Prin urmare, fiii mei, zice Biserica, nu e mirare de prigoane. Privește vechimea mea, părul meu argintiu... Nu-mi

întorc fața împotriva lor, pentru a mă împotrivi prigoanelor... 208: Cu toate că par mereu plutind, mâna atotputernică ce-mi servește de sprijin va ști cum să mă ferească de înec."

Dacă Dumnezeu o a sprijinit cu atâta putere împotriva prigoanelor, credeți, dragii mei, că o va lăsa înfrântă de erezii ? Nu, dragii mei, să n-o credeți.

209: II. A doua furtună asupra Bisericii a întezit-o curiozitatea:

curiozitatea, frați creștini, e pacostea minților, ruina evlaviei și mama ereziilor. Pentru a înțelege bine acest adevăr, trebuie arătat, înainte de toate, că înțelepciunea divină a pus margini cunoștințelor noastre. Căci după cum Providența văzând că apele mării se întind și se împrăștiaseră peste tot pământul, acoperindu-i toată suprafața, le-a prescris un hotar care să nu le permită de a-l trece, tot așa, știind că neînfrânarea minților se va întinde până la infinit, i-a hotărnicit limite peste care i-a poruncit să nu se întindă. (Tit 3,9)

... Dar curiozitatea minților trufașe nu poate suferi această modestie. «Valurile se ridică până la cer și se pogoară până în străfunduri» - zice Scriptura (Psalmul 106, 25-26) 210: ... Ei sunt turburați ca bețivii. În capul lor e huruială. Acolo toată înțelepciunea lor se împrășteie, și pierzând drumul rătăcesc, înfundându-se în erezii. Arie, Nestorie... curiozitatea voastră v-a pierdut!

Singurul remediu: ascultarea de Biserică.

211: ... Trufia ereticului se răscoală: Ce ?! voi crede eu credința altuia ? Eu vreau să văd, să înțeleg eu.

... Copii denaturați...

III. Nu vă pot ascunde rușinea sa: vreau să zic despre purtările stricate ale celor din sânul său.

Prosperitatea a atras pierzarea. (Trândăvia a venit, disciplina a slăbit.) În vreme ce numărul credincioșilor creștea, ardoarea credinței scădea...

214: Biserica nu-i făcută decât pentru sfinți - drept că din toate

părțile sunt chemați copiii lui Dumnezeu; toți cei ce sunt în număr, să intre, - dar mulți intră peste număr.

... Dragostea a răcit, scandalul (sminteala) s-a ridicat până în Casa lui Dumnezeu. Iar Satana va zice: «Aceasta e Biserica ? Aceștia sunt urmașii Apostolilor ?»" I Corinteni 13.

Arad, 14.VIII.49

Nu se poate vorbi numai despre Maica Domnului.

Ea e prevăzută de Providență îndată după căderea omului.

Deci pomenirea Ei, pune din plin, problema refacerii omului.

Primul om refăcut, e Iisus, Fiul Ei, și toți ucenicii lui Iisus, deci Ea e și Maica Bisericii. A fost instituită, chiar de Iisus, când era pe cruce, ca maică a creștinătății, când i-a dat pe Ioan de fiu și lui Ioan i-a dat-o pe Ea de maică.

Dacă viața noastră s-ar reduce numai la viața aceasta, cea între leagăn și mormânt, toată zdroaba vieții ar fi fără sens. Dar viața noastră nu e numai atâta.

Știm de la Iisus, că vom purta și chipul pe care ni l-a arătat El, schimbându-Se la față. Aceasta însă, când Se va naște în noi Iisus, așa cum S-a născut în sfânta Fecioară.

Prin asceză și iubire sufletul nostru trebuie să ajungă la curăția sufletului fecioară, în care se va naște chipul nostru veșnic.

Nu e prin urmare numai o urmare a Domnului, o „imitatio Christi”, ci și o urmare a Maicii Domnului. Iar Maica Domnului n-a fost scutită de niciuna din durerile omenești. De mică a cunoscut refugiul și prigoana lui Irod. Sabia durerilor a fost profețită pentru sufletul Ei.

Ea e modelul desăvârșit de curăție și iubire, duse până la jertfa: dovadă, că puțini erau până sub crucea Răstignitului, și printre cei puțini, era Maica Domnului.

Tot așa, pe lângă orice răstignit al vieții acesteia, puțini mai rămân pentru el către Dumnezeu, și printre cei puțini, e Maica Domnului. -Căci, spre a ajunge la refacerea noastră, trebuie să trecem prin multe răstigniri, și avem trebuință de o inimă de mamă pentru noi către Dumnezeu.

Dumnezeu ne părăsește uneori; sfinții nu sunt ascultați, dar iubirea de mamă întoarce asprimea Dreptății lui Dumnezeu din nou în iubire.

Exod 32: Moise se ruga, strâmtorând pe Dumnezeu: încetează Doamne urgia Ta și potolește-Ți mânia și socotește cu blândețe greșala poporului Tău. Adă-ți aminte de robii Tăi: Avraam, Isaac și Iacov...

- Nu ! a răspuns Dumnezeu. Lasă-Mă să-i zdrobesc, căci cu urgie M-am mâniat asupra lor și vreau să-i prăpădesc !

- Dacă nu-i ierți, șterge-mă și pe mine din Cartea Vieții!

Și a încetat urgia lui Dumnezeu; și pentru rugăciunea lui Moise i-a iertat pe ei.

Cine-i Moise și cine-i Maica Domnului ?

Când te-a lepădat Dumnezeu și nici sfinții nu se mai roagă pentru tine, a mai rămas cineva care nu te-a părăsit: e Maica Domnului, iar Maica Domnului e ascultată.

„Între robii lui Dumnezeu și Maica lui Dumnezeu e o deosebire fără margini” - zice sfântul Ioan Damaschin. Dacă Moise, un rob, poate, prin rugăciunea lui, să oprească urgia lui Dumnezeu și nu-L lasă să se răzbune pe închinătorii la idoli, - cu atât mai mult rugăciunea sfintei Fecioare Maria, va opri să nu cadă urgia divină, peste păcătosul popor creștin.

Al VH-lea Sobor ecumenic, având în vedere rătăcirile ereticilor despre sfinți și despre Maica Domnului, hotărăște:

„A cinsti și a mări mai întâi pe Născătoarea de Dumnezeu: mai înaltă decât toate puterile cerești; iar de asemenea și pe sfintele Puteri îngerești, fericirii și întru tot lăudații Apostoli și Prooroci, pe sfinții mucenici, morți pentru Hristos, pe sfinții și de Dumnezeu purtătorii dascăli, și toți dreptii cuvioși bărbați, și a cere mijlocirea lor, pentru că ei ne pot apropia de împăratul tuturor - Dumnezeu.”

Și cântă Biserica:

„Sub milostivirea Ta scăpăm Stăpână, Născătoare de Dumnezeu Fecioară ! întru rugăciunile noastre nu ne lăsa pe noi în scârbe, ci ne mântuiește din nevoi: Una, curată, Binecuvântată: Preasfântă Născătoare de Dumnezeu.”

Arad, 15. VIII.49

LUCRĂTORI UCIGAȘI VIE SĂLBĂTĂCITĂ

-33-

Pilda lui Iisus rezumă toată strădania lui Dumnezeu cu via Sa: lumea aceasta și cu lucrătorii viei: oamenii. Într-o pildă, rezumatul istoriei.

De aci rezultă că Dumnezeu are un rost cu lumea Sa, la care a întovărășit și pe om.

Se tânguie Dumnezeu omului:

„...Am sădit viță bună, de soi, și iată acum rodește struguri sălbateci... Voi smulge-o și-o voi arunca-o !”

Implinindu-se urgia lui Dumnezeu cu via, Ieremia proorocul, omul, se tânguia lui Dumnezeu:

„... Doamne ai milă de via aceasta, pe care a sădit-o dreapta Ta, că iată toată e păraginită și o rămă mistrețul din pădure...”

Ce însemnează întunerecul și ascunzișul pădurii, precum și cine e mistrețul din pădure, e ușor de bănuț.

Iisus a fost scos din vie și omorât.

Oamenii cred că Dumnezeu nu mai are nici o putere, nici un drept asupra lumii...

Oamenii îl prigonesc pe Iisus și în istorie. Iisus a fost prigonit personal și omorât. Au fost prigonite faptele Sale: minunile. A fost prigonită învățătura Sa.

Și au fost prigoniți toți ucenicii Săi de-a lungul istoriei. Pentru acest lucru s-au răsculat și s-au unit împotriva Lui: ereziile, prigoanele și coloana nesfârșită a slăbiciunilor omenești.

Prislop, 11.IX.49.

VIATĂ ȘI VIAȚĂ VEȘNICĂ...

-34-

Toți suntem condamnați la moarte și mai nimeni nu crede că va muri; - vorbesc de-o credință care să-ți transforme viața în vederea morții, în vederea Vieții. Toți suntem chemați la viață și mai nimeni nu trăiește viața aceasta după aceea la care suntem chemați. Trăim omorând această chemare.

Nu e puțin lucru să zici unui mort: „Scoală, întoarce-te la viață !” Așa ceva nu poate decât Stăpânul vieții și al morții. Și Iisus e Stăpân și al morții și al vieții.

Pe oameni îi înfioară întoarcerea unui mort la viață, fiindcă obișnuit, așa ceva nu se întâmplă. Pe Iisus L-a copleșit mila de durerea omenească și a mângâiat-o, ca nimeni altul.

Trei morți a înviat: o copilă, un tânăr, - cel de astăzi - și pe un prieten al Lui, pe Lazăr. Cineva a băgat de seamă că Iisus a înviat pe acești trei morți așa: pe unul în casă, pe al doilea în drum spre groapă și pe al treilea din groapă, după patru zile.

Putea să învie pe toți.

Putea să oprească moartea.

Totuși n-a oprit definitiv moartea, nici pentru cei pe care i-a înviat. Ei au murit mai târziu iarăși.

Iisus însă dorea omului o altă înviere: o înviere a sufletului; o înviere fără de moarte. Iisus tânjea după transformarea sufletească a omului, după convertirea lui la Dumnezeu.

Iisus a venit înaintea oamenilor cu propria Sa înviere din morți. Prin aceasta ne arată nouă, oamenilor, ce vom avea să fim. Acum suntem ca noi, atunci vom fi ca El. Numai cât, acum, trebuie să trăim, să simțim, să tânjim și să suferim ca El - și pentru aceleași pricini. În temeiul unui așa acum, nădărdim un așa atunci.

Iisus ne-a asigurat zicând:

„Amin, amin zic vouă: Cel ce ascultă cuvintele Mele și crede în Cel ce M-a trimis pe Mine, are viață veșnică și la judecată nu vine, ci s-a mutat din moarte la viață” (Ioan 5,24). Iar în alt loc ne spune: „Iar viața veșnică aceasta este, ca să te cunoască pe Tine, singurul, adevăratul Dumnezeu, și pe Iisus Hristos pe care L-ai trimis” (Ioan 17,3).

Deci veșnicia noastră, întrucât atârnă și de noi, atârnă de: ascultarea, credința și cunoașterea lui Dumnezeu. Trup-suflet; voință, simțire și minte; tot omul e chemat și ajutat să-și lucreze luminos veșnicia. Pentru aceștia, care urmăresc rosturile vieții dincolo de hotarele mormântului, pentru aceștia însuși Iisus ne-a spus că se roagă.

De ce este totuși moarte între oameni și după prădarea iadului ? -Fiindcă nu e acum definitivă biruință asupra morții, și în ce ne privește pe noi, oamenii.

Într-una din dezlegările morților se arată motivul: „Pentru ca răutatea să nu fie nemuritoare, ai poruncit ca această faptură să se dezlege: sufletul să se întoarcă la Dumnezeu care L-a dat, iar trupul să se întoarcă în pământul din care a fost luat...” până la învierea cea de obște, când îl vom primi transformat și nestricăcios, cum tânjea și apostolul Pavel.

Aceasta e biruința Vieții asupra morții, biruința pe care o așteptăm.

Prislop, 10.X.49.

PORUNCA DESĂVÂRȘIRII

-35-

îndărătnicii de noi, n-ar trebui să vorbim despre această poruncă a desăvârșirii și iubirii de vrăjmași, fiindcă nu facem altceva decât ne scuzăm mereu, că nu putem. Cu alte cuvinte repetăm același păcat, pe care l-a făcut Adam, dând vina pe Dumnezeu pentru căderea sa. Înfruntăm pe Dumnezeu, că ne-a poruncit un lucru imposibil.

Desăvârșirea și iubirea de vrăjmași nu sunt nici măcar sfaturi evanghelice; sunt porunci. Prin urmare cu împlinirea sau neîmplinirea lor, stăm sau cădem din creștinism.

Să nu descurajeze nimeni; fiecare are măsura sa, pe care trebuie să o ajungă. Pe ce cunoaștem aceasta ? - Pe cele ce ni se întâmplă; pe cele ce ne vin fiecăruia să le trecem, ținând seamă de aceste două porunci. Providența conlucra cu noi pentru desăvârșirea noastră: prin toate împrejurările grele, din care nu putem ieși teferi decât lepădându-ne de noi înșine, ducând o cruce în fiecare zi și îmbiați cu protivnici, plini de ură, capabili să ne și dezlege de viața aceasta.

Dacă nu înțelegem țeșerea Providenței, care urmărește desăvârșirea noastră, prin tot felul de încercări inevitabile, atunci cădem în părerea că desăvârșirea noastră trebuie să ne-o facem noi, ceea ce e o trufie iară seamănă. Încremenim desăvârșirea într-o problemă.

Cât suntem de departe de iubirea de vrăjmași, și zarea desăvârșirii cât e de departe, ne stă probă faptul că aproape în fiecare casă trăiesc laolaltă oameni care nu se înțeleg.

Dar să ne întoarcem la noi: abia se mai propoveduiește iubirea de oameni! Ar trebui să devenim întâi oameni!

Nu-i vorbă - trebuie să înțelegeți și aceasta - că din toate suferințele care turbură furios viața omenească, cea mai mare este ura, dușmănia și răzbunarea: unul și același diavol: boarea iadului între oameni.

O, tu ură, care vii din iad și faci și lumea iad !...

Sigur că a propovedui iubirea de vrăjmași între asemenea condiții de iad, însemnează să o pățești la sigur. Astăzi se înțelege lucrul acesta cel mai bine. Dar când mai și trăiești iubirea de vrăjmași, iubirea care nu face deosebirea între oameni, asemenea lui Dumnezeu, care trimite ploaie și peste cei buni și peste cei răi, riscurile sunt ultime: crucea te așteaptă.

- Să nu se creadă că în lumea aceasta poți crede în desăvârșire nepedepsit! Iar Iisus se ruga pentru ucigașii Săi...

Aceasta n-o pot face decât oamenii hotărâți să sfârșească pe o cruce. Ce facem ? Fricoșii - scrie - că nu intră în împărăția lui Dumnezeu. Deci porunca aceasta, a iubirii de vrăjmași și a desăvârșirii, chiar și Dumnezeu a plătit-o cu viața.

Deci până nu ne cheamă Dumnezeu, trimițându-ne El împrejurările care să ne dezlege și de frică și de îndrăzneala trufiei, curajul nostru ar semăna mai mult a păcat decât a virtute. Ar fi sinucidere și nu jertfa a iubirii.

E aci o cumpănă rezemată pe conștiință: noi suntem și din lumea aceasta, desăvârșirea nu-i din lumea aceasta. Porunca desăvârșirii ne cere, pur și simplu, strămutarea - încă în lume fiind - în împărăția din care ne-a venit desăvârșirea, îmbrăcată concret, într-un Om-Dumnezeu, în Iisus Hristos.

Iisus a trezit în noi îndemnul desăvârșirii, îndemn întărit profund în însăși natura creștinismului, dar prin condiția umană ni se refuză. Suntem hotărât îndemnați spre și hotărât opriți de la. Ce rost are așezarea noastră între pintenii acestui imperativ și frânele acestui refuz -, e greu de spus.

Când tensiunea acestei cumpene de conștiință va aduna destulă energie, Providența va aduce dezlegările...

A încercat omul toate: bogăția, puterea, știința, păcatul, dar fericit nu l-a făcut nici una ! „Iisus ne îmbie încercarea Sa, cea din urmă: încercarea iubirii. Aceea pe care nimeni n-a făcut-o, sau pe care puțini au încercat-o, doar clipe ale vieții lor. Cea mai cutezătoare, cea mai protivnică pornirilor din noi; dar singura care se poate ține de ceea ce făgăduiește!" (Papini)

Iată de ce crucea e o taină, și se dezleagă numai celor ce o iubesc. Aceștia sunt „fiii Celui Preaînalt".

Prislop 2.X.49.

OSÂNDIREA IERTĂRII...

-36-

Unul din marile păcate ale fariseilor.

Fariseul - dreptul după părerea sa - osânda în cugetul său pe păcătoasă - nu păcatul.

Iisus - dreptul după adevăr - ierta păcătoasa, fiindcă singură se osânda de păcatele sale.

Osândirea din ochii fariseului interzicea pocăința femeii. După fariseu, după punctul de vedere fariseic, nu există convertire. Poate că și de aceea a lepădat Iisus „dreptatea” mioapă a fariseilor.

Dar osândirea cade în propria sa sentință: fiindcă ea interzice iertarea, atrage asupra-și această interzicere. Osândirea nu are îndreptare. Ricoșează în ea chiar și tactica divină, căci fariseul osândi iertarea, pe care o dădea Iisus femeii; adică osânda pe Dumnezeu însuși pentru că ierta.

Cine știe, poate că la farisei s-a gândit Iisus când a zis că vor fi judecați cu judecata cu care judecă.

Fariseul era solipsistul vremii sale, care se credea până și criteriul lui Dumnezeu.

Ce trufie groaznică găsești la câte unii „drepti”.

Nu în zadar a zis Iisus, că mai mare bucurie se face în Cer pentru un păcătos care se întoarce, decât pentru 99 de „drepti”.

Nu în zadar se zice că cea mai primejduită este mântuirea sfântului. De aceea Dumnezeu le ascunde conștiința de sine a sfințeniei. Sfinții sunt fără să știe că sunt. Aceștia țin morțiș că-s păcătoși.

Prislop, Luni XXI

9.X.49. Luca 7,36-50

Evangelhia aceasta prezintă pe Iisus în misiune „prin orașe și sate, propovăduind și binevestind împărăția lui Dumnezeu”. Era însoțit de cei 12 ucenici și de niște femei, cărora Iisus le făcuse bine și de aceea ele îl urmau și-I aveau de grijă din averile lor.

E un tablou simplu și impresionant.

Ignatiu de Loyola era un militar ambițios; din ambiție a creat ordinul iezuit, numai ca să facă și el ceea ce făcuse sfințul Francisc de Assisi. Metoda duhovnicească a lui Ignatiu de Loyola se bazează pe imaginație.

Îți reprezinți cu mintea pe Iisus într-o împrejurare oarecare și te închipui și pe tine amestecat printre auzitorii de atunci ai lui Iisus. Stăruiești în această închipuire și în toate sentimentele ce le trezește această transpunere.

Pentru începător e o treabă de ajutor; dar riscurile imaginației sunt ocolite în duhovnicia Răsăritului. (Năluciri, vedenii false, etc.)

Răsăritul meditează fără imagini, chiar contra imaginilor, ba și vedeniile reale le refuză - nu din rea credință sau din duh de împotrivire, ci din grija de-a nu greși primind orice. Și se știe că Dumnezeu nu se supără când se stă pe acest punct de vedere.

Meditația ortodoxă e cu termenii care „nu pun tipar pe minte”, cum zice unul din sfinți, termeni care nu stârnesc nici o imagine. Iată câțiva termeni fără chip: „Eu sunt Adevărul”; „Dumnezeu este iubire”; „Duh este Dumnezeu”; „Cunoașterea de Dumnezeu este viața veșnică”, etc.

Dar fiindcă noi nu putem fi contemporanii lui Iisus, ca unii ce trăim în hotarele vremii, poate fi Iisus contemporanul sufletului nostru peste veacuri; contemporan peste timp și chip.

Iată o motivare și un cadru a rugăciunii meditative: „Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine păcătosul”.

Inspirăm atotprezența Sa în Preasfânt numele Său și expirăm chipul nostru de păcat...

Prislop, Marți XXI

10.X.49 Luca 8,1-3

Iisus donnea în corabie.

Ce pildă de omenitate ! Frânt de ostenit, face și Iisus ce face omul: se odihnește, doarme. E ascunsă aci o divină smerenie.

„S-a stârnit vânt vijelios". Iisus dormea. Corabia se primejduia. Iisus dormea înainte. Ucenicii s-au alarmat de spaima morții, și apropiindu-se de Iisus cu spaima lor „L-au deșteptat zicând: «Învățătorule, învățătorule», trezește-Te că pierim !"

Iisus a certat vânturile. Marea s-a liniștit cât s-au temut ucenicii.

Mai rămânea de liniștit defectiunea sufletească a ucenicilor. Sufletul lor speriat de valuri s-a speriat și de liniștirea lor. Frica de valuri pătrunsese furtună în suflete.

Iisus dorea de la ei - și de la toți credincioșii lumii - o liniște de adâncime: liniștea siguranței în Dumnezeu. Aceasta ar da să se înțeleagă că, în jurul unui om liniștit - din cauza rădăcinilor lui în adâncul Cerului - se face liniște pe pământ. Omul trebuie să fie statornic în adânc de cer ca să nu-l sperie neliniștile de la suprafața vieții. Cam pe așa rațiuni cred să-și fi întemeiat Iisus înfruntarea de necredință, pe care a adus-o ucenicilor.

Întrebându-i de credință, Iisus a certat furtuna îndoielilor.

Iisus a adus credința Sa, liniștea Sa de adânc, leac nestatorniciei mării și spaimelor sufletului omenesc.

Furtunile sunt lecții inevitabile ale Cărții Vieții. Cea mai grea e furtuna răspunderilor. „Mai multe sunt furtunile care zbuciumă sufletul preotului, decât talazurile care băntuie marea", - zice sfântul Ioan Gurădeaur, despre preot.

Sunt însă ucenici ai lui Iisus, în care Cerul a prins rădăcini adânci. De aceștia a ascultat până și firea neînsuflețită. Taina lor e aceasta: prin nevointă și dar au dobândit o ascultare desăvârșită de Dumnezeu: au făcut liniște în firea lor mai întâi; - și zic părinții: „De cine ascultă de

Dumnezeu și Dumnezeu ascultă !" în preajma lor fiarele și talazurile își uită sălbătăcia. Ascultarea aceasta restabilește omul și natura în starea și prietenia străveche din Rai.

„Fiule, zice sfântul Serafim, adună duh de pace în sufletul tău, și mii de inși se vor mântui în jurul tău".

Prislop, Miercuri XXI

12.X.49 Luca 8,22-25

CINE E IISUS ?

-39-

S-a întrebat Irod care, aflând de la Magi, cine-I, L-a osândit la moarte, crezând că, omorând 14.000 de prunci, va scăpa și de Iisus. S-a întrebat Irod Tetrarhul, fiul său, care, „auzind toate câte făcea Iisus, nu se dumerea ce să creadă despre Dânsul”.

Se întrebau cărturarii și fariseii, smintindu-se pentru formalități înfrânte, *și sărind ca arși: Cine-i Acesta, de iartă și păcatele ?!*

Se întrebau până și Apostolii: Cine-i Acesta: că ascultă de EI și vânturile și marea ?

Și s-au întrebat un șir nesfârșit de nedumeriți. S-a întrebat puterea lumească. S-a întrebat toată trufia minții. S-a întrebat și toată necredința.

Toți aceștia L-au reflizat, L-au osândit și L-au omorât pe Iisus. Iar aceasta s-a întâmplat permanent în istorie.

E semn că Iisus e Cineva care sparge permanent limitele istoriei; iar istoria se apără.

Cine e Iisus pentru noi ?

Pe contemporanii lui Iisus îi înțelegem că le era greu să-L creadă chiar Dumnezeu. Dar după dovada învierii Sale, dovada dumnezeirii, după arătarea Sa și intrarea mai presus de fire prin ușile încuiate, după petrecerea Sa cea nevăzută în preajma gândurilor omenești, după arătările Sale în drum spre Emaus, lui Luca și Cleopa, pe drumul Damascului, prigonitorului Saul, unui alt prigonitor al veacului nostru, indianului Sundar Singh, - cu aproape un nor de martori, noi nu mai putem fi fără răspuns.

Las ca știute răspunsurile Teologiei.

Pentru noi Iisus e Sensul vieții și al Istoriei: reazemul ei în ispitele și furtunile timpului. Iisus e asemănarea după care tânjim și însetăm de-a lungul deșertului lumii: originalul nostru, autenticitatea noastră, dar, mai mult decât acestea, Iisus este Prietenul nostru, care singurul ne rămâne credincios și nu ne părăsește niciodată. Și mai mult: e Sfânta noastră împărtășanie cu desăvârșirea: foamea noastră metafizică.

Prislop. Joi XXI

13.X.49 Luca 9,7-11

Se bănuiește de la început că nu se vor potrivi.

Pericopa aceasta, luată separat, vorbește despre înmulțirea minunată a pâinii și peștilor. De data aceasta, acestea s-au înmulțit, vădit, prin cuvântul lui Dumnezeu și cu ajutorul țarinii și mării. Natura rodește și ea, dar minunea aceasta dovedește că natura rodește la binecuvântarea Supra-naturii. Aceasta dovedește că la mersul vremii, la mersul naturii, e implicată și toată purtarea omenească față de Supranatură, față de Stăpânul naturii.

Ucenicii erau oameni simpli și practici: văzând mulțimile, iar ei fiind într-un loc pustiu, s-au gândit, omenește: oamenilor le va fi foame, „Doamne, dă-le drumul”. Oameni naturali, gândeau natural, sub categoria naturii. Nu-i o vină; e chiar semn de sănătate a gândi natural. Ucenicii se gândeau la trebuința pâinii naturale, care stampară foamea trupului.

Iisus se gândea însă la altă pâine, a vieții mai presus de fire, se gândea la Sfânta împărtășanie. Așa avea Iisus de gând să le deschidă mintea către această pâine nouă, plecând de la minunea pâinii naturale.

Reușise Iisus să ridice la o înțelegere superioară pe o femeie - și aceea păcătoasă —, la fântâna lui Iacov, vorbindu-i despre apa vie și despre adevărul că Dumnezeu e Duh și Adevăr și că e pretutindenea de față, nu numai în templul din Ierusalim, - unde mai nu mai era.

N-a reușit însă cu mulțimile. Mulțimile sunt grele. Mulțimile gândesc cu stomacul. Mulțimile înțeleg „viață veșnică” un stomac veșnic. La așa mentalitate se gândea sfântul Pavel când zicea despre unii că „dumnezeul lor e pânțele” (Filipeni 3,19).

Din context și locurile paralele ale acestei Evanghelii găsim că într-adevăr Iisus n-a fost înțeles și că în mulțime a prins fulgerător gândul pământesc: să-L pună pe Iisus împărat, fiindcă are putere să le dea pâine până și în pustiu. Mulțimile care-L urmau pe Iisus, trăgeau de El să-L facă pământesc. Iar Iisus trăgea de om să-l refacă ceresc.

Iată socotelile omului și iată socotelile Domnului!

N-are rost să ne întrebăm cine are dreptate. Se înțelege. Chiar socoteala îngustă, socoteala de gloată, dă dreptate socotelii divine.

Omul dorește o veșnicie, e adevărat; numai cât aceasta trebuie strămutată cu om cu tot în împărăția lui Dumnezeu, de unde e de obârșie. Spre strămutarea omului din raza naturii în zarea mai presus de fire, avem trebuință mereu, nu numai de pâinea naturală, ci mai ales de pâinea mai presus de fire, a Sfintei împărtășanii.

Prislop, Vineri XXI

13.X.49 Luca 9,12-18

OMUL... DUMNEZEUL FĂRĂ VREME...

-41-

Nimic mai greu și mai periculos decât să te lupți cu îngustimea, cu prejudecățile și cu formalismul.

Nimic mai primejdios decât a combate răutatea, care crede că are dreptate, că apără adevărul și că slujește lui Dumnezeu.

Reaua voință, sub formele acestea, a înfrânt până și pe Iisus.

Deși Dumnezeu n-a revelat o Scriptură împotriva Sa, formalismul iudaic a întors-o împotriva Sa, lui Dumnezeu.

Nu „după Scriptură” L-au răstignit ei pe Iisus ?

Iată ce poate răutatea: să stea împotriva evidenței, împotriva adevărului în numele adevărului, să stea împotriva iubirii lui Dumnezeu de oameni, în numele iubirii de Dumnezeu.

Împotriva acestei situații nici Iisus n-a putut nimic.

De aceea răutatea, fiindcă nu se poate nicidecum schimba în bunătate, ea nu are iertare; - ea e împotriva iertării și a oricărei tămăduiri, - de aceea nu are decât judecată.

Răutatea a înfrânt pe Dumnezeul iubirii, dar se va înfrânge de Dumnezeul judecății.

-De unde oare atâta perversiune în fiii lui Dumnezeu ?

-De la acea făgăduință demonică, șoptită omului: „Tu vei fi (ca) Dumnezeu !” Și pe care omul a crezut-o, nebăgând de seamă cine i-o spune.

Un dumnezeu neizbutit; scos afară, înainte de vreme, din divina devenire.

Un dumnezeu creat, dumnezeu după dar, avea omul menirea să fie, dar a ieșit un dumnezeu satanizat, chip neisprăvit, desfigurat, care nu se mai înțelege cu Dumnezeul Adevărului. De aci se năzărește omului, în cursul creației sale - istoria - că el e, pe rând: măsura tuturor lucrurilor, că el e criteriul adevărului, că lumea există în funcție de el, că el e creatorul lumii, că Dumnezeu ajunge la conștiința de sine abia în om, ca de aci un altul să spună că „Nu Dumnezeu a făcut pe om, ci omul a făcut pe Dumnezeu” (Feuerbach).

Iisus îi aduce iarăși nimbul divinei deveniri, printr-o coroană de spini...

Prislop, Sâmbătă XXI

14.X.49 Luca 6,1-10

SEMĂNĂTORUL CERULUI

-42-

Că tânjim, ne frământăm, ne chinuim, pentru a ne realiza Sensul în marea împărăție a existenței lui Dumnezeu, nu mai e nici o îndoială. Porunca desăvârșirii e o poruncă de care nu se poate scăpa pe pământ. Ea aparține Cerului și scânteiază ca o stea în conștiință. Iar aceasta se întâmplă tuturor oamenilor înclinați spre Dumnezeu. Numai cât unora mai mult, altora mai puțin; unora foarte mult, altora foarte puțin.

Creștinismul, cuvântul împărăției, Iisus, prind viață în oameni, în trepte diferite.

Pilda Semănătorului e pilda lui Iisus, care și-a tâlcuit profetic soarta soliei Sale între oameni. A tâlcuit-o și pe înțelesul apostolilor, care L-au rugat să le-o tâlcuiască, dar tot a rămas și tâlcuirea pe care avea s-o aducă depanarea veacurilor.

Deși oamenii au fost totdeauna la fel, de aceste patru categorii: cu mintea bătută de toate vânturile învățăturilor omenești, ca o cale prăfuită

a lumii; cu o inimă de piatră, fără focul iubirii într-însa; cu simțurile aruncate în hățișul dintre griji și plăceri, și abia ca a patra parte, ca un pământ roditor de Cer, - totuși ceva se simte structurat deosebit și încreștinat în lume.

Simt minți ale lumii care gândesc contând pe existența lui Dumnezeu. Sunt pietre, monumente de piatră, catedrale la care s-a lucrat sute de ani, care mărturisesc pe Dumnezeu. Sunt griji și plăceri părăsite în decursul istoriei din cauza lui Dumnezeu. Iar despre șirul de sfinți ai veacurilor, răsfirați ca niște stele, nici nu mai pomenesc.

Iisus a înclinat structural omenirea spre Cer.

Oamenii nu mai pot scăpa de această înclinare, fie că-L mărturisesc afirmându-L, fie că-L mărturisesc tăgăduindu-L pe Dumnezeu.

Oamenii sunt provocați, individual, să se pronunțe într-un fel sau altul, cum stau față de solia lui Iisus.

Aceasta e biruința cerescului Semănător !

Prislop, Duminecă XXI

15.X.49 Luca 8,5-15

SEMĂNĂTORUL

-43-

Evangelhia s-a dat tuturor structurilor sufletești, s-a dat tuturor claselor sociale, tuturor vârstelor și tuturor neamurilor pământului.

Neamurile încă n-au dezvoltat toată bogăția Creștinismului și Creștinismul încă n-a pus în valoare de mântuire toate structurile neamurilor.

Pe scurt: care-i sămânța menită să rodească ?

Mai întâi e toată învățătura Evangheliei: tot ceea ce trebuie să știm despre noi și Dumnezeu spre asigurarea mântuirii noastre.

Dar sămânța caracteristic divină e însuși Iisus: omul cel nou, făptura cea nouă, omul ceresc. El locuiește real în făptura noastră duhovnicească de la Botez. Dar, ca această cunoaștere să nu ducă greșit la un fel de autodivinizare luciferică a omului - cum s-a întâmplat de altfel cu un întreg curent de gândire, idealismul, - Biserica învață, dogmatic, că Iisus este și deosebit de noi, e Mijlocitorul între Dumnezeu și oameni.

În parte II avem fiecare pe Iisus și pe Sfântul Duh; întreg e în Biserică, în obștea luptătoare și triumfătoare; iar desăvârșit în veacul viitor, când: „Dumnezeu va fi totul în toate”.

Noi oamenii nu ne dăm seama ce lucruri mari ne-așteaptă în privința prelucrării noastre, prin mijlocirea cerescului Semănător, și a descoperirii valorii noastre eterne ! Prea suntem oameni, înfășurați la ochi cu materia de pe noi și cu structura noastră pământească, care ne cam cheltuie toată vremea de aici și ne scurtează zarea.

*

Trebuie să fim mai decizi pentru afirmarea lui Dumnezeu, de la care avem obârșia, fiindcă ceilalți, care afirmă numai materialitatea lumii, o afirmă mai tare. Și ni se cade nouă, creștinilor, ca pe aceeași măsură să-i afirmăm totodată și spiritualitatea.

Necredincioșii, - spre rușinea noastră își cred necredința lor mai tare decât credem noi credința noastră.

(Să n-aveți nici o teamă: mintea, prin puterile sale numai, nu poate dovedi constrângător, nici că este, nici că nu este Dumnezeu).

De aceea, pentru că puterile omului sunt hotărât mărginite, de aceea a venit Iisus, Dumnezeu, personal, să ne vorbească El cele ale eternității noastre. Aceasta este siguranța noastră în plus.

Împotriva lui Iisus oamenii n-au putut nimic, fie că purtau toga filosofilor, fie că purtau hlamida împăraților.

Dar, lucru de ținut seamă e că: apartenența noastră la Iisus e supusă încercărilor, prigonirilor, ba chiar și osândirii la moarte. Aceasta ne-a spus-o El cu toate prilejurile.

Așa trebuie să fie: nimeni nu poate crede în Iisus nepedepsit!

Dacă Iisus ne-a răscumpărat din moarte veșnică cu prețul vieții, noi de asemenea câștigăm viața Lui lepădând pe-a noastră, dacă vremea o va cere.

De aceea sunt îngăduite încercările fiindcă numai ele „coc” sămânța pe pământ a „dumnezeilor după dar”.

Aceștia sunt creștinii, în care Iisus aduce rodul însutit.

Și interesează rodul - sensul dat vieții și morții - și nu interesează pământul de pe el.

Să înțelegem aceasta!

Prislop 16.X.49

ÎNTREBAREA ÎNTREBĂRILOR:
„CINE ZICE LUMEA CĂ SUNT EU ?”

-44-

Iisus, după o convorbire cu Tatăl, - o rugăciune — a venit la ceasul să pună lumii întrebarea întrebărilor: „Cine ziceți că sunt Eu ?”

Lumea a dat aproape toate celelalte răspunsuri decât răspunsul. Apostolii culeseseră câteva păreri contemporane din popor: că Iisus ar fi un prooroc oarecare din cei de demult.

Fariseii și cărturarii, ba chiar și unele din rudeniile Sale, îi ziceau că-i smintit și îndrăcit.

Sinedriul a găsit că-i „hulitor de Dumnezeu” și „trebuie omorât”. Deci, - ca organ legislativ și executiv al Legii Vechi - a răspuns „hulitorului de Dumnezeu” cu răstignirea pe cruce între doi tâlhari.

La întrebarea lui Iisus însă nu se poate răspunde decât din același izvor, al întrebării. Răspunsul valabil nu l-a dat decât Revelația: „Tu ești Hristosul, Fiul lui Dumnezeu”. „Acesta este Fiul Meu cel iubit.”

Dar și Iisus a răspuns la întrebare: înaintea sfintelor Sale patimi, zicând: „Să știți că Eu sunt Acela de care au zis Proorocii !” (Ioan 13,19)

Și a mai dat Iisus un răspuns: „Eu sunt Calea, Adevărul și Viața”. „Calea”, „Adevărul” și „Viața”, acestea sunt ființă vie, una și aceeași persoană, nu abstracții; existență personală absolută și absolut concretă.

E pălmuitoare faptul că și dracii s-au apropiat de adevăratul răspuns mai mult decât s-a apropiat rațiunea omenească decăzută !

Prin urmare și pe scurt e limpede: după lume, Iisus e un om ca oricare altul; după Revelație e un om ca nimeni altul.

Iisus e Dumnezeu-Om și Omul-Dumnezeu.

Exact atâta cât mai avem până la destinul nostru.

Prislop, Luni XXII

16.X.49 Luca 9,18-21

Din pricina că Iisus nu poate fi înțeles prin categoriile rațiunii, prin felul de a fi al lumii, ci numai prin Revelație - iar omul anevoie se ridică la înălțimea Revelației - faptul acesta îl silește pe om să-și vadă cu ochii toată mizeria întreprinderii sale în cunoașterea lui Dumnezeu. Neputința cuprinderii lui Dumnezeu îl constrânge pe om să-și vadă marginile, caducitatea, neajunsul cunoașterii, tragedia rațiunii. Rațiunea trebuie să admită credința, această asceză a rațiunii.

De aci, față de Iisus, care se impune, rezultă numai două atitudini: sau e refuzat și osândit la moarte, ca o absurditate în lume, ca pe unul ce amenință lumea cu sfârșitul, sau e primit ca un sfârșit al lumii, ca o cruce a rațiunii, o smerenie a ei. Sau picătura de apă va nega oceanul fiindcă... nu-l poate cuprinde și ca urmare îl va tăgădui ca obârșie a sa, sau picătura de apă nu va nega oceanul, deși nu-l poate cuprinde, ci își va recunoaște obârșia sa în el. Este prin urmare și o răstignire a minții.

Luarea crucii lui Hristos e totuna cu smerenia, iar smerenia e recunoașterea măsurii de om și primirea misterului ce ne depășește, ca mister.

Dacă cunoașterea, superioritatea subiectului față de „obiect” e tot sufletul nostru, atunci față de Iisus suntem în situația să ne pierdem sufletul, fiindcă Iisus se impune, dar nu ca „obiect”. Iisus ne impune un alt mod de-a-L cunoaște; și ne povățuiește simplu, divin de simplu: să ne pierdem sufletul pentru El, căci numai așa-L vom câștiga. Numai așa va învia sufletul nostru. Cu alte cuvinte, în fața lui Iisus, să nu ne mai ținem de zidul chinezesc al mărginirii noastre, decât ca de un puternic motiv de smerenie. Altfel nu se lărgeste ființa noastră; altfel nu pierdem lumea, preferând pe Iisus.

Cine va face așa va fi mărturisit de Iisus înaintea Tatălui, ca unul ce a înfruntat pe pământ riscul mărturisirii lui Dumnezeu. Cine răstignește în sine cunoașterea lumii (care nici pentru lumea aceasta nu e toată bună), preferând cunoașterea care era în Iisus, „în care sunt ascunse toate comorile cunoștinței și ale înțelepciunii” (Coloseni 2,3), acela pune viu ființa sa în fața lui Dumnezeu.

Abia aceasta e „cunoașterea Adevărului”, „care ne va face liberi!”

Prislop. Marți XXII

17.X.49 Luca 9,23-26

De multe ori ne plângem împotriva limitelor noastre, împotriva condiției umane. Tânjirea după o desăvârșire a omului ne dă dreptate. Dar întrebare dacă, în condiția noastră de acum, putem suporta desăvârșirea ? De pildă ce-am face noi dacă am ști dinainte, cum știa Iisus, numai acest singur fapt: cât vom avea de suferit ?

Iată Iisus le spuse ucenicilor că le stă înaintea divină tragedie a căderii Fiului lui Dumnezeu în mâinile răutății omenești; - ispită fără seamăn avea Dumnezeu de întins răutății văzute și nevăzute.

Răutatea nu-L primea pe Iisus ca Dumnezeu, ci numai ca om; de aceea i s-a dat de sus „libertatea” să-I facă lui Iisus toate relele de care-i în stare. Deși Iisus le-a spus aceasta ucenicilor deschis, totuși ei au fost ținuti să nu înțeleagă, - poate că pentru că era și Iuda printre ei, care, dacă ar fi înțeles, poate că n-ar mai fi fost Iuda.

Desăvârșirea lui Iisus e, printre altele, strălucită și de liniștea Sa supra-omenească în fața suferinței, în capacitatea Sa de suferință: nu ca un resemnat sau condamnat neputincios, ci ca imul ce împlinește activ marele Sens al Providenței, care va mântui pe oameni. (Aceasta era taina bucuriei Sale care o ascundea de oameni. Evrei 12,2). Ucenicii n-au îndrăznit să ceară explicații; și ca dovadă că n-au înțeles nimic, au cerut un lucru foarte strident cu atmosfera desăvârșirii lui Iisus: „cine e mai mare între ei ?”

Desăvârșirea vorbea cu ei, iar ei migăleau în minte nimicuri omenești, mici invidii de mărime deșartă. Profund se va fi amărât Iisus. Deci, văzându-i că nu înțeleg deloc cele ale bărbatului desăvârșit, întâmplându-se și un copil la îndemână - Tradiția crede că ar fi fost sfântul Ignatie de mai târziu - le-a dat răspunsul printr-un copil.

Vreți să știți cine-i mai mare ? Răspunsul e paradoxal: - cine-i mai mic în ochii săi, acela-i mai mare în ochii lui Dumnezeu. Mare e acela care numai de mărimea lui nu se ocupă. Mare e cel ce crește fără să știe: ca bobul de grâu în strălucirea soarelui și bătaia vântului. Dacă e o creștere naturală, după fire, naturală e și creșterea mai presus de fire, căci adevărata dimensiune a desăvârșirii smerenia este. Drept aceea, dacă nu puteți înțelege împărăția lui Dumnezeu, cel puțin primiți-o ca un copil, în care nu se întâmplă nici o răvășire dialectică.

Prislop. Miercuri XXII

18.X.49 Luca 9,44-48

VÂRSTELE LIBERTĂȚII

-47-

Sunt epoci în care constatăm revărsări neobișnuite de har. Prima a fost contemporană cu Iisus. Revelația Adevărului și a Puterilor era în toi. Mulți erau atrași către Adevăr. Pentru un astfel de interval istoric Iisus ne-a spus cuvintele: „Cel ce nu-i împotriva noastră, acela e cu noi”.

Revelația s-a încheiat. Rămânea la libertatea oamenilor - libertate pe care, primul, creștinismul a pus-o, și a atârnat de ea toată veșnicia -, ca să se vadă ce curs au să aibă lucrurile, și, după cursul libertății să vină și răspunsurile Cerului.

Au urmat și vremi de uscăciune spirituală ca urmare a folosirii libertății în sens rău. Pentru aceste vremi Iisus a atras ucenicilor aminte: Băgați de seamă „Cine nu-i cu noi e împotriva noastră. Cine nu adună cu Mine, risipește” (Matei 12,30). E tocmai vremea, descoperită și lui Pavel, a lepădării de credință, a lepădării libertății spiritului, vremea pierderii libertății, noaptea întunecării spiritului. E cufundarea veacului în noaptea lucrurilor din afară. - Iar El va veni a doua oară la miezul acestei nopți.

Așa vedea Iisus: prin lumina aceea, mai înainte de întemeierea soarelui, cu care arcuia veșnicia, ca să vină cu aceeași lumină în miezul nopții omenesci, care a pierdut sensul veșniciei.

Dacă Iisus știa cele ale veacului prin cele ale veșniciei - ca un Dumnezeu - sigur că știa și cele ale veșniciei prin veac, prin care avea să treacă personal, ca om. „Apropiindu-se zilele luării Lui din lume, s-a hotărât să meargă la Ierusalim” și a trimis înaintea Sa vestitori. Aceștia s-au oprit într-un sat samarinean, care a refuzat să-L primească (odată le făcuse mare bucurie venirea lui Iisus, două zile printre ei «Ioan 4,40»). Ucenicii n-au înțeles - și, omenesc era imposibil de înțeles - acest refuz. Evanghelia însă descoperă motivul: „pentru că mergea la Ierusalim”.

Viața lui Iisus pe pământ n-a fost înțeleasă decât de EL Dovada: ucenicii cereau blagoslovenie să se roage ca Ilie, să-i trăznească Dumnezeu pe samarineni, și după ei, poate că pe toți „samarinenii” vremilor. Dar Cel ce vedea peste veacuri i-a oprit, afirmând că până la sfârșitul veacurilor, până la sfârșitul istoriei, misiunea Sa e să mântuiască, nu să piardă suflete.

Când se va încheia perioada veacurilor, când și cei mai de pe urmă ucenici ai lui Iisus vor fi trecut, ca El, prin Ierusalim, - fiindcă alt loc nu-i va primi decât o Golgotă - atunci vom înțelege că mersul libertății ce ne-a adus-o Iisus avea, pentru noi, Sensul Noului Ierusalim !

Prislop Joi XXII

19.X.49 Luca 9,49-56

Aceasta înseamnă că Dumnezeu contează pe posibilitatea transformării naturii de lup în natură de miel. Natura întreagă a ieșit „bună foarte” prin Cuvântul lui Dumnezeu la creație, dar întâmplându-se decăderea omului de la spirit la lucruri, au căzut și lucrurile, a căzut și „natura” în sălbăticie.

Răutatea e o osândă, o moarte anticipată, care chinuiește firea, dar nu e naturală, e o venetică în fire. Pe aceasta vrea Dumnezeu să o izgonească din fire, dar cu ajutorul omului, care a introdus-o în fire. I-a dat omului apostolia acestei misiuni: „Iată Eu vă trimit pe voi ca pe niște miei în mijlocul lupilor.”

Esențialul urmărit de Iisus e revenirea întregii făpturi la Sensul ei către Dumnezeu, sensul ei original, chiar din acest eon decăzut al lumii. Firea perversă și firea curată, originală, stau laolaltă în raportul în care se afla un miel care bea apă dintr-un râu, față de lupul care se afla mai la deal, și-i băga mielului de vină că-i tulbură apa, găsindu-i acesta motivul „întemeiat” să-l mănânce. E absurditate multă și variată lipită pe fire. Misiunea lui Iisus, dată și mieilor, e descojirea firii de absurditate, de sălbăticie, de caricatura existenței: demonicul.

Aceasta însemnează că Iisus contează pe un miez original necontaminat, existent încă în fire, deși comprimat, dar capabil să-și recâștige dimensiunile și valoarea paradisiacă: miezul capabil de har. Precum că acestea sunt așa ne stau mărturie mieii lui Dumnezeu, sfinții, în preajma cărora se îmblânzeau fiarele. Luăm la întâmplare exemplul văzut de martori în preajma sfântului Serafim, când locuia în pădurea Sarovului, că adesea erau în jurul lui deodată: vulpi, iepuri și lupi, bucurându-se de bucuria sfântului. (Sfințenia nu e tristețe, e bucurie. Sfințenia tristă e o tristă sfințenie.) Iar bucuria era nota caracteristică a sfântului Serafim. Oamenilor li se adresa: „bucuria mea”. Păcatul a creat fiarele. Sfințenia le dezleagă de povara acestei uniforme străine.

Tot binele, toată blândețea, toată bunătatea e un grăunte de energie divină în om, capabil să crească până la sensul și valoarea unei misiuni. Aceasta e o misiune crescută natural și lucrând binefăcător în jur, într-un mod de la sine înțeles. Să nu descurajeze mieii, văzând colții lupilor rânjind, fiindcă stă mărturie istoria: lupii n-au putut mânca mieii ! Să nu descurajeze mieii, căci nu suntem „aruncați în lume” (Heidegger), ca ai lumii, ci suntem trimiși: plini de Sens și Adevăr, să transfigurăm lumea.

„Sunt candelă sub bolțile divine, In haos spânzur, dar atârâ de Tine...”
(Nichifor Crainic)

Aceasta explică minunea că mieii au biruit lupii: Mielul lui Dumnezeu era cu ei.

Prislop Vineri XXII

20.X.49 Luca 10,1-15

SMERENIE ROMANĂ

-49-

Găsești calități sufletești unde nu te aștepti. Căpitanul roman al orașului Capemaum, dator să facă simțită în Israel gheara Aquilei romane, dă trei dovezi de om, care au mirat profund și pe Iisus.

Romanul acesta era democrat: alerga până la Dumnezeu pentru ordonanța sa; și iubea și pe cei de alt neam, pe iudei, pe care trebuia să-i apese, după rosturile lui oficiale printre ei. Romanul acesta credea în Dumnezeu, nu în zeii romani. Și credea bine în Dumnezeu: în atotputernicia, în atotprezența - și deci în puterea la distanță, peste orice distanță, a Cuvântului lui Dumnezeu. El credea și ce nu credeau iudeii: că Iisus e Dumnezeu. Și în sfârșit, e omul real, care a trimis lui Iisus cuvintele: „Doamne nu te osteni, că nu sunt vrednic să intri sub acoperișul meu, de aceea nici pe mine nu m-am socotit vrednic să vin la tine, ci zi un cuvânt numai, și se va tămădui sluga mea”.

Poate nicăieri pe pământ n-a găsit Iisus atâta smerenie. De aceea l-a și ridicat mai presus de Israel. Căpitanul roman din Capemaum era deodată: omul ordinei, al stăpânirii romane, omul iubirii de oameni, omul iubirii și credinței în Dumnezeu și omul smereniei. Om concret și totuși duhovnicesc: reprezenta o centurie de ostași, dar mai mult, reprezenta un stil spiritual a multe centurii de sfinți.

De așa oameni ascultă Dumnezeu în toate vremile...

Cine știe dacă nu, sub chipul vameșului, Iisus a ascuns tocmai calitățile sutașului din Capemaum, pe care-l dădea lumii model iubit de Dumnezeu...

Prislop. Sâmbătă XXII

21.X.49 Luca 7,1-10

Prin pilda bogatului anonim și a săracului anumit, Lazăr, Revelația aruncă lumini decisive asupra soartei omului pe pământ, pe planul lumii, precum și asupra urmărilor, cu necesitate, pe planul veșniciei.

Deocamdată desprindem câteva probleme:

I. Situația în lumea aceasta:

1. Slava și mizeria existând deodată, într-un conflict surd: una în ușa celeilalte. - 2. Slăvitul bogăției e anonim; săracul e numit cu numele, e Lazăr; - Lazării lumii la porțile bogaților ! - 3. Bogații nu înțeleg nimic; înțelegerea lor nu se întinde nici până la porțile casei. - 4. Căinii înțeleg mai mult; „inima de câine” au dat-o bogatului, iar ei se milostivesc și ling bubele săracului.

II. Vine moartea. Moartea e un factor „neprevăzut” (!), care nu simplifică nicidecum, ci complică toate problemele. Moartea, în primul moment al ei, pune capăt la o stare de lucruri: cosește și slava deșartă și mizeria neînțeleasă. Cu moartea se termină timpul, gâlceava istoriei, dar începe veșnicia. Năpasta morții e: că pe bogat îl trimite în văpaie veșnică și pe Lazăr în fericire veșnică. Dar e o acuză nedreaptă pe socoteala morții: nu ea face deosebirea, nu moartea dă sentința.

Omul trece prin moarte ca printr-o poartă. Dar dincolo de poartă are întinsă înainte, așteptându-l, veșnicia în care a trăit vremelnicia.

Bogăția l-a făcut pe bogat egoist, materialist, nemilostiv, încolăcit de plăceri; nu s-a dezvoltat sufletește, nu și-a format chip nemuritor de a fi.

Pe Lazăr, bubele și sărăcia l-au desfăcut din înlănțuirea cu viața. El răbda în nădejdea că nu va fi tot așa, în nădejdea unei dreptăți a lui Dumnezeu. Nu s-a înșelat în credința sa. Toată suferința și meditația sa, meditație simplificată desigur, dar existențială foarte sigur, au realizat din Lazăr un cetățean spiritual al Cerului.

Nici bogăția în sine, precum nici sărăcia în sine, n-au calitatea de a te osândi sau fericii pe planul veșniciei. Atitudinea sufletului față de ele e aceea care determină veșniciile. Pot fi bogați care se mântuiesc și pot fi săraci care se osândesc. Unul a lăsat să i se scrie pe piatra mormântului: „Ce-am dat, am câștigat; ce n-am dat, am pierdut!”

Dincolo de cele văzute, în fondul lor, al răsfrângerii lor în suflet, e Raiul și Iadul: două posibilități ale libertății tale, două eternități paralele, aici stându-ți amândouă la îndemână, dar dincolo cu o prăpastie de netrecut între ele.

Unul din chinurile iadului e și acesta: că văd fericirea dreptilor. Văd, pricep, înțeleg tot ceea ce erau îmbiați să vadă, să priceapă, să cunoască și să trăiască încă de pe când erau pământeni - și n-au vrut. Își aduc aminte de oameni, de alți oameni, de Lazări, - ceea ce nu făceau pe pământ. Nu mai discută dacă este sau nu este Dumnezeu. Acum I se roagă, dar e târziu. Când bogatul era pe pământ râdea de nădejdea dreptului și de rugăciunea lui; acum râd dracii de rugăciunea sa.

Cea mai sfâșietoare rugăciune e aceasta: de-a trimite Dumnezeu, de pe ceea lume pe asta, pe Lazăr să le spună la cei cinci frați ai săi (Sfântul Maxim Mărturisitorul ar zice: cele cinci simțuri): cum stau lucrurile după moarte, ca să nu vie și ei în acest loc de muncă.

Rugăciune, altfel motivată în sine, dar refuzată de Avraam, zicând că au Legea și au Revelația ! Iată motivarea divină a refuzului: îi cunosc: „Dacă nu ascultă de Moise și de Profeți (Legea și Revelația) chiar de va și învia cineva din morți, tot nu vor crede”.

De fapt așa a și fost: Iisus a înviat din morți, și, din vremi în vremi a împlinit Dumnezeu, în diferite forme, această rugăciune biblică din adânc de genune, dar cei necredincioși tot ca ei au rămas: încremeniți în absoluta nepăsare.

Iată aceasta e o mare primejdie: o primejdie infinită, din cauza unui timp pierdut.

II

Umblând, am băgat de seamă că aproape la toate porțile bogaților a pus Dumnezeu câte un Lazăr. Multora li l-am arătat și le-am atras aminte de rostul lui.

Bubele lui Lazăr și toată mizeria lui cutremură, firește; dar fiori de groază ne cuprind când, sub strălucirea trupească a bogatului, vedem ascunsă neagra mizerie a unui suflet fără nici o virtute, un om decăzut tuturor păcatelor, tuturor bubelor spurcăciunii, pe care nu i le lingeau nici câinii. Pe acestea i le gădilau doar dracii.

Înmormântarea încă a fost deosebită.

A bogatului: cu surle și prieteni, plâns de toți.

Lazăr: dus de aprozii orașului, ca o mortăciune.

Pe unul îl așteptau dracii.

Pe Lazăr, îngerii.

Două destine deosebite, ca de la Cer la Iad. Justiția divină e oare nedreaptă ? - Nu. Scrie despre ea că: „Judecata e fără milă celor ce n-au făcut milă !” Prin urmare e cu dreptate: singur te-ai scos din împărăția milei, neavând grijă să intri, în vremea sortită pentru aceasta pe pământ. Și mai scrie: „Mila și Adevărul ajung înaintea Ta”. Prin urmare iubirea și cunoașterea Adevărului, împlinirea iubirii și mărturisirea Adevărului sunt cele ce ne cresc făptura noastră până la măsura de persoane ale împărăției. - Și: „Dumnezeu e Adevărul” și „Dumnezeu este iubire”...

*

A murit un pustnic, mâncat de fiare.

A murit și un bogat, tiran, și a fost îngropat cu cinste.

Un călugăr, văzând acestea, s-a întrebat întru sine pentru această deosebire, pe care a îngăduit-o Dumnezeu, și n-o putea pricepe. Deci rugându-se el mult și postind, i-a descoperit Dumnezeu taina:

Pustnicul, ca om pământean, mai avea un păcat. Pentru curățirea lui s-a dat trupul său la fiare. Bogatul făcuse și el un singur bine, și i s-a răsplătit lui cu cinstea înmormântării...

O femeie rea se chinuia în muncile fără de sfârșit ale iadului. Blestemând pe Dumnezeu zise și aceasta: Dumnezeu e nedrept: numai eu n-am făcut nici un bine, Doamne ?

Auzind Dumnezeu aceasta trimite un înger să-i cerceteze faptele în văzul ei. Și a găsit îngerul că femeia aruncase cu o ceapă după un sărac. Săracul a luat-o și a mulțumit lui Dumnezeu de ea. „Deci am făcut nedreptate femeii” zise dreptul Dumnezeu. „Du-te, atârână-i ceapa deasupra ei și se va agăța de rădăcinile ei și așa adu-o în Rai!”

Și îngerul făcu așa. Dar de mâinile și picioarele femeii se mai agățară mulțime de deznădăjduiți, iar de aceștia alții și iarăși alții, îngerul urca spre Cer un ciorchine imens de chinuiți. În lumina îngerului i-a văzut femeia pe ceilalți și a început să strige la ei, să-i blesteme, zicând că numai pe ea a chemat-o Dumnezeu, nu și pe ei, și le făcea vânt cu picioarele, descotorosindu-se de ei. Valuri-valuri de oameni cădeau iarăși în întunec și chin. Dar pe măsură ce cădeau oamenii, zvârliți de răutatea femeii, îngerul urca spre Cer din ce în ce mai greu.

Când n-a mai rămas agățat decât unul singur de mâna femeii, ea își desfăcu mâna de pe rădăcină să se descotorosească și de acesta, dar, pe când acela cădea iarăși în genuni, i se rupse rădăcina de ceapă de care se ținuse numai cu o mână și căzu și ea iarăși în adânc.

Pildele acestea, descojite de descrierea pământească, care nu merg pentru celălalt tărâm al existenței, au tâlcul lor.

Nu-i destul să faci fapte bune: trebuie să te faci tu însuși bun. Numai fapta bună, săvârșită adesea, te îmbunătățește. Faptele bune, pe lângă rostul real ce-l au de-a ajuta pe Lazărul lumii, mai au și rostul ca să-ți faci ție bunătatea, milostivirea, iubirea: a doua natură. Și își împlinesc rostul acesta, al doilea, cu atât mai degrabă, cu cât nu se urmărește acesta. E bine a face binele ca pe-un lucru de la sine înțeles, simplu și firesc, cum răsare soarele.

Cu o ceapă zvârlită după un sărac, n-ai făcut bunătatea a doua ta natură. Dar nu e vorba de a doua natură, e vorba de revenirea la natura noastră primară, natura noastră de obârșie, la care ne readuce Iisus.

Dumnezeu a făcut totul din partea Sa. Mai urmează partea din partea noastră.

Deciziile acestea sau nepăsarea de ele, hotărâsc simplu și decisiv de veșnicia noastră.

Mai hotărâtor nu se poate vorbi!

Prislop. Duminecă XXII

23.X.49 Luca 16,19-31